

Highlands and Islands
Airports Limited
Puirt-adhair na Gàidhealtachd
is nan Eilean Earranta

An Aithisg Bhliadhnail is Cunntasan gu 31 Màrt 2023

Mu ar deidhinn

'S e companaidh earranta phrìobhaideach a th' ann am Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta (HIAL) a tha fo shealbh Ministearan na h-Alba agus a tha cunntachail airson stiùireadh agus ruith 11 puirt-adhair.

Tha na puirt-adhair againn suidhichte ann am: Barraigh, Beinn na Faoghla, Ceann Loch Chille Chiarain, Dùn Dè, Inbhir Nis, Ìle, Kirkwall, Steòrnabhagh, Sumburgh, Tìriodh agus Inbhir Ùige Taigh Iain Ghròt.

Tha sinn ag obair le ar com-pàirtichean agus luchd-ùidh, agus tha sinn dealasach a thaobh taic dhan dleastanas shòiseo-eaconomach aig còmhail-adhair ann an Alba ann a bhith a' cumail suas is a' leasachadh ar puirt-adhair agus na seirbheisean agus ceangalan deatamach a tha iad a' toirt do chuid de na coimhearsnachdan as iomallaiche nar dùthaich.

Clàr-innse

Ar Luachan	1	Aithris na Buidhne air Teachd a-steach Iomlan	37
Ro-ràdh bhon Chathraiche	2	Aithris na Companaidh air Teachd a-steach Iomlan	37
Aithris bhon Àrd-oifigear	5	Aithris na Buidhne air Atharrachaidhean ann an Cothromas	38
Aithisg Ro-innleachdail	6	Aithris na Companaidh air Atharrachaidhean ann an Cothromas	48
Achd nan Aonaidhean Ciùird 2016: Aithris air Ùine airson Dleastanasan Aonaidhean-ciùird	18	Aithris na Buidhne air an t-Suidheachadh Ionmhasail	39
Aithris nas Èifeachdaiche air Lùths agus Carbon	19	Aithris na Companaidh air an t-Suidheachadh Ionmhasail	40
Aithisg nan Stiùirichean	25	Aithris na Buidhne air Sruthan Airgid	41
Aithris air Riaghladh	26	Aithris na Companaidh air Sruthan Airgid	42
Aithisg air uallaichean nan stiùirichean	31	Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail	43
Aithisg an Neach-sgrùdaidh Neo-eisimeilich	32	Fiosrachadh Corporra	75
Aithris air Teachd a-steach na Buidhne	36		

Ar Misean, Àrd-amas agus Luachan

'S e an t-amas a th' againn a bhith a' cur an comas ceanglaichean adhair agus a' cumail taic ri seirbheisean deatamach do na coimhearsnachdan a bhios sinn a' frithealadh tro lionra de phuirt-adhair sàbhailte is seasmhach.

Tha seo air a dhaingneachadh leis an àrd-amas againn gu bheil sinn airson a bhith nar buidheann phort-adhair roinneil le cothromachadh-carboin.

Ar Luachan

Tha na luachan againn aig cridhe gach rud a ni sinn agus mar a ni sinn e. Tha iad a' toirt cumadh air ar cultar agus tha iad a' mineachadh cò sinn; na tha sinn a' sùileachadh bho chèile; mar a bhios sinn ag eadar-obrachadh le chèile agus mar a bhios sinn ag eadar-obrachadh le ar custamairean, coimhearsnachdan agus luchd-ùidh eile. Tha cultar làidir stèidhichte air luachan a tha a' cumail taic ri libhrigeadh nam prìomhachasan ro-innleachdail againn aig cridhe ar soirbheis san ùine fhada.

Openness

Bidh sinn ag obair còmhla gus earbsa a thogail anns an eòlas/sna sgilean againn; chan eil sinn ag obair ann an silothan fèin-ùidh.

Respect

Bidh sinn daonnan ag èisteachd ri, agus a' freagairt ri custamairean agus co-obraichean; cha dèan sinn dearmad air feumalachdan chàch.

Innovation

Tha sinn daonnan a' feuchainn ri rudan a dhèanamh nas fheàrr san àm ri teachd, cha bhi sinn dìreach a' gabhail ris an status quo.

Ownership

Bidh sinn daonnan a' gabhail uallach airson ar cuid gnìomhan; chan eil sinn an dùil gun dèan daoine eile seo.

Excellence

Bidh sinn daonnan a' dèanamh ar dicheall gus an ìre as fheàrr as urrainn dhuinn a libhrigeadh; cha ghabh sinn ri dad nas lugha.

Ro-ràdh bhon Chathraiche

Tha a' bhliadhna a dh'fhalbh air a bhith na h-àm de dh'ath-chothromachadh agus de dh'adhartas seasmhach airson HIAL agus sinn a' cumail oirnn a' gluasad air falbh bho shlànachadh às dèidh a' ghalair lèir-sgaoilte agus a dh'ionnsaigh fòcas air neartachadh ar seirbheisean do na coimhearsnachdan a tha sinn a' frithealadh.

Tha HIAL air seirbheisean deatamach a libhrigeadh aon uair eile a tha a' cumail taic ri ceangailteachd adhair gu cuibhreann mhòr den dùthaich. Tha seo gu ìre mhòr mar thoradh air dealas agus sùbailteachd ar co-obraichean air feadh na Companaidh agus air na seirbheisean proifeiseanta a tha gan toirt seachad anns na puirt-adhair againn uile.

Ged a tha gu leòr adhbharan dòchais air a bhith ann sa bhliadhna ionmhais mu dheireadh, cha robh i buileach às aonais dhùbhlain. Bha àireamhan luchd-siubhail sna puirt-adhair againn aig còrr is 1.4 millean thairis air na 11 puirt-adhair againn uile ro dheireadh a' Mhàirt 2023. Tha seo na àrdachadh de cha mhòr 39% an taca ri figearan luchd-siubhail airson na bliadhna ionmhais 2021/22, agus tha seo a-nis aig faisg air 85% de na h-ìrean luchd-siubhail ron ghalar lèir-sgaoilte ann an 2019/20.

Ro-ràdh bhon Chathraiche

Tha am maoineachadh agus an taic leantainneach bho Chòmhdhail Alba air prògram calpa farsaing a libhrigeadh le còrr is £19.5 millean air a thasgadh gus bun-structar puirt-adhair ùrachadh agus a chumail suas agus gus cur ri faid-beatha ar puirt-adhair. Bha am prògram calpa a' gabhail a-steach a h-uile port-adhair agus prìomh oifisean HIAL ann an Inbhir Nis agus bha e a' gabhail a-steach rudan cho eadar-dhealaichte ri crìochnachadh obair crìonadh chladaich ann an Steòrnabhagh, obair ùrachadh raointean-laighe agus pròiseactan ath-nuadhachadh ann an Sumburgh is Ìle agus a bhith a' cruthachadh shiostaman ùra gus taic a chumail ris na foinceanan ionmhas, HR, obrachaidh againn. Tha prìomh naidheachdan mu chuid de na pròiseactan calpa a chaidh a libhrigeadh rim faicinn nas fhaide air adhart san aithisg seo.

Tron bhliadhna, fhuair HIAL subsadaidh poblach de £55,869,000 a' gabhail a-steach maoineachadh teachd-a-steach de £37,882,000 agus maoineachadh calpa de £17,986,500 agus le maoineachadh iasaid de £1,567,036 a bharrachd airson nan gnòthaichean coimeirsealta againn.

Ann an saoghal a tha caochlaideach agus a' sìor atharrachadh, thugadh buaidh air HIAL san aon dòigh 's a tha air tachairt le mòran ghnìomhachasan eile le cuideaman mòra eaconamach is ionmhais a' ciallachadh gum feumamaid ar n-amasan ath-chothromachadh agus ar prìomhachasan ro-innleachdail agus ar co-dhùnidhean caitheimh ath-mheasadh.

Mar phàirt den sgrùdadh sin, ann a bhith a' beachdachadh air grunn roghainnean gus dèiligeadh ris an t-suidheachadh fiosgail, cho-dhùin bòrd HIAL stad a chur air a' phròiseact Ro-innleachd Riaghladh Trafaig Adhair (ATMS) san Lùnastal 2022. Chaidh an co-dhùnadh seo gus am pròiseact a thoirt gu crìch a dhèanamh ann an suidheachadh far an robh cosgaisean a' sìor dhol am meud, is le buaidh a' ghalair lèir-sgaoilte chruinneil agus ath-sgrùdadh caiteachais Riaghaltas na h-Alba, factaran uile a bhios a' toirt buaidh air ar prìomhachasan ro-innleachdail agus co-dhùnidhean cosgais san àm ri teachd.

Tron bhliadhna tha sinn air leantainn air adhart leis a' phrògram conaltraidh chunbhalach againn le ar co-obraichean agus luchd-ùidh. Ghabh am Bòrd an cothrom coinneachadh ri co-obraichean agus luchd-ùidh nuair a thadhail iad air grunn phuirt-adhair airson coinneamhan Bùird tron bhliadhna.

Tha am prògram againn gus co-chomhairleachadh le ar daoine, com-pàirtichean agus luchd-ùidh mu ar prìomhachasan agus cinn-uidhe ro-innleachdail ath-sgrùdaichte air a bhith air aon den fheadhainn as soirbheachaile gu ruige seo. Bha an ìre de chonaltradh, de bheachdan agus de mholaidhean air mar a b' urrainn dhuinn ar n-amasan a libhrigeadh iongantach.

Às dèidh a' phrògram co-chomhairleachaidh fharsaing sin, dh'fhoillsich sinn ar Plana Ro-innleachdail ath-sgrùdaichte airson 2023-28 air 22 Ògmhios 2023 às dèidh dàil mar thoradh air an atharrachadh ann an rianachd an riaghaltais.

Leis na dùbhlain maoineachaidh mòra a bhios romhainn san àm ri teachd, 's e am fòcas ro-innleachdail againn airson nan còig bliadhna a tha romhainn a bhith ag obair cho èifeachdach 's a ghabhas, agus aig an aon àm a bhith a' cumail suas na h-ìre àrd de sheirbheis ris a bheil HIAL an dùil.

Tha seasmhachd fhathast na prìomh amas agus tha sinn air aontachadh prògram ro-innleachdail de leasachadh seasmhach beag-carboin a chur air dòigh airson ar puirt-adhair uile san 10 bliadhna ri teachd. A bharrachd air sin, tha sinn a' cumail oirnn a' libhrigeadh prògram de dh'iomairtean gus ar gnìomhachd is ar bun-structar puirt-adhair a dhì-charbonachadh.

Tha atharrachaidhean mòra air tighinn air a' Bhòrd agus air an àrd-sgioba stiùiridh aig HIAL. Thàinig Jamie Manson a dh'obair còmhla ri HIAL san Dàmhair 2022 mar Stiùiriche Ionmhais agus mar bhall gnìomha de Bhòrd HIAL, a' dol an àite Johanna Wallace a dh'fhàg a' bhuidheann sa Chèitean 2022.

Bho chionn ghoirid, leig Inglis Lyon dheth a dhreuchd mar Stiùiriche Riaghlaidh air 30 Ògmhios 2023. Thàinig Stewart Adams a dh'obair còmhla rinn mar Àrd-Oifigear Eadar-amail air 14 Ògmhios 2023 agus bha am Bòrd air leth toilichte cuideigin le inbhe agus eòlas Stewart fhaighinn gus ar cuideachadh le bhith a' cumail fòcas air ar prìomhachasan ro-innleachdail agus gus dèanamh cinnteach gu bheil ar a' gèilleadh a thaobh riaghladh fhad 's a tha sinn ag obair gus àrd-oifigear maireannach fhadasth.

Bha atharrachadh aig ìre a' Bhùird cuideachd nuair a thàinig teirm fastaidh Eric Hollanders mar Stiùiriche Neo-ghnìomhach air a' Bhòrd gu crìch san t-Samhain 2022 agus a thill e dhan Roinn Eòrpa. Bu toil leam taing a thoirt do dh'Eric airson a dhealas agus a sheirbheis dhan Bhòrd thairis air na trì bliadhna a dh'fhalbh.

B' e cuspair a nochd uair is uair tron bhliadhna am feum a bhith ag obair ann an com-pàirteachas airson buannachd choimhearsnachdan ionadail agus gnìomhachd èifeachdach airson a h-uile buidheann. Tha seo fhathast na prìomhachas dhuinn, agus tha e a-nis nas cudromaiche na bha e a-riamh, gun tog sinn air ar com-pàirteachasan làidir gus ar cuideachadh le bhith a' fiosrachadh ar prìomhachasan caitheimh agus ar planaichean airson an àm ri teachd.

Tha ar co-obraichean, com-pàirtichean agus luchd-ùidh a' tuigsinn nan dùbhlain a tha romhainn glè mhath, agus chan eil teagamh sam bith againn, le bhith ag obair còmhla ri Còmhdhail Alba, ar choimhearsnachdan ionadail, companaidhean-adhair agus buidhnean com-pàirteachais, gun toir sinn aghaidh air na dùbhlain sin gu dìreach agus gun lean sinn air adhart a' libhrigeadh sheirbheisean adhair às an urrainn dhuinn a bhith moiteil.

Tha sinn a' dèanamh fiughair ri bhith ag obair le ar co-obraichean agus ar luchd-ùidh uile agus sinn a' feuchainn ri ar n-amasan ro-innleachdail a libhrigeadh.

Lorna Jack

Lorna Jack
Cathraiche

Port-adhair Inbhir Nis

Aithris bhon Àrd-oifigeir

Bha mi air leth toilichte a bhith air mo chur an dreuchd mar Àrd-Oifigeir Eadar-amail HIAL air 14 Ògmhios 2023. Bha am Manaidsear-stiùiridh mu dheireadh, Inglis Lyon san dreuchd fad 18 bliadhna mus do dh'fhàg e an obair air 30 Ògmhios 2023.

Ged nach robh mi leis a' Chompanaidh tron bhliadhna aithris ionmhais 2022/23, bha mi air a bhith ag obair aig HIAL faisg air còig mìosan nuair a chuir mi ainm ris na cunntasan seo.

Tron àm eadar-ghluasaid seo fhad 's a thathar a' fastadh neach-ionaid maireannach, 's e am fòcas a bhios agam a bhith a' stiùireadh an Àrd-Sgioba Stiùiridh agus a' cuideachadh le libhrigeadh nam prìomhachasan ro-innleachdail a tha air am mineachadh ann am Plana Ro-innleachdail ath-sgrùdaichte HIAL airson 2023-2028.

Le còrr air 40 bliadhna de dh'èòlas agam air gnìomhachas nan seirbheisean adhair, tha fhios agam glè mhath cho fìor chudromach 's a tha na 11 puirt-adhair aig HIAL. Ann an suidheachadh far nach eil ach beagan roghainnean siubhail talmhainn ann, tha na ceanglaichean adhair a bhios na puirt-adhair agus na companaidhean-adhair com-pàirteach a' toirt seachad ro-chudromach gus coimhearsnachdan ionadail a chumail ceangailte.

Mar a thuir an Cathraiche mar-thà, bidh mi ag amas air dèanamh cinnteach gum bi na puirt-adhair againn sàbhailte agus a' gèilleadh ri riaghailtean agus iad cuideachd ag obair ann an dòigh cho èifeachdas 's a ghabhas. Mar bhuidheann, feuchaidh sinn ri ar teachd-a-steach coimeirsealta àrdachadh agus sruthan teachd-a-steach ùra a lorg, a bharrachd air a bhith a' dèanamh sgrùdadh air cosgaisean gnìomhachais agus obrachaidh gus lùghdachadh chosgaisean a chomharrachadh.

Nuair a bha mi ag obair aig Loganair, dh'fhàs mi gu math eòlach air na puirt-adhair uile aig HIAL. Tha gach fear eadar-dhealaichte, ach tha iad uile ainmeil airson a bhith proifeasanta, ach pearsanta dhan a h-uile custamair agus tha mi air an dealas sin fhaicinn bho thaobh eile an fheansa bho thòisich mi air obrachadh le HIAL.

Tha e soilleir gu bheil a h-uile duine, bho luchd-obrach 'lòidhne toisich' gu sgiobaidhean taic, dealasach mu na bhios iad a' dèanamh agus a' dèanamh an dicheall gus cuideachadh le bhith a' toirt seachad seirbheis a tha a rèir feumalachdan nan coimhearsnachdan ionadail aca.

Tha amannan dùbhlach romhainn, agus 's e ar prìomh amas airson an àm ri teachd a bhith ag obair cho èifeachdach 's a ghabhas, agus aig an aon àm a bhith a' cumail suas na h-ìre àrd de sheirbheis ris a bheil luchd-cleachdaidh HIAL an dùil.

Bu mhath leam taing a thoirt do cho-obraichean airson a bhith a' cur fàilte orm agus airson na tha iad air cur ris a' bhuidhinn tron àm agam aig HIAL.

Stewart Adams
Àrd-oifigeir

Port-adhair Ìle

Aithisg Ro-innleachdail

Tha na stiùirichean a' foillseachadh na h-Aithisg Ro-innleachdail aca agus aithrisean ionmhais na Buidhne airson na bliadhna gu 31 Màrt 2023.

Prìomh Obair

B' e prìomh obair na Buidhne rè na bliadhna a bhith a' solarachadh, a' dìon agus a' leasachadh 11 puirt-adhair air feadh na Gàidhealtachd is nan Eilean agus ann an Dùn Dè airson cleachdadh gu coimeirsealta le companaidhean adhair. Bidh a' Bhuidheann a' togail teachd-a-steach choimeirsealta bho bhith a' togail cisean puirt-adhair, a tha gu ìre a' frith-chothromachadh cosgaisean obrachaidh na Buidhne.

Toraidhean agus duaisean-earrainn

Mar chompanaidh a tha air a mhaoineachadh leis a' phoball, tha HIAL gu math mothachail gum feum e a stòrasan a stiùireadh ann an dòigh chiallach is èifeachdach. Leis a' chuideam air buidseatan na roinne poblach, tha seo na dhùbhlàn mòr, gu sònraichte ann am mòran de na puirt-adhair as lugha, as iomallaiche againn, far a bheil àireamhan luchd-siubhail ìosal agus cosgaisean stèidhichte fhathast an ìre mhath àrd.

Às dèidh chisean, bha call na companaidh pàrantaich aig £663,000 (2022: £1,108,000). Mhol na stiùirichean nach rachadh duais-earrainn sam bith a phàigheadh.

Ath-sgrùdadh air a' ghniomhachas

Anns a' bhliadhna a thàinig gu crìch air 31 Màrt 2023, fhuaras subsadaidhean poblach de £55,869,000 (2022: £75,866,000) air a dhèanamh suas de £37,882,000 (2022: £39,668,000) ann an subsadaidh teachd-a-steach and £17,986,500 (2022: £36,198,000) ann an subsadaidh calpa. Thug Riaghaltas na h-Alba maoineachadh iasad calpa de £1,567,036 seachad cuideachd. Fhuair cuideachd

£123,000 rè na bliadhna (2022: £135,000) bho Chòmhdhail Alba mar phàigheadh airson seirbheisean a chaidh a thoirt seachad airson Sgeama Lasachaidh an Adhair.

B' e an caitheamh calpa tron bliadhna £19,553,537 (2022: £36,501,000) air a mhaoineachadh leis an t-subsadaidh calpa agus maoineachadh iasaid a chaidh ainmeachadh gu h-àrd.

Chaidh àireamh an luchd-siubhail air feadh na buidhne suas 39% bliadhna às dèidh bliadhna, ged a bha seo fhathast mu 15% nas ìsle na 2019/20. Lùghdaich gluasadan shoithichean-adhair le 2% sa bhliadhna.

Rinneadh an luachadh foirmeil air Sgeama Peinnsein Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean ron cheann-latha reachdail, 31 Màrt 2023. Thug Ministearan na h-Alba, mar luchd-earrannan na Companaidh, seachad barantas a thaobh uallaichean na Buidhne a thaobh sgeama nam peinnsean, agus thug iad seachad maoineachadh a bharrachd de £5.0m gu sònraichte gus an easbhaidh ann an Sgeama Peinnsein Puirt-adhair na Gàidhealtachd 's nan Eilean a lùghdachadh. Tha a' Bhuidheann an dùil buannachd fhaighinn bho chùmhnannt fastaiche neartaichte leis an Sgeama mar thoradh air sin, a chuireas an comas an uair sin, cothrom air tabhartasan peinnsein luchd-fastaidh nas lugha bhon Ghiblean 2024.

Leasachaidhean san àm ri teachd

Tha na stiùirichean ag amas air dèanamh cinnteach gun cùm a' Bhuidheann orra a' ruith agus a' stiùireadh nan 11 port-adhair aca a rèir poileasaidh Ministreil na h-Alba agus a bhith a' cumail taic ri leas sòisealta is eaconamach nan sgìrean buntainneach.

Port-adhair Cheann Loch Chille Chiarain

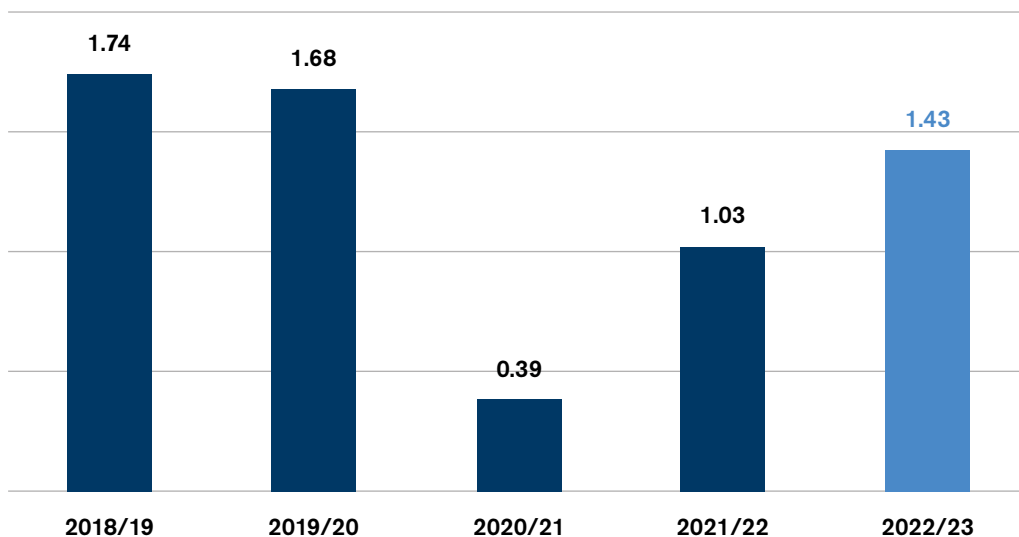
Aithisg Ro-innleachdail

Stadastaireachd trafaig bliadhna

Airson na bliadhna a chrìochnaich air 31 Màrt 2023

	Luchd-siubhail			Glusadan		
	2022/23 Àir.	2021/22 Àir.	Atharrachadh %	2022/23 Àir.	2021/22 Àir.	Atharrachadh %
Barraigh	12,928	11,814	9%	1,283	1,253	2%
Beinn na Faoghla	31,372	28,152	11%	2,739	3,016	(9%)
Ceann Loch Chille Chiarain	6,712	4,767	41%	1,425	1,218	17%
Dùn Dè	41,127	25,828	59%	25,270	27,652	(9%)
Inbhir Nis	749,908	458,976	63%	26,931	28,520	(6%)
Ìle	27,740	17,365	60%	2,460	2,609	(6%)
Kirkwall	127,915	112,931	13%	11,818	11,887	(1%)
Steòrnabhagh	103,856	80,463	29%	7,616	7,604	0%
Sumburgh	304,836	275,618	11%	19,372	18,151	7%
Tioradh	11,600	10,057	15%	1,625	1,539	6%
Inbhir Ùige Taigh Iain Ghròt	9,182	2,495	268%	3,349	2,846	18%
Iomlan	1,427,176	1,028,466	39%	103,888	106,295	(2%)

Glusadan Luchd-siubhail Iomlan (na milleanan de luchd-siubhail)

Aithisg Ro-innleachdail

Prìomh Chunnartan agus mi-chinntean

Tha a' Bhuidheann ag aithneachadh cho cudromach 's a tha e a bhith ag aithneachadh farsaingeachd de chunnartan a dh'fhaodadh a bhith mu choinneamh a' ghnìomhachais. Tha sinn air frèam-obrach làidir airson rianachd chunnartan a stèidheachadh gus a bhith ag aithneachadh agus a' measadh buailteachd agus builean chunnartan agus gus na gnìomhan a tha a dhìth gus an lasachadh a stiùireadh. Bidh ar pròiseasan comharrachadh chunnartan a' feuchainn ri cunnartan a chomharrachadh bho shealladh ro-innleachdail bhon mhullach a-nuas agus bhon bhonn a-nìos. Gu h-obrachail, tha e an urra ris an sgioba-gnìomha dèanamh cinnteach gu bheil modhan-obrach, goireasan agus na sgilean iomchaidh aig a' Bhuidhinn gus cunnartan a chomharrachadh agus a riaghladh gu h-èifeachdach. Mar thoradh air seo, bidh Buidheann Sgrùdaidh Cunnairt, a tha cunntachail dhan Bhòrd tron Chomataidh Sgrùdaidh, a' dèanamh lèirmheas cunbhalach air na cunnartan a tha fa chomhair na Buidhne. Tha planaichean làimhseachaidh cunnairt air an cruthachadh mar fhreagairt do chunnartan comharraichte sam bith a tha nas àirde na miann cunnairt na Buidhne. Bidh a' Chomataidh Sgrùdaidh agus am Bòrd ag ath-sgrùdadh cunnartan na Buidhne aig gach coinneamh.

Tha na prìomh riosgan agus mi-chinntean a tha mu choinneamh na Buidhne air an cur còmhla ann am buidhnean farsaing mar ro-innleachdail, ionmhasail, gnothachas, reachdail agus obrachaidh.

• Cunnartan Ro-innleachdail

Tha a' Bhuidheann a-nis air pròiseas foirmeil a stèidheachadh airson a bhith a' clàradh agus a' riaghladh chunnartan ro-innleachdail agus air am feumar mothachadh sònraichte a thoirt taobh a-staigh a' ghnìomhachais. Tha seo a-nis na chuspair leantainneach air a' chlàr airson sgrùdadh leis a' Bhòrd agus a' Chomataidh Sgrùdaidh.

• Cunnartan Ionmhasail

Tha grunn chunnartan ionmhasail mu choinneamh na Buidhne a tha air an sgrùdadh agus air an ath-sgrùdadh gu cunbhalach leis a' Bhòrd agus leis a' Chomataidh Sgrùdaidh.. Leis gu bheil a' Bhuidheann an eisimeil airgead poblach gus a h-obair a chumail a' dol thar nan 11 phuirt-adhair aice, tha i buailteach do dh'atharrachaidhean ann am maoinachadh poblach, a tha fo bhuaidh suidheachadh na h-eaconamaidh san fharsaingeachd agus co-dhùnaidhean air an dèanamh aig ire Riaghaltas na RA agus na h-Alba. Tha riarachaidhean buidseat teachd-a-steach agus riarachadh calpa a' sealltainn gu bheil coltas ann gum bi lùghdachadh ann am maoinachadh HIAL thairis air an ath thri bliadhna a tha na dhùbhlán maoinachaidh dhan Bhuidhinn san àm ri teachd. Bidh a' Bhuidheann a' dèiligeadh ri cunnartan gum bi gainnead airgid ann le bhith a' cumail chùl-stòrasan agus goireasan bancaireachd iomchaidh agus a bhith a' cumail suil fad an t-siubhail air na sruthan-airgid an da-rìribh agus air ro-aithrisean air sruthan-airgid.

• Cunnartan Coimeirsealta

Tha teachd a-steach coimeirsealta na Buidhne a' tighinn sa mhòr-chuid bho àireamh bheag de chompanaidhean adhair a tha nan custamairean. Dh'fhaodadh cuideam sam bith bhon taobh a-muigh air na custamairean sin toirt orra ath-sgrùdadh a dhèanamh air a' chlàr-ama obrach aca agus dh'fhaodadh seo buaidh a thoirt air teachd-a-steach na Buidhne agus cosgaisean co-cheangailte.

• **Cunnartan reachdail** Tha gnìomhachd puirt-adhair air feadh na Buidhne air an riaghladh le Buidheann-gnìomha na Slàinte is Sàbhailteachd, Ùghdarras an Itealaich Chatharra (CAA) agus Buidheann Dìon Àrainneachd na h-Alba (SEPA). Tha inbhean tèarainteachd air an suidheachadh le Roinn na Còmhdhail agus air an sgrùdadh leis an CAA. Bidh na buidhnean ag ùrachadh nan inbhean agus riatanasan aca gu cunbhalach agus chan eil e coltach gun lùghdaich uallach nan riaghailtean.

• Cunnartan Obrachaidh

Bidh a' bhuidheann a' dèiligeadh ri riosg obrachaidh tro a siostraman rianachd sàbhailteachd agus rianachd riosg. Tha ro-innleachd agus stiùireadh na Buidhne san fharsaingeachd air a dhèanamh leis a' Bhòrd agus air fhiosrachadh le poileasaidh Riaghaltas na h-Alba.

Aithisg Ro-innleachdail

Amasan Ro-innleachdail HIAL

Chaidh Ro-innleachd agus Plana Ath-shlànachadh COVID-19 HIAL fhoillseachadh air 1 Gearran 2021. Tha seo a' mineachadh amasan agus prìomhachasan ro-innleachdail na companaidh a tha sinn air comharrachadh gus cuideachadh le bhith a' togail lionra puirt-adhair roinneil le cothromachadh-carboin, agus aig an aon àm a bhith a' cumail air a' toirt taic do shoirbheas eaconamach agus a' libhrigeadh bhuanachdan sòisealta do choimhearsnachdan air feadh na Gàidhealtachd agus nan Eilean.

Mar fhreagairt air foillseachadh Lèirmheas Caitheamh Ghoireasan Riaghaltas na h-Alba sa Chèitean 2022, chodhùin am Bòrd ath-sgrùdadh agus ath-chothromachadh a dhèanamh air prìomhachasan ro-innleachdail HIAL gus fòcas a chur air prìomh fhoincseanan - gus ceanglaichean adhair riatanach a chomasachadh agus a chumail suas aig an àm seo agus san àm ri teachd. Tha am Plana Ro-innleachdail ath-sgrùdaichte airson na h-ùine 2023 gu 2028 agus bidh e a' dol an àite Ro-innleachd agus Plana Ath-bheothachaidh Covid-19 HIAL airson 2021 gu 2026 bhon bhliadhna ionmhais 2023/2024.

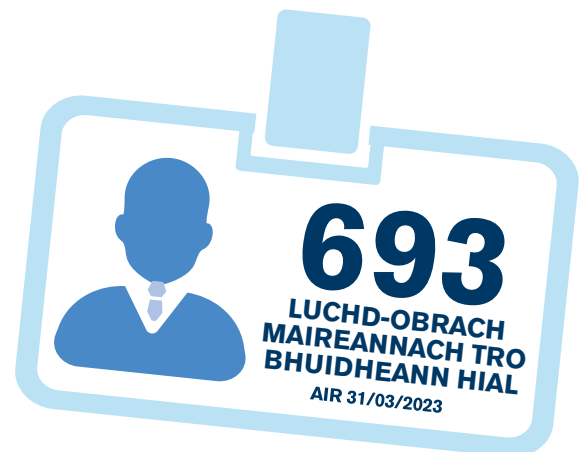
Shuidhich Plana Obrachaidh Corporra HIAL na prìomh raointean airson libhrigeadh eadar 1 Giblean 2022 agus 31 Màrt 2023 gus na prìomhachasan ro-innleachdail aige a choileanadh:

- Cùram agus Sàr-mhathas a thaobh na h-Àrainneachd
- A' libhrigeadh Seirbheis Custamair agus Gníomhan aig Ìre na Cruinne
- Leasachadh Shlighean agus a' Cur ri Ceangailteachd
- Fàs Ionmhasail Seasmhach
- A' leasachadh nan Daoine Againn
- A' libhrigeadh Cruth-atharrachadh Didseatach
- A' togail Chom-pàirteachasan Soirbheachail

Tha cuid de na gnìomhan anns a' phlana obrachaidh seo mòr ann an sgèile, agus mar sin dh'fhaodte gum bi iad air an libhrigeadh thairis air barrachd air aon bhliadhna ionmhais.

Chaidh aithisgean adhartais ullachadh aig deireadh gach ràithe den bhliadhna gus fiosrachadh mu choileanadh a thoirt seachad agus gus ar gnìomhachdan a stiùireadh gu h-èifeachdach tron bhliadhna aithris.

Chaidh sùil a chumail air na h-aithisgean adhartais ràitheil leis an Àrd-sgioba Stiùiridh gus am bi sgrùdadh coileanaidh èifeachdach agus planadh stiùiridh air a chur an comas. Chaidh na h-aithisgean a cho-roinn le Bòrd HIAL gus sealladh ro-innleachdail a cheadachadh air na prìomh raointean prìomhachais a bha iad air aontachadh airson na bliadhna.

Port-adhair Inbhir Ùige Taigh Iain Ghròt

Aithisg Ro-innleachdail

Na choilean sinn

Aig deireadh na h-ùine aithris, chaidh seachd de na 21 amasan a choileanadh agus tha na còig amasan a' tha a' dol a-steach gu 2023/24 fhathast a rèir targaid. Rè na blaidhna, chaidh trì de na 21 amasan ath-sgrùdadh agus chaidh co-dhùnadh gun a bhith a' dol air adhart leotha. Bha sia cinn-uidhe air dheireadh air an targaid aca ar 31 Màrt 2023 ach tha iad fhathast gan cur an gnìomh le Sgioba nan Àrd-mhanaidsearan agus leis a' Bhòrd a' faighinn ùrachaidhean cunbhalach air adhartas.

- Stad air a chur air an amas Amas air a choileanadh Amas air targaid Amas air a choileanadh gu ìre

Cùram agus Sàr-mhathas a thaobh na h-Àrainneachd

Tha sinn air na leanas a dhèanamh:

- Chrìochnaich sinn Ro-innleachd Seasmhachd HIAL agus chaidh fhoillseachadh sa Bheurla agus sa Ghàidhlig san Fhaoilleach 2023. Cuiridh sinn crìoch air a' mhapa-rathaid seasmhachd 10 bliadhna againn gu dèanamh cinnteach gun tèid an ro-innleachd a libhrigeadh gu soirbheachail.
- Cumaidh sinn oirnn leis an obair-sgòpaidh gus faighinn a-mach dè na cothroman a th' ann a thaobh lùths ath-nuadhachail air feadh oighreachd HIAL, a' gabhail a-steach pròiseactan gaoithe, grèine agus pròiseactan buain uisge. Bidh seo na amas sa Phlana Obrachaidh Chorporra againn airson 2023/24.
- Rinn sinn measaidhean cunnart a thaobh gnàth-thìde agus rannsachaidhean di-charbonachaidh thogalaichean. Chaidh am Mapa-rathaid a dh'ionnsaich Cothromachadh-carboin a chrìochnachadh agus thèid am Mapa-slighe seasmhachd 10 bliadhna a chur an gnìomh cuideachd gus an Ro-innleachd Seasmhachd a libhrigeadh.

A' Libhrigeadh Seirbheis Custamair agus Gnìomhan aig Ìre na Cruinne

Tha sinn air na leanas a dhèanamh:

- Co-dhùnadh na planaichean ath-nuadhachaidh trafig adhair a lùghdachadh às dèidh Lèirmheas Caiteachais Riaghaltas na h-Alba a chaidh fhoillseachadh air 31/5/2022 agus ath-sgrùdadh caiteachais air an taobh a-staigh a chomharraich buaidh na beàrn mòire eadar am maoineachadh a bha ri fhaotainn agus na planaichean obrachaidh is ro-innleachdail againn. Anns an Lùnastal 2022, agus sinn a' beachdachadh air grunn roghainnean gus dèiligeadh ris an t-suidheachadh fiosgail làithreach, cho-dhùin Bòrd HIAL Fo-chomataidh Bòrd ATMS a thoirt gu crìch. Is e seo an gnìomh mu dheireadh bhon Bhòrd gus am prògram ATMS tùsail a dhùnadh às dèidh an atharrachaidh san t-slighe ro-innleachdail a chaidh aontachadh san Fhaoilleach 2022.
- Structar riaghlaidh farsaing a thoirt a-steach airson pròiseactan mòra cho math ri ceithir bùird-prògraman ùra. Tron bhliadhna bhathar a' cumail sùil gheur air a' phlana pròiseict calpa le ath-aithris cunbhalach agus ath-aithris buidseit gus dèanamh cinnteach gun robh prìomhachas iomchaidh aig prògraman calpa. Tha pròiseactan ioma-bliadhna sa phlana phròiseact calpa. Mar thoradh air dàlaichean tron bhliadhna, tha sinn fhathast a' cur air adhart grunn phròiseactan calpa ann 2023/24. Chaidh suas ri £1.2m den bhuidseat calpa againn airson 2023/24 a riarachadh airson a bhith a' crìochnachadh nam pròiseactan sin.
- Chruthaich sinn aithrisean dàta fìor-ùine ann an 2022/23 gus cur ris na pròiseasan co-dhùnaidh againn. Tha sinn air barrachd PCCan agus deas-bhòrd a thoirt a-steach airson sàbhailteachd agus riaghladh chunnartan agus tha sinn air sreath de chlàran dàta a chruthachadh airson Fios-air-ais bho Chustamairean air feadh na buidhne.
- Cho-dhùin sinn gun a bhith a' coimhead air barantas càileachd (ISO 9001) no barantachadh àrainneachdail (ISO 14001) fhaighinn, às dèidh ar lèirmheis air an taobh a-staigh air caiteachas.

Aithisg Ro-innleachdail

Leasachadh Shlighean agus a' Cur ri Ceangailteachd

Tha sinn air na leanas a dhèanamh:

- Chaidh sinn thairis air an ire targaid againn de bhith a' ruighinn 75% de dh'àireamhan luchd-siubhail ro-Chovid. Ràinig irean luchd-siubhail thar puirt-adhair uile HIAL 85% de na h-irean ro-Chovid air 31 Màrt 2023. Bha teachd-a-steach nan companaidhean-adhair 26% nas àirde na bha sinn an dùil airson an aon àm.
- Rinn sinn lèirmheas air na seirbheisean a thathar a' tabhann do chompanaidhean adhair mar chustamairean thar ar puirt-adhair uile. Thèid an lèirmheas seo a chleachdadh gus cùmhnantan Coimeirsealta fhiosrachadh san àm ri teachd airson teachd-a-steach seirbheisean adhair agus eile.

Fàs Ionmhasail Seasmhach

Tha sinn air na leanas a dhèanamh:

- Tha grunn phròiseactan coimeirsealta a' dol air adhart gus sruthan teachd-a-steach a mheudachadh, a' gabhail a-steach leudachadh air goireasan màl-chàraichean aig Port-adhair Inbhir Nis agus leudachadh air goireasan reic agus cafaidh aig Port-adhair Bharraigh. Tha sinn air an loidhne-tim a leudachadh gus nach tèid an Ro-innleachd Choimeirsealta a chrìochnachadh gus am bi sinn air Stiùiriche Malairt fhastadh.
- Cho-dhùin sinn stad a chur air a' phròiseact gus piseach a thoirt air pròiseasan gnìomhachais a bha co-cheangailte ri barantachadh sam bith airson dearbhadh càileachd san àm ri teachd. Tha seo co-cheangailte ris a' cho-dhùnadh gun a bhith a' sireadh barantas càileachd (ISO 9001) no barantas àrainneachdail (ISO 14001).
- Tha sinn air frèam ro-innleachdail a thogail airson slighean coimeirsealta a dh'fhaodadh a bhith ann gus am feum as fheàrr a dhèanamh às na cothroman a tha a' tighinn am bàrr bhon phrògram Àrainneachd Deuchainn Adhair Seasmhach (SATE). Bidh am plan gus feum coimeirsealta a dhèanamh à SATE na chollb de ro-innleachd Choimeirsealta HIAL.

A' leasachadh nan Daoine Againn

Tha sinn air na leanas a dhèanamh:

- Ràinig sinn aonta leis na trì aonaidhean ciùird aithnichte (Prospect, PCS agus Unite) air an duais-phàighidh bhliadhnail agus dh'aontaich sinn gun tèid mapa-rathaid airson ath-leasachadh pàighidh a libhrigeadh ann an 2023/24 taobh a-staigh na bhios ri fhaighinn de mhaoineachadh. Thèid an t-amas a bhith ag ùrachadh agus a' simpleachadh pàigheadh is chuibhreannan a thoirt air adhart gu Plana Obrachaidh Corporra 2023/24.
- Chùm sinn taic do chultar iomadachd is in-ghabhail tro bhith a' sgrìobhadh Ro-innleachd Co-ionannachd, Iomadachd agus In-ghabhail. Chaidh am Plana Gnìomh Co-ionannachd, Iomadachd agus In-ghabhail aontachadh le Comataidh nan Daoine sa Mhàrt 2023.
- Chruthaich sinn Ro-innleachd Slàinte, Sàbhailteachd is Sunnd. Chaidh seo fhoillseachadh air làrach-lìn HIAL an dà chuid sa Bheurla agus sa Ghàidhlig. Chaidh Plana Gnìomh Slàinte, Sàbhailteachd agus Sunnd a chruthachadh agus thathar a' toirt gnìomhan air adhart.

Aithisg Ro-innleachdail

A' libhrigeadh Cruth-atharrachadh Didseatach

Tha sinn air na leanas a dhèanamh:

- ✓ Chruinnich sinn dàta a bharrachd agus chleachd sinn anailiseachd gnìomhachais gus piseach a thoirt air co-dhùnaidhean agus tomhas coileanaidh. Chaidh leasachaidhean a dhèanamh air siostam Fios-air-ais Luchd-cleachdaidh gus dàta a bharrachd a thoirt seachad airson aithrisean riaghlaidh. Tha siostaman luchd-siubhail dealanach an sàs ann am aig puirt-adhair Inbhir Nis, Steòrnabhaigh, Kirkwall agus Sumburgh, agus thathar a' togail dàta bho na siostaman sin.
- ✓ Thug sinn a-steach agus chruthaich sinn teicneòlas tapaidh gus leigeil leinn a bhith a' riaghladh nan àrainneachdan obrachaidh puirt-adhair againn nas fheàrr. Tha sinn air innealan-làimhe tapaidh a sgaoileadh aig grunn phuirt-adhair mar phàirt den phrògram againn gus gnìomhan tèarainteachd agus làimhseachadh talmhainn a dhidseatachadh. Tha am pròiseact gus teicneòlas tapaidh a thoirt a-steach, a' cleachdadh prionnsapalan Eadar-lìon nan Nithean (IoT), a-nis deiseil. Mar eisimpleir, leigidh mothachairean leinn sùil a chumail air sgudal a thèid a chur gu lìonadh-talmhainn agus airson ath-chuairteachadh; agus leigidh sin leinn sùil a chumail air cleachdadh dealain, a' toirt seachad aithris fìor-ùine airson riaghladh cleachdadh lùtha.
- ✓ Thug sinn air adhart am prògram againn, Plato, gus sgrìobhainnean làimhe, teamplaidean, agus foirmean a chur ann an cruth didseatach, agus innealan a sholarachadh gus taic a chumail ri pròiseasan didseatach. Tha sinn air aon leabharlann de sgrìobhainnean a chruthachadh gus an gabh na sgrìobhainnean uile aig HIAL a ghluasad a-steach gu aon àite gus am faighear cothrom air sgrìobhainnean air feadh na companaidh. Tha sinn air pròiseact a thòiseachadh gus siostam dealanach a thoirt a-steach air an taobh a-staigh airson a bhith a' clàradh uairean agus ag aithris orra air feadh na buidhne.
- ✓ Libhrig sinn ìre a dhà de phròiseas Leasachaidh nan Siostaman HR. Bha seo a' gabhail a-steach a bhith a' toirt a-steach àrd-ùrlar fastaidh ùr, a tha a-nis an gnìomh. Chaidh co-dhùnadh gum biodh an t-àrd-ùrlar e-ionnsachaidh na phròiseact air leth a thèid a libhrigeadh air àrd-ùrlar siostam eadar-dhealaichte. Bidh seo na amas ann am Plana Obrachaidh na Roinne HR againn airson 2023/24.

A' togail Chom-pàirteachasan Soirbheachail

Tha sinn air na leanas a dhèanamh:

- ✓ Libhrig sinn cùrsa conaltraidh agus com-pàirteachaidh trì latha airson Manaidsearan Puirt-adhair, Ceannardan Roinnean, agus manaidsearan sgioba ionadail. Chaidh dian-chùrsa trèanaidh sna meadhanan a libhrigeadh do bhuill den Àrd-Sgioba Stiùiridh, Manaidsearan Coitcheann nam Port-adhair, agus Manaidsearan ainmichte eile.
- ✓ Thòisich sinn ar lèirmheas air fòraman conaltraidh coimhearsnachd foirmeil airson puirt-adhair HIAL uile gus dèanamh cinnteach gu bheil iad a rèir feumalachdan puirt-adhair fa-leth agus buidhnean coimhearsnachd san àm ri teachd. Chaidh clàr de choinneamhan Comataidh Co-chomhairleachaidh Puirt-adhair aontachadh ann an Inbhir Nis, Inbhir Ùige agus Steòrnabhagh, agus chaidh na coinneamhan a chumail. Ni sinn deuchainn ann an 2023/24 air fòraman iomchaidh leis a' chomas a bhith gan dèanamh nas motha no nas lugha a rèir feumalachdan coimhearsnachdan nam port-adhair fa leth.

Aithisg Ro-innleachdail

A' tasgadh anns na puirt-adhair againn

Tron bhliadhna, chùm sinn oirnn a' cumail suas agus a' tasgadh anns na puirt-adhair againn agus sinn ag ullachadh airson tilleadh gu seirbheis àbhaisteach.

Ann an 2022/23 chuir sinn £19.5m an seilbh nar puirt-adhair agus sa phrìomh oifis againn ann am prìomh phròiseactan calpa. Tha cuid de na h-obraichean a tha crìochnaichte no a tha fhathast a' dol air adhart air an liostadh gu h-ìosal:

- **Port-adhair Bharraigh** – leudachadh air togalach a' phuirt-adhair, sgeadachadh stòr nan carbadan, obair dìon air bruach na h-aibhne gus an raon-laighe a dhìon.
- **Port-adhair Bheinn na Faoghla** – obair teasachaidh an togalaich, solais sràide agus obraichean frith-rathaidean, tuil-sholais an aparain, tasgadh ann an raon sgrùdaidh na tèarainteachd agus uidheamachd deuchainn.
- **Port-adhair Cheann Loch Chille Chiarain**- obair ath-nuadhachaidh air gualainn an raon-laighe, goireasan stòraidh stuth di-reothaidh, innealan-rabhaidh le mothachairean.
- **Port-adhair Dhùn Dè**– tasgadh ann an uidheamachd deuchainn tèarainteachd, trèilear gluasad itealain ùra, agus siostam smachd ruigsinneachd le cairtean.
- **Port-adhair Inbhir Nis** – uidheamachd faire, ùrachadh cabhsair a' phuirt-adhair, geataichean dealanach luchd-siubhail, uidheamachd deuchainn tèarainteachd, ùrachadh de chabhlach nan carbadan, atharraichean san togalach agus obair drèanaidh uisge uachdar.
- **Port-adhair Ìle** – obair ath-nuadhachaidh an raoin-laighe, goireasan stòraidh stuth di-reothaidh agus innealan-rabhaidh le mothachairean, sganair bodhaig airson raon sgrùdaidh na tèarainteachd.
- **Port-adhair Kirkwall** - Uidheam deuchainn tèarainteachd agus sganair bodhaig airson raon sgrùdaidh na tèarainteachd, clàraich a-staigh fèin-sheirbheis, goireasan iùil raon-laighe, dorsan ùra airson nan innealan-smàlaidh agus geata tèarainteachd dealain.
- **Port-adhair Steòrnabhaigh** – obair gus casg a chur air bleith cladaich, solais raon-laighe, solais talmhainn air an raon-adhair, uidheamachd deuchainn tèarainteachd agus sganair bodhaig airson raon sgrùdaidh tèarainteachd, ùrachadh ann an cabhlach nan carbadan.
- **Port-adhair Sumburgh**- obair ath-nuadhachaidh raon-laighe, soithichean agus trèilear teasairginn luath, ath-nuadhachaidhean ann an cabhlach nan carbadan, uidheamachd deuchainn tèarainteachd, agus goireasan stòraidh stuth di-reothaidh.
- **Port-adhair Thiriodh** - stàladh solais raon-laighe LED so-ghiùlainn, goireasan stòraidh stuth di-reothaidh, agus innealan-rabhaidh le mothachairean.
- **Port-adhair Inbhir Ùige Iain Ghròt** – ath-nuadhachadh ann an cabhlach nan carbadan, uidheamachd deuchainn tèarainteachd, rannsachadh càileachd uisge sa phort-adhair agus obair air an t-siostam drèanaidh.
- **Prìomh Oifis** - Tasgadh ann an siostaman cruth-atharrachaidh gnìomhachais, ùrachadh agus ath-nuadhachadh frithealaiche ICT, leasachadh air clàran-fiosrachaidh nan seirbheisean adhair.

ATH-NUADHACHADH RAOIN-LAIGHE ANN AN SUMBURGH

Chaidh am pròiseact gus còmhdach ùr a chur air Port-adhair Sumburgh a chrìochnachadh agus chaidh gnòthaichean air ais dhan àbhaist san Dùbhlachd 2022.

Thòisich obair gus còmhdach ùr a chur air raon-laighe 06/24, pàirt de dh'Apran Virkie agus den rathad-inntrigidh teine san t-Sultain 2022. Dh'obraich an sgioba gus dèanamh cinnteach gun robh an ìre de bhuaireadh obrachaidh cho ìosal 's a ghabhas tron phròiseact.

Ged a chaidh beagan dàil a chur air a' phròiseact mar thoradh air droch shìde, rinneadh a' mhòr-chuid den obair air an uair agus a rèir a' bhuidseit.

Dionaidh an obair seo gluasadan heileacoptair aig Port-adhair Sumburgh le bhith a' leudachadh beatha a' phios bhun-structair ro-chudromach seo le co-dhiù 5 bliadhna.

Aithisg Ro-innleachdail

Sgioba HIAL

Tha na daoine againn aig cridhe HIAL, agus tha e an urra rinn dèanamh cinnteach gun ruith sinn lionra phort-adhair sàbhailte agus fàilteach aig an ìre phroifeiseanta as àirde.

B' e ar n-amas ann an 2022/23 àrainneachd obrach adhartach a chruthachadh le fòcas air sunnd nan daoine againn agus cothromachadh beatha-obrach èifeachdach a bhith ann. Dh'fhoillsich sinn an Ro-innleachd Slàinte is Sunnd againn leis an amas slàinte, sàbhailteachd agus sunnd ar co-obraichean a leasachadh, agus dòighean-beatha fallain a bhrosnachadh. Tha an ro-innleachd seo a' gabhail a-steach slàinte chorpóra, inntinneil is sòisealta an luchd-obrach agus tha e ag aithneachadh na pàirt cudromaich a tha aig na luachan againn ann a bhith a' cur ri sunnd iomlan san obair.

DUAIS AIRSON SMALADAIR ANN AM PORT-ADHAIR DHÙN DÈ

Chaidh Cameron Marshall, neach-smàlaidh aig Port-adhair Dhùn Dè, ainmeachadh mar 'Phreantas na Bliadhna' aig Urras Fresson. Tha Cameron air a bhith aig HIAL fad 17 bliadhna agus tha e an-nis a' dèanamh BA (le Urram) ann an Stiùireadh Gnothachais aig Oilthigh Raibeart Gòrdan (RGU). Tha seo mar phàirt den phrògram Preantasachd Ceumnaiche le maoinachadh aig Leasachadh Sgilean na h-Alba agus RGU.

Cameron Marshall

Thug sinn a-steach Poileasaidh Aithneachaidh Luchd-obrach às dèidh fios air ais bhon t-suirbhidh luchd-obrach againn ann an 2022 a bha a' cuimseachadh air duais agus aithne. Thàinig e am bàrr tron t-suirbhidh gum bu toil le manaidsearan cothrom a bhith aca daoine a mholadh airson duaisean gus an aithneachadh, le grunn de dhiofar roinnean seòrsa gu bhith air an aithneachadh.

Chaidh sgeama sochairean agus lasachaidhean luchd-obrach a thoirt a-steach mar thoradh dìreach air fios air ais. Chaidh MyLifestyle a thoirt a-steach ann an com-pàirteachas le Edenred, a' toirt cothrom do cho-obraichean na ceudan de lasachaidhean fhaighinn air nithean làitheil riatanach.

Tron bhliadhna, leudaich sinn ar sgeama nua-preantasachdan soirbheachail le buidheann ùr de phreantasan ceumnachaidh a' tòiseachadh. Tha seachdnar cho-obraichean againn a-nis a tha an sàs san an leasachadh phearsanta is phroifeasanta seo aig diofar ìrean den phrògram.

Chaidh prògram trèanaidh a stèidheachadh gus sgilean is cumhachd a thoirt do cho-obraichean aig ìre ionadail agus conaltradh agus com-pàirteachadh èifeachdach a dhèanamh às leth HIAL.

Ghabh àrd-mhanaidsearan agus sgiobaidhean riaghlaidh ionadail an cothrom na sgilean conaltraidh is com-pàirteachaidh aca a thoirt air adhart le bhith a' dèanamh cùrsa conaltraidh agus com-pàirteachaidh trì latha, le fios-air-ais fàbharach bho na manaidsearan uile a bha an làthair.

A bharrachd air sin, chaidh dian-chùrsa trèanaidh sna meadhanan a dhèanamh le buill den Àrd-sgioba stiùiridh agus manaidsearan coitcheann puirt-adhair an làthair.

Dh'fhoillsich sinn a' bhidio mu dheireadh san t-sreath againn a' soillearachadh dealas ar sgiobaidhean anns gach port-adhair agus sa phrìomh oifis againn. Anns a' bhidio, tha co-obraichean againn ag innse cò ris a tha e coltach a bhith ag obair aig HIAL.

Tha HIAL fhathast na:

- Fastaiche a tha Misneachail a thaobh Ciorraman
- Fastaiche a tha Barantaichte a thaobh Tuarastal Bith-beò
- Fastaiche a tha Taiceil do Luchd-cùraim

Aithisg Ro-innleachdail

Latha Fosgailte nan Seirbheisean Èiginn aig Port-adhair Thioradh

HIAL sa choimhearsnachd

Tha puirt-adhair HIAL nam puirt-adhair coimhearsnachd gu ire-mhòr agus 's e an t-amas againn na stòrasan againn a chleachdadh, a' gabhail a-steach toglaichean agus fearainn, a chùim leas nan coimhearsnachdan ionadail againn.

Tro 2022/23 rinn na sgiobaidhean againn na b' urrainn dhaibh gus taic a thoirt do na coimhearsnachdan ionadail agus luchd-siubhail againn agus tha sinn air taghadh a chur ann de na diofar dhòighean anns an do ghabh na sgiobaidhean ionadail againn pàirt.

Chùm Port-adhair Thioradh Latha Fosgailte nan Seirbheisean Èiginn air 22 Iuchar 2022. Chuir an sgioba fàilte air luchd-tadhail dhan phort-adhair airson latha làn de thaisbeanaidhean agus ghniomhachdan leis na seirbheisean ambaileans, maor-cladaich, teine agus poileis. Bha mòran an làthair aig an tachartas agus thog iad £4,000 airson Carthannas Ambaileans Adhair na h-Alba.

Anns a' Ghearran 2023, chùm sgioba Thioradh taic do thachartas coimhearsnachd gu math eadar-dhealaichte, a' cumail dà sgrineadh den fhilm Top Gun: Maverick. Bha seo ann an co-obrachadh le Screen Tìree, buidheann ionadail a bhios a' brosnachadh ealain san sgìre agus a tha cuideachd air filmeadh ionadail a dhèanamh airson diofar phròiseactan.

Nochd mu 35 neach gus coimhead air a' film anns a' phort-adhair, agus bha e cho soirbheachail is gun do dh' iarr Screen Tìree air an sgioba a dhol an sàs agus taic a chumail ri tachartasan san àm ri teachd.

Chùm an sgioba aig Port-adhair Cheann Loch Chille Chiarain a' chiad tachartas carthannais aca 'Ruith an Raon-laighe' air Didòmhnaich 27 Samhain 2022, ann an com-pàirteachas le Comann Ball-coise Òigridh Sgìre Cheann Loch Chille Chiarain.

Tha an comann a' toirt cothrom do chloinn de gach aois is cùl-raon a bhith a' trèanadh agus a' cluich ball-coise ann an àrainneachd shàbhailte is eagraichte, le faisg air 300 duine-chloinne ionadail clàraichte.

Screen Tìree.

Aithisg Ro-innleachdail

Thàinig sgioba seirbheis smàlaidh a' phuirt-adhair còmhla ri còrr is 120 leanabh bho eadar còig is 16 bliadhna a dh'aois, gus ruith no coiseachd 2km den raon-laighe. Chòrd e gu mòr ris a h-uile duine a ghabh pàirt ann agus bha sgioba a' phuirt-adhair toilichte a bhith ag obair gu dlùth leis a' choimhearsnachd agus a' cuideachadh le bhith a' togail £1,372 airson na h-iomairt ionadail seo.

Ged nach e dealbh fìor àlainn a tha seo, tha e a' sealltainn an tabhartais as ùire aig HIAL de sheann uidheamachd teine is teasairginn a thug iad do Chomann Smàlaidh is Teasairginn Eadar-nàiseanta (IFRA). Bha an tabhartas a' gabhail a-steach uidheamachd dìon pearsanta, uidheamachd trauma, teasairginn uisge agus uidheamachd smàlaidh bho ghrunn de na puirt-adhair againn.

Tha e na phàirt de luchd nas motha de thabhartasan a chuir an carthannas a-null thairis gus cuideachadh le bhith a' dìon agus ag uidheamachadh nan seirbheisean èiginn ann an dùthchannan a tha a' leasachadh.

Chaidh an uidheamachd a chruinneachadh le Gary Johnstone, am Manaidsear Freiceadan againn aig Port-adhair Dhùn Dè, a tha cuideachd na stiùiriche air a' charthannas.

Gu ruige seo tha IFRA air 107 carbad, 77 cointèanaran a chur agus air 72 misean trèanaidh a dhèanamh ann an 24 dùthaich air feadh an t-saoghail. Tha luchd-smàlaidh HIAL a tha nan saor-thoileach leis a' charthannas air trèanadh a libhrigeadh do luchd-smàlaidh ann an Albàinia, Argentina, Bosnia agus Paraguaidh.

Chùm an sgioba aig Port-adhair Bheinn na Faoghla madainn cofaidh Macmillan san t-Samhain 2022 agus thog iad suim air leth math de £4,405.

Bha rafail, bèicearachd dachaigh agus stàile botail ann, agus bha fèill mhòr air nighe chàraichean aig an tachartas Chaidh taing a thoirt dhan sgioba airson an obair chruaidh ann a bhith a' cur an tachartais air dòigh agus airson na suim airgid air leth a thog iad do MacMillan (faic na dealbhan gu h-ìosal).

San t-Sultain 2022, chaidh sgioba dhan fhèill-dhreuchdan ionadail ann an Ionad Pickaquoy gus na diofar dhleastanasan aig a' phort-adhair a bhrosnachadh. Bha am bòrd-fiosrachaidh aca eadar-obrachail le sgoilearan a' feuchainn nan diofar sheòrsaichean uidheamachd a tha air an cleachdadh le luchd-obrach teàrtaichean is seirbheis smàlaidh. Tha an sgioba a' toirt air adhart iarrtas bho

Uidheam air nach eil feum tuilleadh a tha ga toirt do dhùthchannan fo leasachadh

Cholaiste Arcaibh gus greisean-gnìomhachais a dhèanamh aig a' phort-adhair thar nan diofar chuspairean mar thoradh dìreach air an tachartas shoirbheachail seo.

Bhuannaich Port-adhair Inbhir Nis ceithir duaisean aig Duaisean Càileachd Seirbheis Puirt-adhair (ASQ) 2022 aig Comhairle nam Port-adhair Eadar-nàiseanta (ACI). Chaidh am port-adhair ainmeachadh mar am Port-adhair as Fheàrr san Roinn Eòrpa le nas lugha na 2 mhìlean neach-siubhail, le luchd-siubhail ag aithneachadh oidhirpean an sgioba ann a bhith a' toirt seachad seirbheis custamair sàr-mhath.

Choisinn Inbhir Nis trì duaisean eile cuideachd a' gabhail a-steach Port-adhair leis an Luchd-obrach as Dìcheallaiche san Roinn Eòrpa, an Turas Puirt-adhair as fhasa san Roinn Eòrpa, agus am Port-adhair as Glaine san Roinn Eòrpa.

Madainn cofaidh Macmillan aig Port-adhair Bheinn na Faoghla

Aithisg Ro-innleachdail

Cho-dhùin co-obraichean bhon sgioba Ionmhais againn aig a' Phrìomh Oifis (a chithear san dealbh gu h-àrd) gun robh iad airson beagan carthannas na Nollaig a dhèanamh aig deireadh na Samhna 2022 le bhith ag obair gu saor-thoileach aig Blythswood Care.

Thadhail an sgioba air taigh-bathair a' charthannais ann am Baile Eòghainn gus cuideachadh le iomairt Bogsa nam Bròg. Bidh an iomairt a' toirt seachad nithean riatanach làitheil leithid siampù, deodorant agus bruisean fhiaclan do dhaoine

so-leònte san Ugràin, Albàinia, Bulgaria, an Ungair, Cosobho, Moldòbha, Romània agus Serbia. Nithean làitheil a bhios sinn gu tric a' cleachdadh gun a bhith a' smaoinichadh mu dheidhinn.

Tha an sgioba air a bhith a' toirt taic dhan iomairt seo bho 2015, ach seo a' chiad turas bho 2019 a fhuair iad cothrom pàirt ghnìomhach a ghabhail. Am-bliadhna, 's ann dhan Ugràin a chaidh na bogsaichean a rinn iad.

TEINE IS UISGE AIR AN CEANGAL TRO EALAIN

Nuair nach eil iad e ag obair, tha Manaidsear Criutha Seirbheis Port-adhair Sumburgh, Rae Simpson, gu tric a' cruthachadh obair-ealain iongantach de ghlainne dhathte. Ann an 2022, chaidh cuid den obair-ealain aige a chur suas gu maireannach ann an seòmar-fàgail a' phuirt-adhair far am faic luchd-siubhail, com-pàirtichean agus co-obraichean aig Sumburgh iad.

Dh'iarr VisitScotland air Rae pios ealain a dhèanamh airson Bliadhna Costa is Uisgeachan 2020/21. Chaidh Rae a bhrosnachadh le cruinneachadh de dhealbhan a chruthaich clann-sgoile Shealtainn, a sheall na bha cladaichean Shealtainn a' ciallachadh dhaibh.

Pios de dh'obair-ealain glainne iongantach a tha a-nis stèidhichte san àite maireannach aice aig a' phort-adhair. Chì an fheadhainn a choimheadas gu faiceallach gu bheil beagan fiosrachaidh mu Shealtainn agus muinntir an àite mar phàirt den dealbh ann iomadh àite.

Chaidh am pròiseact a dhèanamh ann an com-pàirteachas le Seirbheisean Òigridh is Comas Cosnaidh aig Comhairle Shealtainn agus le Sgoiltean Shealtainn. Chaidh a mhaoineachadh le Riaghaltas na h-Alba, VisitScotland agus YouthLink Scotland.

Aithisg Ro-innleachdail

Achd nan Aonaidhean Ciùird 2016:

Aithris air Ùine airson Dleastanasan Aonaidhean-ciùird bho 1 Giblean 2022 gu 31 Màrt 2023

Fo Riaghailtean nan Aonaidhean-ciùird (Riathanasan a thaobh Ùine airson Dleastanasan nan Aonaidhean-ciùird) 2017, feumaidh fastaichean san roinn phoblaich fiosrachadh fhoillseachadh a thaobh ùine airson dleastanasan aonaidhean-ciùird.

Tha HIAL ag aithneachadh trì aonaidhean ciùird: Prospect, Public and Commercial Services Union (PCS) agus Unite.

Tha aonta a thaobh ùine airson dleastanasan aonaidhean-ciùird ann gus am bi na leanas aig riochdairean aonaidh:

- le goireasan gus an urrainn dhaibh conaltradh le buill agus deagh dhàimhean le luchd-obrach a bhrosnachadh
- ùine reusanta dheth rè uairean obrach gus dleastanasan aonaidh a dhèanamh, a' gabhail a-steach a bhith a' riochdachadh luchd-obrach, a' frithealadh choinneamhan co-chomhairleachaidh agus a' dèanamh sgrùdaidhean slàinte is sàbhailteachd
- àm reusanta dheth rè uairean obrach gus trèanadh a dhèanamh a tha ceangailte ri bhith a' toirt seachad dhleastanasan mar riochdaire aonaidh.

Tha eadar-obrachadh na Companaidh leis na h-aonaidhean ciùird gu ìre mhòr air a dhèanamh leis na h-Oifigearan Co-rèiteachaidh làn-ùine bho gach fear de na h-aonaidhean ciùird. Bidh oifigearan làn-ùine a' frithealadh Comataidh Co-rèiteachadh agus Co-chomhairleachaidh (*Joint Negotiation and Consultative Committee - JNCC*) na Companaidh agus, mar as trice, bidh iad a' riochdachadh luchd-obrach fa-leth ann an coinneamhan mu chùisean luchd-obrach.

Bidh riochdairean aonaidhean ciùird ionadail a' frithealadh an JNCC. A bharrachd air seo, tha ullachaidhean agus Coinneamhan sònraichte leis an aonadh ciùird iomchaidh airson pròiseactan agus prògraman obrach cudromach. Tha rèiteachaidhean eadar-aghaidh aig gach port-adhair anns am bi na riochdairean ionadail a' gabhail pàirt.

Riochdairean Aonaidhean Ciùird 2022/23

Prospect	26
PCS	1
Unite	11

Chan eil oifigearan aonaidhean ciùird làn-thide aig HIAL. Bidh gach fear/tè de na 38 riochdairean a' cur seachad nas lugha na 10% den ùine obrach aca air dleastanasan nan aonaidhean-ciùird.

Chaidh oifigear Co-rèiteachaidh làn-ùine ùr aig Prospect an àite an oifigear a bh' ann roimhe. Bha an gluasad eadar an dà oifigear gun chnap-starra sam bith agus tha sinn a' leantainn oirnn le còmhraidh fosgailte agus cruthachail leis an aonadh. Tha an conaltradh adhartach a chaidh a stèidheachadh tron ghalar sgaoilte air leantainn agus tha deagh chonaltradh ann le oifigearan tro ar Co-rèiteachadh JNCC a bharrachd air a' Bhuidhinn-stiùiridh Poileasaidh againn, a bheir barrachd ùine dhuinn airson a bhith a' beachdachadh air leasachadh poileasaidhean cosnaidh HIAL.

Port-adhair Dhùn Dè

Aithisg Ro-innleachdail

Aithris Nas Èifeachdaiche air Lùths agus Carbon (Streamlined Energy and Carbon Reporting - SECR)

Riathanasan Aithris SECR

Tha riaghailtean aithris nas èifeachdaiche air lùths agus carbon (SECR) na fhrèam aithris a chaidh an àite sgeama èifeachdas CRC. Chaidh an riaghailt a chur an gnìomh air 1 Giblean 2019 agus tha e a' gabhail a-steach bliadhnaichean aithris ionmhasail a thòisich air no às dèidh a' chinn-latha seo. Airson Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Eta (HIAL), seo 1 Giblean 2022 gu 31 Màrt 2023.

Tha an riaghailt an sàs airson companaidhean mòra a tha a' coileanadh dà de na riathanasan a leanas:

- Còrr is 250 luchd-cosnadh
- Teachd a-steach de chòrr is £36 millean
- Duilleag Cothromachaidh le iomlan de chòrr is £18 millean

Feumaidh companaidhean a tha a' tighinn fo sgèith an reachdais am fiosrachadh lùths is carboin a chur ann an Aithisg nan Stiùirichean aca mar phàirt de na dleastanasan aithris bliadhnail aca.

A chionn 's gu bheil HIAL na chompanaidh mòr neo-liostaichte, feumar na rudan a leanas a chur ann aig a' char as lugha:

- Cleachdadh lùths san RA (air a' char as lugha gas, dealain agus còmh-dhail). Tha aithris air còmh-dhail riathanach ann an suidheachaidhean far a bheil uallach air a' bhuidhinn gus connadh a cheannach.
- Lùghdachaidhean eimiseanan gasaichean an taigh-ghlainne co-cheangailte.
- Na figearan airson na bliadhna roimhe airson cleachdadh lùths agus eimiseanan GHG (ach a-mhàin sa chiad bhliadhna)
- Co-dhiù aon cho-mheas dèine (m.e. eimiseanan a rèir àireamhan luchd-obrach FTE no tionndadh airgid)
- Fiosrachadh mu ghniomhan a thaobh èifeachdas lùths a chaidh a ghabhail ann am bliadhna ionmhasail na buidhne
- An dòigh-obrach a chleachdar gus na foillsichidhean seo obrachadh a-mach.

Dh'fhaodadh gun gabhadh seo a leudachadh san àm ri teachd oir tha an sgrìobhainn stiùiridh a' coimhead air uisge agus sgudal.

Tha HIAL air a bhith ag aithris air na h-eimiseanan againn a rèir riaghailtean aithris riathanach na RA air gasaichean an taigh-ghlainne bho bhliadhna ionmhasail 2018/19. Às dèidh do na riathanasan aithris nas èifeachdaiche air lùths agus carbon a thighinn a-steach, cumaidh sinn oirnn a' foillseachadh ar caitheamh lùths agus eimiseanan carbon co-cheangailte riutha san aithisg bhliadhnail againn a rèir sin.

Tha na h-eimiseanan air a bheilear ag aithris a' gabhail a-steach eimiseanan bhon a h-uile port-adhair a tha aig HIAL no a tha e a' ruith. 'S iad sin: Port-adhair Bharraigh, Port-adhair Bheinn na Faoghla, Port-adhair Cheann Loch Chille Chiarain, Port-adhair Ìle, Port-adhair Inbhir Nis, Àrd-oifis Inbhir Nis, Port-adhair Inbhir Ùige Taigh Iain Ghròt, Port-adhair Kirkwall, Port-adhair Steòrnabhaigh, Port Adhair Sumburgh agus Port-adhair Thiriodh. Tha ionmhas nam port-adhair seo air a chur còmhla aig ìre na buidhne, agus mar sin tha eimiseanan air an cur còmhla san aon dòigh. Tha Clàr 1 air an ath dhuilleig a' toirt cunntas air a' phròifil eimiseanan againn airson bliadhna ionmhasail 2022/23, far an robh leudachadh 19.8% anns na h-eimiseanan againn san dòigh-obrach stèidhichte air àite agus leudachadh de 28% san dòigh-obrach stèidhichte air a' mhargaidh.

Aithisg Ro-innleachdail

Clàr 1 Pròifil Eimiseanan HIAL - Aithris eimiseanan coimeasach èigheachail airson nam bliadhnaichean ionmhais 2021/22 agus 2022/23

	Aonad	Stèidhichte air àite		Stèidhichte air Margadh	
		21/22 An RA agus far a' chosta	22/23 An RA agus far a' chosta	21/22 An RA agus far a' chosta	22/23 An RA agus far a' chosta
Caitheamh Cumhachd air a chleachdadh gus eimiseanan obrachadh a-mach: kWh	kWh	19,634,445	17,028,565	19,634,445	17,028,565
Eimiseanan sgòp 1 bho bhith a' losgadh connadh teasachaidh is còmhhdail	tCO2e	2,761	1,842	2,761	1,842
Eimiseanan bho shiubhal gnìomhachais ann an càraichean air màl (cairtean connaidh) no carbadan le luchd-obrach (miltean air a phàigheadh air ais) far a bheil uallach air a' chompanaidh an connadh a cheannach (Sgòp 3)	tCO2e	48	12	48	12
Eimiseanan bho dhealain a cheannaichear (Sgòp 2)	tCO2e	1,779	1,670	-	-
Eimiseanan CO2e coimeasach iomlan stèidhichte air an fhiosrachadh gu h-àrd	tCO2e	4,588	3,680	2,809	2,011
Co-mheas dèin coimeasach: kgCO2 / àireamh luchd-siubhail iomlan	kgCO2e/PAX	4.46	2.58	2.73	1.41

Gus coimeas a dhèanamh bliadhna-thar-bliadhna de dh'eimiseanan a tha a' toirt feart air atharrachaidhean anns an ìre gnìomhachd, tha HIAL air co-mheas dian eimiseanan obrachadh a-mach a rèir àireamh iomlan an luchd-siubhail airson na bliadhna aithris. Tha seo stèidhichte air 1,028,466 luchd-siubhail ann an 2021/22 agus 1,427,176 luchd-siubhail ann an 2022/23. Còmhla ris an àrdachadh ann an àireamhan luchd-siubhail, tha HIAL air lùghdachadh sgaoilidhean a choileanadh ann an eimiseanan sgòp 1 agus 2 a tha air a' cho-mheas dian a lùghdachadh bliadhna às dèidh bliadhna.

Aithisg Ro-innleachdail

Airson an dàrna bliadhna, tha HIAL comasach air aithris a bharrachd air eimiseanan a thoirt seachad ann an sgòp 3. Tha seo air a thoirt seachad gu h-ìosal, 's e sin ri ràdh:

- Aithris nas fheàrr air eimiseanan co-cheangailte ri gnìomhachd connaidh is lùths nach eil mar as trice air an gabhail a-steach ann an sgòp 1 agus 2. Mar sin, thathar a' toirt a-steach call tobair gu tanca (WTT) agus call tar-chur is sgaoilidh (T&D) co-cheangailte ri caitheamh dealain, teas agus connaidh ann an raon 1 agus 2 air an gabhail a-steach.
- Tha roinn a bharrachd de dhàta eimiseanan Sgòp 3: dàta sgaoilidhean siubhal gnìomhachais, air a ghabhail a-steach gus làn shealladh a thoirt air an ìre de gnìomhachd siubhal gnìomhachais a-staigh a bhios luchd-obrach HIAL a' dèanamh, tha seo a' gabhail a-steach siubhal san RA agus gu h-eadar-nàiseanta tro rathad, rathad-iarainn, aiseag, agus adhar.

Clàr 2 Pròifil HIAL - Aithris air Eimiseanan Sgòp 3 Roghainneil airson na bliadhna ionmhas 2022/23

	Aonad	Stèidhichte air àite	Stèidhichte air Margadh
		22/23	22/23
Sgaoilidhean bho bhith a' losgadh connaidhean comhdhail agus teasachaidh (Sgòp 3 WTT)	tCO ₂ e	470	470
Eimiseanan bho shiubhal gnìomhachais le bhith a' cleachdadh còmhdhail phoblach (Sgòp 3)	tCO ₂ e	452	452
Eimiseanan bho dhealain a chaidh a cheannach (Sgòp 3 WTT, T&D, WTT is T&D)	tCO ₂ e	589	589
Eimiseanan iomlan CO₂e sgòp 2	tCO₂e	1,428	1,428
Eimiseanan CO₂e iomlan (a' gabhail a-steach an CO₂e mar a th' ann an Clàr 1)	tCO₂e	5,191	3,085

Aithisg Ro-innleachdail

Gnìomhan a thaobh èifeachdas lùths

Tha HIAL air leantainn air a' gabhail cheuman gus piseach a thoirt air èifeachdas lùths nan làraichean agus gus eimiseanan carboin a lùghdachadh. Tha seo a' gabhail a-steach nan gnìomhan agus pròiseactan a leanas:

- Chaidh seachd-deug Aonadan Cumhachd Talmhainn dealain is measgaichte a thoirt a-steach ann am Puirt-adhair Kirkwall, Inbhir Nis, Beinn na Faoghla, Steòrnabhagh agus Sumburgh, chaidh iad sin a thoirt air màl do Loganair agus Dalcross Handling agus tha iad air an cleachdadh gus cumhachd a thoirt do phlèanaichean nuair a bhios iad nan seasamh sa phort-adhair.
- Leudachadh air a' chabhlach de charbadan dealain agus uidheam cumhachd talmhainn dealain le roghainnean dealain eile, a' dol an àite uidheamachd thraidiseanta ann an Inbhir Uige agus Dùn Dè.
- Chùm sinn Teisteanas Barantachadh Carboin Puirt-adhair (ACA) aig Ire 1 do dh'Inbhir Nis, agus chaidh plana a chruthachadh gus gluasad air adhart tron sgeama tro na bliadhnaichean ri thighinn.
- Lean sinn oirn a' sgaoileadh solais LED far an robh solais ùra a dhith.
- Chùm sinn oirn a' lùghdachadh eimiseanan bho thrèanadh smàlaidh aig na puirt-adhair againn le bhith a' lùghdachadh tricead trèanaidh gu uair sa mhìos, agus lùghdachadh deuchainnean air uidheamachd gu uair san t-seachdain, agus a' tasgadh ann an dòighean trèanaidh eile, a' gabhail a-steach seiseanan bhiortail.
- Thug sinn a-steach rampaichean bòrdaidh itealain le cumhachd na grèine aig a' mhòr-chuid de phuirt-adhair.
- Bhrosnaich sinn èifeachdas lùths do sgiobaidhean puirt-adhair gus taic a chumail ri bhith a' brosnachadh atharrachadh giùlain.
- Fhuair Àrainneachd Deuchainn Seirbheisean Adhair Seasmhach (SATE) maoinichaidh a bharrachd gus leantainn air adhart a' libhrigeadh ionad deuchainn seirbheisean adhair beag-charbon ann am Port-adhair Kirkwall.
- Ghabh sinn ann an Sustainable Aviation, com-pàirteachas gnìomhachas adhair a tha dealasach a thaobh a bhith a' libhrigeadh àm ri teachd a bhios seasmhach.

An dòigh-obrach a chaidh a chleachdadh gus an lorg carboin obrachadh a-mach

Chaidh an lorg carboin againn a thomhas le Ricardo Energy & Environment a tha air modh-obrach a chleachdadh a rèir prionnsapalan Inbhe Pròtacal Gas Taigh-glaine (GHG) airson Cunntasachd Corporra agus Aithris air a chruthachadh le

Comhairle Gnìomhachais na Cruinne airson Leasachadh Seasmhach (WBCSD) agus Institiud Goireasan na Cruinne (WRI) - inbhe a tha aithnichte air feadh na cruinne.

Tha Inbhe Pròtacal GHG air aon de na dòighean-obrach a tha air am moladh fo stiùireadh SECR.

Tha an lorg coise a' cleachdadh factaran iompachaidh na RA airson na bliadhna aithris is na bliadhna coimeis. Airson cleachdadh lùths far nach robh figearan ann an kWh mar-thà, chaidh an cur gu kWh a' cleachdadh na h-ìre dlùths agus an luach calorific iomlan a chaidh a thoirt bho factaran tionndaidh gasaichean taigh-ghlainne aig riaghaltas na RA airson na bliadhna aithris. Airson carbadan a tha leinn, bha seo stèidhichte air na factaran iompachaidh airson dìosail, peatrail, kerosene, propane agus ola gas.

Tha an dàta a chaidh a ghlacadh taobh a-staigh àireamhachadh lorg carboin na bliadhna seo air tighinn sa mhòr-chuid bho fhàirdealan bho sholarraichean lùths, ged a chaidh dàta mu dhealan a ghlacadh tro dhàta bho mheatairean, an dà chuid feadhainn a tha a' tomhas a rèir leth-uair a thide agus feadhainn nach eil. Chaidh eimiseanan carboin bho charbadan le HIAL a thomhas a rèir nan liotairean de chonnadh a chaidh a chaitheamh anns gach carbad leis nach eil miltean ann mar thomhas iompachaidh.

Tha luchd-gabhail aig HIAL cuideachd far a bheil an t-uallach airson lùths a cheannach taobh a-staigh raon-ùghdarrais HIAL, ach far a bheil an lùths ga chaitheamh leis an neach-gabhail agus far a bheil na cosgaisean an uair sin air an cur air an neach-gabhail. Chaidh eimiseanan bho na stòrasan sin a thoirt a-mach às an aithisg seo.

Tha anailis air dàta ionmhasail airson connadh còmhhdail gnìomhachais air feart a toirt air tar-iadhadh sam bith eadar cunntasan HIAL gus nach bi cunntadh dùbailte ann. Nuair a bhathar a' tomhas eimiseanan bho chonnadh còmhhdail, far nach deach ach an caitheamh air connadh a thoirt seachad (connadh aig càr air mhàl agus miltean pearsanta), chaidh gabhail ris gur e peatrail a bh' ann an 50% den chaitheamh agus dìosail sa 50% eile. Mu dheireadh, far a bheil sin iomchaidh, chaidh an dàma cuid pris cuibheasach a' chonnaidh bho fhàirdealan no bho Lionra Alba Sheasmhach (inneal CFPR) a chleachdadh gus caitheamh air connadh a thionndadh gu meud.

Tha HIAL cuideachd air co-dhùnadh cunntas a dhèanamh gu saor-thoileach air eimiseanan stèidhichte air a' mhargaidh còmhla ris an dòigh riatanach stèidhichte air àite, oir bidh seo a' gabhail a-steach mar a tha HIAL a' ceannach dealan aig a bheil 100% de Gheallaidhean Tùsan Cumhachd Ath-nuadhachail (*Renewable Energy Guarantees of Origin* - REGO). Le fianais gus seo a dhearbhadh, chaidh an dealan uile a chleachdadh HIAL tro EDF iomadachadh le factar de neoni.

Chaidh eimiseanan bho ghnìomhachd siubhal gnìomhachais a thomhas a rèir dàta stèidhichte air caitheamh a fhuair a' mheadhan, agus bho chosgaisean gach aonad astar a chaidh a shiubhal airson nan còig roinnean de chòmhhdail poblach: adhair, aiseag, rèile, bus agus tagsaidh, air an toirt a-mach às an inneal Carbon Footprint & Project Register (CFPR). Mar sin chan eil na eimiseanan iomlan airson na roinne seo ach taisbeanach ach tha iad a' toirt seachad cunntas nas fheàrr air eimiseanan Siubhal Gnìomhachais Sgòp 3 aig HIAL an taca ris an ùine aithris roimhe.

Aithris Gèillidh

Tha Ricardo air a bhith ag obair le HIAL gus dàta taigh-ghlainne agus àrainneachdail obrachadh HIAL obrachadh a-mach airson 2022/23 airson Aithris SECR. Tha an aithris seo na gheàrr-chunntas air toradh a' phròiseas.

Àm Dearbhaidh

Thathar ag aithris airson eimiseanan airson 1 Giblean 2022 gu 31 Màrt 2023.

Ìre agus sgòp an dearbhaidh

Rinn Ricardo lèirmheas dearbhaidh cuingichte air dàta GHG agus àrainneachdail HIAL airson 2022/23 leis an amas dèanamh cinnteach gum bi HIAL a' gèilleadh ri SECR. Tha an dàta a chaidh a thoirt seachad a' gabhail a-steach dàta aithris riatanach.

Tha an dearbhadh seo airson pròifil nan eimiseanan mar a chaidh a mhineachadh ann an stuthan SECR Earrann 2 gu h-àrd airson aithris bhliadhnail Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta.

Modh-obrach an dearbhaidh

Rinn Ricardo dearbhadh air gasaichean taigh-ghlainne agus dàta àrainneachdail HIAL airson 2022/23 a rèir ISO 14064-3: 2019: Sònrachadh le stiùireadh airson dearbhadh agus daingneachadh a thaobh beachdan mu ghasaichean an taigh-ghlainne a bharrachd air dleastanasan gealltanais a bharrachd air ISAE 3000 (ath-sgrùdaichte) Obair Dearbhaidh a bharrachd air Sgrùdaidhean no Lèirmheasan air Fiosrachadh Ionmhais Eachdraidheil.

Am beachd aig Ricardo Energy and Environment

Stèidhichte air ath-sgrùdadh Ricardo Energy & Environment:

1. Tha HIAL air a dheagh ullachadh airson a bhith a' gèilleadh ris an reachdas SECR agus ri riatanasan an sgeama ann an 2022/23.
2. Tha an dàta a thèid a chleachdadh gus an aithris bhliadhnail SECR a dhèanamh coileanta, air a dheagh structaradh agus aig ìre glè phongail.
3. Tha cothrom ann piseach a thoirt air na pròiseasan stiùiridh dàta airson amannan aithris san àm ri teachd gus an tèid àireamhachadh gèillidh SECR a dhèanamh nas luaithe. Tha HIAL ag obair a dh'ionnsaigh seo mar-thà le bhith:
  - A' cur an sàs iartas dàta bliadhnail cunbhalach gus am bi an dàta aig na buidhnean SECR iomchaidh ri fhaotainn le Roinn Ionmhais/Cunntasan taobh a-staigh HIAL;
  - A' cur an sàs iartas dàta bliadhnail cunbhalach gum bi an dàta airson soithichean adhair aig Sgòp 3 (Deuchainnean einnsean itealain agus dàta LTO/CCD) gu bhith air a thoirt seachad le companaidhean adhair aig puirt-adhair HIAL.
  - A' cur mhodhan an sàs gus dèanamh cinnteach gum faigh a h-uile roinn puirt-adhair iomchaidh cothrom air an dàta caitheamh a tha a dhith agus gun tèid a stòradh air an taobh a-staigh ann an aon àite sa mheadhan;

- A' cumail an fhiosrachaidh às ùr do luchd-obrach mu na riatanasan aithris airson lorg carboin SECR agus ACA gus am bi cruinneachadh agus sgrùdadh dàta an sàs tron bhliadhna; agus
- A' leasachadh modhan-obrach cruinneachadh dàta airson ìrean sgudail agus cleachdadh uisge air eagal 's gum bithear ri aithris air na roinnean seòrsa seo san àm ri teachd.

4. Cha do lorg an t-ath-sgrùdadh dàta mearachdan susbainteach no dearmad sam bith nach gabhadh obrachadh a-mach bhon dàta riatanach.

Co-dhùnadh

Stèidhichte air sgrùdadh air na pròiseasan agus na modhan-obrach a chaidh a chleachdadh, chan eil fianais sam bith ann nach eil dàta GHG 2022/23 ceart no nach eil e na riochdachadh cothromach de dhàta agus fiosrachadh HIAL.

Tha Ricardo a' moladh gun dèan HIAL dearbhadh eile coltach ri seo ann an 12 mìosan eile agus gun dèan e measadh cunbhalach air an dàta àrainneachdail aige.

Neo-eisimeileachd agus comas

Tha Ricardo Energy and Environment air aon de na prìomh chompanaidhean comhairleachaidh lùths agus atharrachadh gnàth-shìde san t-saoghal, le còrr is 1,000 eòlaiche le cliù eadar-nàiseanta le eòlas sònraichte ann a bhith a' tabhann comhairle neo-eisimeileach agus seirbheisean sgrùdaidh ann an raointean lùths, càileachd adhair, èifeachdas ghoireasan, còmh-dhail, seasmhachd agus eaconamas. Tha na h-eòlaichean aige air a bhith an sàs ann an leasachadh teicnigeach agus leasachadh poileasaidh cruth-atharrachail thairis air speactram na h-àrainneachd airson nan 40 bliadhna a dh'fhalbh, agus tha iad fhathast fìor chudromach mar chomhairliche do riaghaltasan, luchd-dèanamh poileasaidh agus prìomh chorparaidean.

Dligheachd na h-aithris

Tha an aithris seo dligheach airson an dàta airson gas taigh-ghlainne agus airson lèirmheas dearbhaidh an dàta àrainneachdail, airson an àm eadar 1 Giblean 2022 agus 31 Màrt 2023.

Chan eil Ricardo Energy & Environment a' gabhail ri uallach sam bith do threas phàrtaidh sam bith airson call no milleadh sam bith a thig bho mhineachadh a' mheasaidh, no bho bhith an eisimeil a' mheasaidh seo.

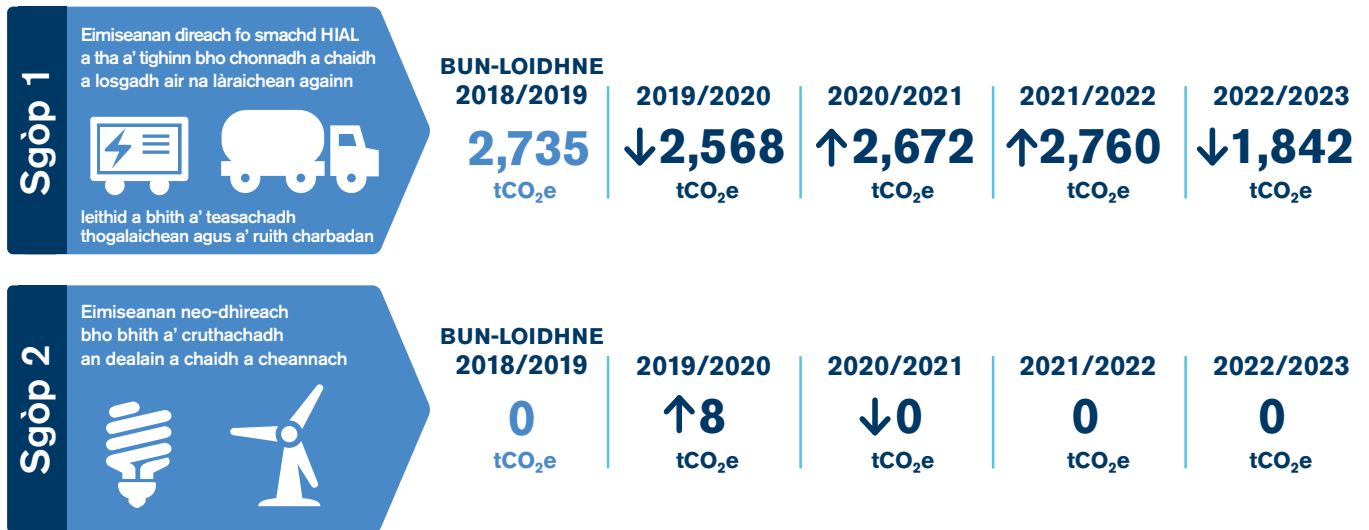
James Broughton MICHemE
Àrd-chomhairliche
Seasmhachd: Stiùireadh Lùths is Carboin
james.broughton@ricardo.com
+44 (0)1235 753 000

Lorg Carboin

Tha an lorg carboin againn na àireamhachadh de na h-eimiseanan gas taigh-glainne air an adhbharachadh mar thoradh air obair is gnìomhachd uile HIAL thar gach bliadhna.

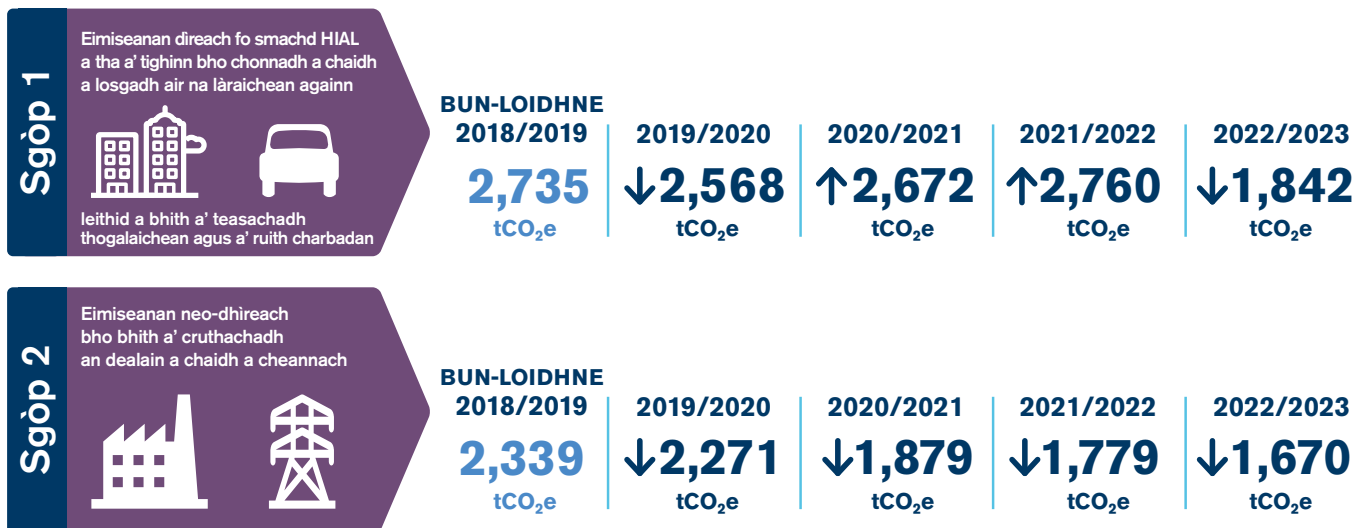
Stèidhichte air Margadh

Tha modh-obrach stèidhichte air a' mhargaidh a' nochdadh eimiseanan bho dhealan a cheannaich companaidhean. Tha HIAL air roghnachadh dealan a cheannach bho thùsan a tha 100% ath-nuadhachail.

Stèidhichte air Àite

Tha modh-obrach stèidhichte air àite a' nochdadh nan eimiseanan cuibheasach de chleachdadh lùths bhon ghriod nàiseanta.

Tha na figearan uile stèidhichte air tCO₂ e (co-ionnan (e) ri tunnaichean (t) de charbon dà-ogsaid (CO₂))

Aithisg nan Stiùirichean

Tha na stiùirichean a' foillseachadh na h-aithisg aca agus aithrisean ionmhais na buidhne airson na bliadhna a thàinig gu crìch air 31 Màrt 2023.

Stiùirichean

B' iad na stiùirichean a bha air a' bhòrd tron bhliadhna agus suas ris an latha air an deach na h-aithrisean ionmhasail seo a shoidhnigeadh:

Lorna Jack	Cathraiche	
Stewart Adams	Manaidsear-stiùiridh	(Air fhadhadh 14 June 2023)
Inglis Lyon	Manaidsear-stiùiridh	(Leig e dheth a dhreuchd 14 Ògmhios 2023)
Jamie Manson	Stiùiriche an Ionmhais	(Air fhadhadh 17 Damhair 2022)
Johanna Wallace CA	Stiùiriche an Ionmhais	(Leig i dheth a dhreuchd 27 Cèitean 2022)
Lynne Clow	Stiùiriche	
Eric Hollanders	Stiùiriche	(Leig e dheth a dhreuchd 30 Dùbhlachd 2022)
Chris Holliday	Stiùiriche	
Wilhelmina Strachan	Stiùiriche	
Isabel Todenhoefer	Stiùiriche	

Stiùirichean a' faighinn barantas-dìona treas-phàrtaidh

Tha na stiùirichean a' faighinn buannachd bho ullachaidhean barantas-dìona ann an Artaigilean na Companaidh Bha an t-ullachadh seo, a tha na ullachadh barantas-dìona mar a chaidh a mhineachadh ann an Achd nan Companaidhean 2006, an gnìomh tron bhliadhna ionmhais agus tha e an gnìomh fhathast. Cheannaich a' Chompanaidh àrachas fèicheanais airson nan stiùirichean agus chùm iad seo suas fad na bliadhna ionmhais.

Neach-sgrùdaidh

Tha an luchd-sgrùdaidh fastaichte, Azets Audit Services air a ràdh gu bheil iad deònach cumail a' dol san dreuchd mar luchd-sgrùdaidh agus thèid moladh gun tèid an ath-fhadhadh a rèir earrainn 485 de dh'Achd nan Companaidhean 2006.

A' foillseachadh fiosrachadh dhan luchd-sgrùdaidh

Tha gach stiùiriche a bha san dreuchd aig ceann-latha aonta na h-aithisg bhliadhnail seo air dearbhadh:

- Cho fad 's as fhiosrach leis an stiùiriche, chan eil fiosrachadh sgrùdaidh buntainneach ann air a bheil neach-sgrùdaidh na companaidhaineolach; agus,
- Tha an stiùiriche air a h-uile ceum a ghabhail a bu chòir dhaibh a bhith air a ghabhail mar stiùiriche airson a bhith mothachail air fiosrachadh sgrùdaidh buntainneach sam bith agus gus dèanamh cinnteach gu bheil luchd-sgrùdaidh na companaidh mothachail air an fhiosrachadh sin.

Às leth a' Bhùird

Jamie Manson
Rùnaire na Companaidh
8 Samhain 2023

Aithris air Riaghladh

Ro-ràdh

Is e adhbhar na h-Aithris air Riaghlaidh a bhith a' mineachadh cruth agus eagrachadh nan structaran riaghlaidh aig HIAL agus mar a tha iad a' cumail taic ri coileanadh amasan HIAL. Tha e a' mineachadh nan structaran riaghlaidh, riaghladh riosgan agus pròiseasan in-smachd a bha an sàs ann an HIAL tron bhliadhna ionmhais 2022/23 agus ag aithris air a' mheasadh agam air èifeachdas nan ullachaidhean sin.

Frèam Riaghlaidh

Tha HIAL na bhuidheann-gnìomha neo-roinneil air a sponsoradh le Còmhdaidh Alba. Tha am frèama farsaing anns a bheil sinn ag obair air a mhineachadh anns an Sgrìobhainn Frèam-obrach, a tha a' mineachadh prìomh dhleastanasan agus uallaichean a tha mar bhunait dhan dàimh eadar HIAL agus Còmhdaidh Alba.

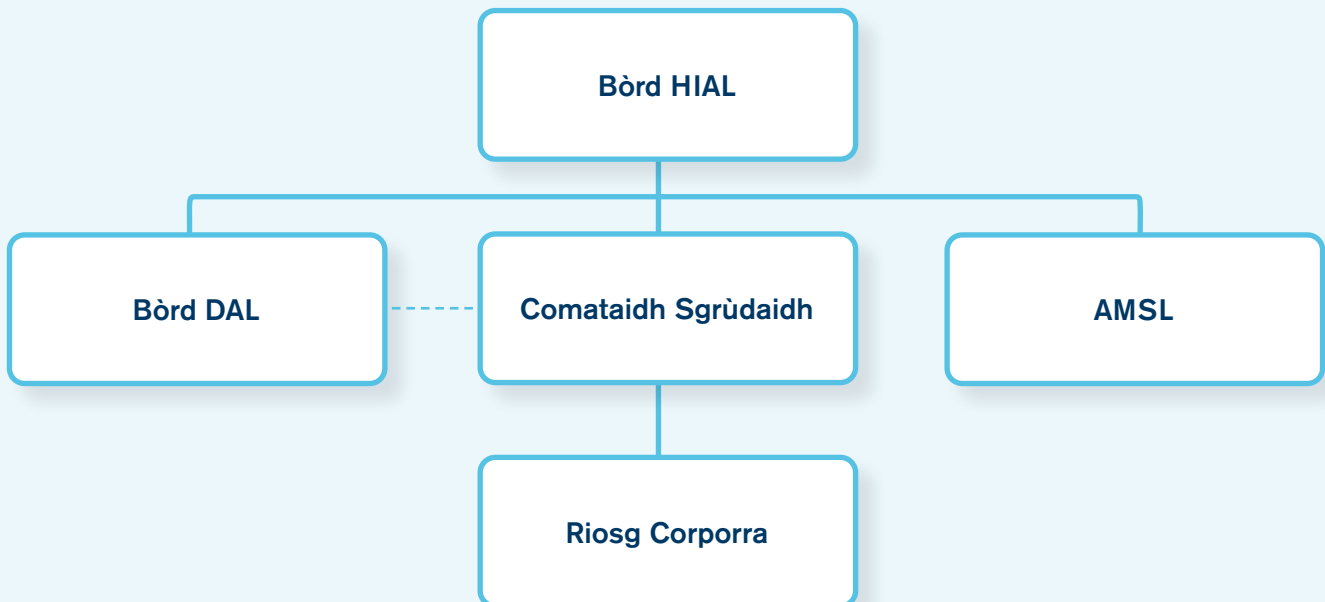
Tha an sgrìobhainn seo na prìomh pàirt den fhrèama cunntachalachd agus riaghlaidh againn.

Bidh Ministearan na h-Alba a' foillseachadh an SPFM gus stiùireadh a thoirt do Riaghaltas na h-Alba agus do bhuidhnean iomchaidh eile air làimhseachadh iomchaidh airson maoinean poblach. Tha e a' cur an cèill nan riathanasan reachdail, pàrlamaideach agus rianachd buntainneach, agus tha e a' cur cuideam air èifeachdas, buadhachd agus caomhantachd, agus tha e a' brosnachadh deagh mhodhan-obrach agus inbhean àrda a thaobh iomchaidheachd.

Mar bhuidheann gnìomha neo-roinneil, feumaidh HIAL riathanasan an SPFM a leantainn. Cuideachd, tha HIAL fo ùmhachd an stiùiridh ann an Leabhar-làimhe Comataidhean Sgrùdaidh Riaghaltas na h-Alba.

Tha an diagram a leanas a' sealltainn structar riaghlaidh na Buidhne a bha an sàs tron bhliadhna gus ceann-latha soidhnidh na h-aithisg bhliadhnail agus cunntasan.

Tha an diagram a leanas a' sealltainn an structar riaghlaidh aig an àm seo

Aithris air Riaghladh

Am Bòrd

Bidh am Bòrd a' stèidheachadh ro-innleachd na Buidhne san fharsaingeachd, a' toirt fa-near do phoileasaidh ainmichte Ministearan na h-Alba gus leasachadh eaconamach is sòisealta a bhrosnachadh anns na sgìrean air am bi HIAL a' frithealadh. Tha uallach coitcheann air a' Bhòrd gus siostam seasmhach de riaghladh corporra agus in-smachd a chumail suas a bheir taic do choileanadh poileasaidhean, agus amasan Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta agus a tha cuideachd a' dìon airgead agus maoin poblach. Tha dleasan a' Bhùird air a cur an cèill anns an Sgrìobhainn Frèam-obrach eadar Còmh-dhail Alba agus HIAL, a thèid ùrachadh ann an 2023. Tha e an urra ri Bòrd HIAL ceannardas, stiùireadh, taic agus comhairle a thoirt seachad dhan Chompanaidh, agus cuideachd a bhith a' dèanamh cinnteach gu bheil HIAL a' libhrigeadh a dh-leastanasan gu h-èifeachdach agus a rèir amasan, poileasaidhean agus prìomhachasan Ministearan na h-Alba.

Tha buill Bòrd HIAL air am fastadh le Ministearan na h-Alba agus tha uallach coitcheann orra airson a bhith a' ruith ghnòthaichean HIAL mar as còir. Gheibh buill làn chothrom, ann an deagh àm, air an fhiosrachadh uile a tha a dhith orra gus an obair aca a dhèanamh gu h-èifeachdach.

Bha ochdnar air a' Bhòrd aig toiseach na bliadhna:

- an cathraiche neo-ghnìomhach,
- an stiùiriche-ghnìomhach,
- stiùiriche an ionmhais, agus,
- còig stiùirichean neo-ghnìomhach

Tron bhliadhna, dh'fhàg aon stiùiriche neo-ghnìomhach am Bòrd air 30 Samhain 2022, às dèidh dhan teirm aca tighinn gu crìch. Tha ballrachd a' Bhùird fhathast a rèir na Sgrìobhainn Frèam-obrach.

Tha clàr soilleir de chùisean glèidhte aig a' Bhòrd, a tha air ath-sgrùdadh is ùrachadh gach bliadhna, agus sgeama tiomnaidh soilleir dhan manaidsear-stiùiridh, stiùiriche ionmhais agus buill eile den sgioba gnìomh a bhios air ath-sgrùdadh agus air ùrachadh gu cunbhalach.

Thèid a h-uile cùis chudromach, a' gabhail a-steach an fheadhainn a tha glèidhte dhan Bhòrd, a thoirt dhan Bhòrd aig na coinneamhan aca airson beachdachadh agus aontachadh. Bidh am Bòrd a' coinneachadh timcheall air gach ochd seachdainean, le coinneamhan a bharrachd nuair a bhios feum air seo. Bithear a' cumail clàr de chom-pàirtean airson a h-uile Ball den Bhòrd tron bhliadhna.

An Neach-measaidh

Tha còir aig Ministearan na h-Alba Neach-measaidh fhastadh dhan Bhòrd, a dh'fhaodas a bhith an làthair aig coinneamhan a' Bhùird ach aig nach eil cead bhòtadh aig coinneamh Bùird sam bith no a bhith an sàs ann an dreuchd sam bith mar stiùiriche companaidh.

Comataidh Sgrùdaidh

Tha am Bòrd air Comataidh Sgrùdaidh a stèidheachadh le cumhachan iomraidh aontaichte gus comhairle a thoirt dhi air freagarrachd nan ullachaidhean airson riaghladh riosgan, in-smachd agus cùisean riaghlaidh, a' gabhail a-steach gèilleadh ri Leabhar-làimhe SPFM. Bidh a' chomataidh a' faighinn aithisgean cunbhalach bho luchd-sgrùdaidh a-staigh agus a-muigh agus a' cumail sùil air a' chlàr riosgan corporra a bhios an sgioba gnìomh a' toirt dhith. Tha e a' cumail sùil air gèilleadh ri reachdas agus riaghailtean. Bidh a' Chomataidh ag aithris air cùisean sgrùdaidh, cunnairt agus gèillidh dhan Bhòrd às dèidh gach coinneimh.

Tron bhliadhna, bha trì stiùirichean neo-ghnìomhach air a' Chomataidh Sgrùdaidh, a' gabhail a-steach a' chathraiche. Bithear a' toirt cuireadh dhan Mhanaidsear-stiùiridh agus dhan stiùiriche-ionmhais a bhith an làthair aig coinneamhan na Comataidh Sgrùdaidh.

Comataidh Cor na Buidhne

Rè na bliadhna, stèidhich am Bòrd Comataidh Dhaoine gus comhairle a thoirt seachad air cùisean co-cheangailte ri daoine, a' gabhail a-steach ullachadh, leasachadh agus buileachadh ro-innleachd dhaoine HIAL, a' cumail sùil air poileasaidhean dhaoine agus sgeamaichean peinnsein HIAL, a bhith a' leasachadh barganachadh pàighidh bliadhnail agus a bhith a' cumail sùil air Planaichean leantainneachd agus leasachaidh HIAL.

Bheir a' Chomataidh am fiosrachadh as ùire air cùisean dhaoine dhan Bhòrd às dèidh gach coinneimh.

Bha Comataidh nan Daoine a' gabhail a-steach trì stiùirichean neo-ghnìomhach, aon dhiubh mar chathraiche na comataidh, agus am manaidsear-stiùiridh. Bithear a' toirt cuireadh dhan stiùiriche HR agus dhan stiùiriche-ionmhais a bhith an làthair aig coinneamhan Comataidh nan Daoine.

Aithris air Riaghladh

Làithreachd aig a' Bhòrd agus air Comataidhean

Tha làthaireachd aig coinneamhan Bùird is Comataidh ri fhaicinn gu h-ìosal, airson gach cuid Bòrd Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earr (HIAL) agus Bòrd Port-adhair Dhùn Dè Earranta (DAL). Tha na figearan ann an camagan a' sealltainn na h-àireimh de choinneamhan air am faodadh Buill a' Bhùird a bhith an làthair. Chaidh coinneamhan a bharrachd den Bhòrd agus den Chomataidh Sgrùdaidh a chumail gus beachdachadh agus aontachadh air aithisg bhliadhnail agus cunntasan 2021/22. Chaidh Comataidh nan Daoine a stèidheachadh tron bhliadhna agus chùm iad aon choinneamh sa bhliadhna ionmhais.

Ainm	Bòrd HIAL			Bòrd DAL		
	Dreuchd	Air an Cumail	An Làthair	Dreuchd	Air an Cumail	An Làthair
Lorna Jack	Cathraiche	7	7 (7)	Cathraiche	7	7 (7)
Inglis Lyon	Ball Manaidsear-stiùiridh	7	7 (7)	Manaidsear-stiùiridh	7	7 (7)
Jamie Manson (bho 17/10/22)	Ball Stiùiriche-ionmhais	7	4 (4)	Ball Stiùiriche-ionmhais	7	4 (4)
Johanna Wallace (gu 27/5/22)	Ball Stiùiriche-ionmhais	7	1 (1)	Ball Stiùiriche-ionmhais	7	1 (1)
Eric Hollanders (gu 30/11/22)	Ball NXD	7	5 (5)	Bal NXD	7	5 (5)
Wilhelmina Strachan	Ball NXD	7	7 (7)	Bal NXD	7	7 (7)
Isabel Todenhoefer	Ball NXD	7	7 (7)	Ball NXD	7	6 (7)
Chris Holliday	Ball NXD	7	7 (7)	Ball NXD	7	6 (7)
Lynne Clow	Ball NXD	7	7 (7)	Ball NXD	7	7 (7)
Greg Colgan	N/A	N/A	N/A	Ball NXD	6	6 (6)

Ainm	Comataidh Sgrùdaidh			Comataidh nan Daoine		
	Dreuchd	Air an Cumail	An Làthair	Dreuchd	Air an Cumail	An Làthair
Lorna Jack	N/A	N/A	N/A	Ball NXD	1	1 (1)
Inglis Lyon	An làthair	5	5 (5)	Manaidsear-stiùiridh	1	1 (1)
Jamie Manson (bho 17/10/22)	An làthair	5	3 (3)	N/A	N/A	N/A
Johanna Wallace (gu 27/5/22)	An làthair	5	1 (1)	N/A	N/A	N/A
Eric Hollanders	Ball NXD (gu 30/11/22)	5	4 (4)	N/A	N/A	N/A
Wilhelmina Strachan	Cathraiche	5	5 (5)	N/A	N/A	N/A
Isabel Todenhoefer	Ball NXD	5	5 (5)	Ball NXD	1	1 (1)
Chris Holliday	Ball NXD (gu 30/11/22)	5	1 (1)	N/A	N/A	N/A
Lynne Clow	N/A	N/A	N/A	Cathraiche	1	1 (1)
Greg Colgan	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Aithris air Riaghladh

In-sgrùdadh

Chaidh prògram in-sgrùdadh aontachadh leis a' Chomataidh Sgrùdadh agus chaidh a dhèanamh leis na in-sgrùdaidhean fastaichte, Wylie Bisset LLP. Thug seo cothrom dhan Chomataidh Sgrùdadh sgrùdadh a dhèanamh air iomchaidheachd, èifeachdas agus earbsachd in-smachd ann am prìomh ghnìomhan agus shiostaman.

Rè na bliadhna, chaidh na h-in-sgrùdaidhean a leanas a dhèanamh:

Raon Fòcais an In-sgrùdadh	Rangachadh Sgrùdadh
Gnìomhan a' leantainn air ATMS	N/A
Dion Dàta is Riaghladh Fiosrachaidh	Susbainteach
Buidseatadh is Ro-innse	Làidir
Buileachadh Siostam Riaghlaidh Puirt-adhair	Làidir
Siostam Rola-pàighidh agus Smachdan	Susbainteach
Tèarainteachd Shaidhbear	Làidir

Bho na sgrùdaidhean a chaidh a dhèanamh tron bhliadhna, chaidh 18 molaidhean a dhèanamh uile gu lèir, agus bha 14 dhiubh sin air am meas mar mholaidhean le prìomhachas ìosal ris an dèilig an sgioba-stiùiridh.

A bharrachd air seo, chomharraich an t-in-sgrùdadh 20 moladh nach deach a chur an gnìomh bho chaidh na molaidhean tùsail a dhèanamh ann an sgrùdaidhean a rinneadh sna bliadhnaichean ionmhais roimhe. Tha an àrd-sgioba stiùiridh air fòcas a chur air a h-uile moladh nach deach a choileanadh bhon Ghiblean 2023, agus tha iad an dùil dèiligeadh ris a h-uile moladh eachdraidheil ro dheireadh bliadhna a' mhìosachain.

Adhbhar Siostam an In-smachd

Tha an siostam in-smachd air a dhealbhadh gus riosgan nach tèid poileasaidhean, amasan agus cinn-uidhe a choileanadh a lùghdachadh seach a bhith a' cur às do gach cunnart. Mar sin, chan urrainn dha ach dearbhadh reusanta a thoirt seachad, seach làn ghealltanais gum bi làn èifeachdas ann.

Tha an dòigh-obrach airson in-smachd na pròiseas gnìomhach a chaidh a dhealbhadh gus na prìomh riosgan a thaobh coileanadh poileasaidhean is amasan na buidhne a chomharrachadh; gus nàdar agus farsaingeachd nan riosgan sin a mheas; agus gus an stiùireadh le èifeachdas, caomhantachd agus comas.

Tha siostaman agus pròiseasan na Buidhne a rèir Leabhran Ionmhas Poblach na h-Alba agus bha iad an sàs airson na bliadhna a chrìochnaich air 31 Màrt 2023 agus suas chun a' chinn-latha a chaidh an aithisg bhliadhnail agus cunntasan aontachadh.

Aithris air Riaghladh

Frèam Chunnartan is Smachd

Feumaidh a h-uile buidheann a tha tighinn fo riatanasan Leabhar-làimhe air Ionmhas Poblach na h-Alba (SPFM) ro-innleachd rianachd riosgan a chur an gnìomh ann an co-rèir ris an stiùireadh iomchaidh a dh'fhoillsich Ministearan na h-Alba. Chithear san SPFM na prionnsapalan coitcheann airson ro-innleachd shoirbheachail a chur an sàs gus rian a chumail air cunnartan. Tha gach raon de chunnart na buidhne air a riaghladh tron Bhuidhinn Sgrùdaidh Cunnairt agus leis an àrd-sgioba riaghlaidh a bhios ag aithris tron Chomataidh Sgrùdaidh, gu Bùird HIAL agus DAL.

Tha am Bòrd, tron Mhanaidsear-stiùiridh, an urra ri riaghladh riosgan iomlan a' ghnìomhachais ach chaidh uallach airson raointean riaghlaidh riosg sònraichte a thiomnadh do stiùirichean agus manaidsearan fa leth.

Tha na cumhachan iomraidh airson na Buidhne Sgrùdaidh Cunnairt mar a leanas:

- A bhith a' comharrachadh riosgan a tha ùr no a' tighinn am bàrr (a' gabhail a-staigh chothroman) a tha mu choinneimh na Buidhne agus a h-obraichean
- Dèan cinnteach gu bheil cunnartan mòra air an riaghladh gu h-èifeachdach tron ghnìomhachas air fad le bhith ag ath-sgrùdadh clàr riosgan na Buidhne agus ga ùrachadh mar as iomchaidh, a' toirt aire do ìre riosgan na Buidhne
- Cuir riosgan an àirde do Bhòrd HIAL agus do dh'aonad Sponsaireachd Riaghaltas na h-Alba mar as iomchaidh;
- Co-òrdanaich gnìomhan tar-ghnìomhach gus dèanamh cinnteach gu bheil smachdan èifeachdach, èifeachdail air an cruthachadh agus air an cumail suas;
- Dèan lèirmheas air in-smachdan taobh a-staigh na Buidhne agus comharraich beàrn sam bith;
- Dèan lèirmheas air gnìomhan rianachd riosg agus sàbhailteachd taobh a-staigh na Buidhne agus comharraich beàrn sam bith;
- Mol leasachaidhean air modhan agus pròiseasan gus an cleachdadh gnìomhachais as fheàrr a shealltainn agus gus feumalachdan a' ghnìomhachais a choileanadh;
- Cuir taic ri agus dèan lèirmheas air planaichean leantainneachd is ath-bheothachaidh, a' dèanamh cinnteach gu bheil an gnìomhachas ath-leumach ann an suidheachadh sam bith i.e. tro phlanaichean leantainneachd gnìomhachais, planaichean airson galaran lèir-sgaoilte is msaa;
- Comharraich treandan cumanta a tha ag èirigh bho sgrùdaidhean a-staigh/a-muigh, bho sgrùdadh thachartasan, leasan a chaidh ionnsachadh is msaa agus cuir air adhart molaidhean airson gnìomhan iomchaidh;
- Brosnaich seilbh air uallach corporra a thaobh riaghladh riosgan;
- Cuir air adhart iomairtean riaghlaidh riosgan taobh a-staigh a' ghnìomhachais;
- Co-roinn fios mu riosg agus co-roinn deagh chleachdadh;
- Cum sùil air agus dèan measadh air trèanadh mu riaghladh chunnartan agus;
- Dèan gnìomhan sònraichte mar a thèid iarraidh le bùird na Buidhne.

Siostaman Rianachd Sàbhailteachd

Tha an Siostam Riaghlaidh Sàbhailteachd na fhrèam-obrach làidir airson riaghladh sàbhailteachd taobh a-staigh a' ghnìomhachais.

Thathar a' brosnachadh gach neach-obrach a bhith ag obair taobh a-staigh an fhrèam-obrach agus a bhith ag obair leis na diofar sgiobaidhean riaghlaidh gus piseach a thoirt air an fhrèam-obrach far a bheil sin riatanach.

Tha dleastanas oirnn uile a bhith ag obair ann an dòigh shàbhailte. Tha cleachdadh shiostaman riaghlaidh sàbhailteachd adhair deatamach anns an obair adhair uile againn leis an amas na h-ìrean sàbhailteachd as àirde a ruigsinn. Ni sinn cinnteach gun tèid na h-ìrean seo a chumail daonnan tro thrèanadh cunbhalach le solaraidhean a-staigh agus a-muigh.

Lèirmheas air Èifeachdas

Mar Àrd-Oifigear, tha mi cunntachail dhan Bhòrd agus cunntachail airson a bhith a' cumail suas siostaman in-smachd làidir, a tha a' toirt taic do choileanadh phoileasaidhean, amasan is cinn-uidhe na Buidhne air an suidheachadh le Ministearan na h-Alba, agus aig an aon àm a tha a' dìon airgead agus stòrasan poblach. Mar bhuidheann phoblach neo-roinneil, tha Buidheann HIAL ag obair ann an dòigh fhosgailte is chunntachail, a' toirt seachad seirbheisean poblach aig àrd ìre. Tha sinn dealasach a thaobh ruigsinneachd, fosgarrachd agus cunntachalachd agus tha sinn ag amas air na h-inbhean as àirde ann an riaghladh corporra.

Tha mi riarachaidh gu bheil na rèiteachaidhean riaghlaidh, na siostaman agus na pròiseasan a tha stèidhichte air feadh Buidheann HIAL air smachd èifeachdach a thoirt seachad agus air cuideachadh le coileanadh amasan agus uallaichean na Buidhne aig Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta ann an 2022/23.

Stewart Adams
Àrd-Oifigear
8 Samhain 2023

Aithisg air uallaichean nan stiùirichean

Tha e an urra ris na Stiùirichean an Aithisg Ro-innleachdail, Aithisg nan Stiùirichean agus na h-aithrisean ionmhasail ullachadh a rèir nan laghan is riaghailtean buntainneach.

A rèir lagh companaidh, feumaidh na Stiùirichean aithris ionmhasail ullachadh airson gach bliadhna ionmhais. Fon lagh sin tha na stiùirichean air roghnachadh aithrisean ionmhais ullachadh a rèir inbhean cunntasachd eadar-nàiseanta ris an deach gabhail san RA (IAS ris an deach gabhail san RA). Fo lagh nan companaidhean, chan fhaodar na stiùirichean na h-aithrisean ionmhasail aontachadh mur eil iad sàsaichte gu bheil iad a' toirt seachad sealladh fìor is cothromach de shuidheachadh na Buidhne is na companaidh agus de phrothaid no call na Buidhne airson an àm sin.

Tha e an urra ris na Stiùirichean clàran cunntasachd iomchaidh a chumail a tha freagarrach gus gnothaichean na buidhne agus na companaidh a shealltainn agus a mhineachadh agus a bhith a' foillseachadh suidheachadh ionmhasail na buidhne agus na companaidh a tha pongail gu leòr aig àm sam bith agus a bhith a' dèanamh cinnteach gu bheil na h-aithrisean ionmhais a' gèilleadh ri Achd nan Companaidhean 2006. Tha iad cuideachd an urra ri bhith a' dìon so-mhaoin na buidhne agus na companaidh agus mar sin tha iad an urra ri bhith a' gabhail cheumnan reusanta gus foill agus neo-chunbhalachdan eile a bhacadh is a lorg.

Agus iad ag ullachadh nan aithrisean ionmhasail seo, feumaidh na stiùirichean:

- poileasaidhean cunntasachd iomchaidh a thaghadh agus an uair sin an cur an sàs gu cunbhalach;
- breithneachaidhean agus tuairmsean a dhèanamh a tha reusanta agus ciallach;
- comharrachadh an deach inbhean cunntasachd eadar-nàiseanta iomchaidh a leantainn le ùmhlachd do sheachranachd susbainteach sam bith a bhith air a foillseachadh agus air a mineachadh anns na h-aithrisean ionmhais; agus
- na h-aithrisean ionmhais ullachadh air stèidh gun cùm a' bhuidheann a' dol ach a-mhàin mura h-eil e iomchaidh a bhith den bheachd gun cùm a' bhuidheann a' dol mar ghnìomhachas.

Port-adhair Kirkwall

Aithisg an Neach-sgrùdaidh Neo-eisimeilich do bhuill Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta

Beachd

Tha sinn air sgrùdadh a dhèanamh air na h-aithrisean ionmhasail aig Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta ('a' chompanaidh phàrantach') agus a fo-chompanaidhean ('a' bhuidheann') airson na bliadhna a chrìochnaich air 31 Màrt 2023. Tha iad seo a' gabhail a-steach Aithris Teachd a-steach na Buidhne, Aithris na Buidhne agus na Companaidh air Teachd a-steach Iomlan, Aithris na Buidhne agus na Companaidh air Atharrachaidhean ann an Cothromas, Duilleag Cothromachaidh na Buidhne is na Companaidh, Aithris na Buidhne agus na Companaidh air Sruthan Airgid, agus nòtaichean mu na h-aithrisean ionmhasail, a' gabhail a-steach gearr-chunntas de phoileasaidhean cunntasachd cudromach. Tha am frèam airson aithrisean ionmhasail a chaidh a chur an sàs ann a bhith ag ullachadh nan aithrisean seo freagarrach a thaobh an lagha agus inbhean cunntasachd eadar-nàiseanta a rèir Achd nan Companaidhean 2006, agus a thaobh aithrisean ionmhais na companaidh pàrantaich, mar a chaidh a chur an sàs a rèir ullachaidhean Achd nan Companaidhean 2006.

Nar beachd:

- tha na h-aithrisean ionmhasail a' toirt seachad sealladh fìor is cothromach de shuidheachadh na buidhne is na companaidh phàrantach air 31 Màrt 2023 agus de phrothaid na buidhne airson na bliadhna a thàinig gu crìch an uair sin;
- chaidh aithrisean ionmhasail na buidhne ullachadh a rèir inbhean cunntasachd eadar-nàiseanta a rèir riathanasan Achd nan Companaidhean 2006;
- chaidh aithrisean ionmhasail na companaidh pàrantaich ullachadh gu ceart a rèir inbhean cunntasachd eadar-nàiseanta a rèir riathanasan Achd nan Companaidhean 2006 agus chaidh an cur an sàs a rèir ullachaidhean Achd nan Companaidhean 2006; agus
- tha na h-aithrisean ionmhasail air an ullachadh a rèir riathanasan Achd nan Companaidhean 2006.

Bun-stèidh ar Beachd

Rinn sinn an sgrùdadh againn a rèir laghan iomchaidh agus Inbhean Sgrùdaidh Eadar-nàiseanta (RA) (ISAan (RA)). Tha tuilleadh mineachaidh air ar dleastanasan fo na h-inbhean sin san earrainn den aithisg againn le fios air dleastanasan an Luchd-sgrùdaidh ann a bhith a' sgrùdadh nan aithrisean ionmhasail. Tha sinn neo-eisimeileach gun cheangal ris a' bhuidhinn no ris a' chompanaidh phàrantaich a rèir nan riathanasan beusail a bhuineas ris na sgrùdaidhean a ni sinn air aithrisean ionmhasail san RA, a' gabhail a-steach Inbhe Bheusail an FRC, agus tha sinn air ar dleastanasan beusail a choileanadh a rèir nan riathanasan sin. Tha sinn den bheachd gun d' fhuair sinn fianais sgrùdaidh gu leòr agus freagarrach gus taic a thoirt dhan bheachd a ghabh sinn.

Co-dhùnaidhean co-cheangailte far a bheilear a' gabhail ris gun cùm a' bhuidheann a' dol

Tha sinn air co-dhùnadh gu bheil e iomchaidh na h-aithrisean ionmhasail seo ullachadh leis an tuigse gun cùm a' bhuidheann a' dol.

Stèidhichte air an obair a rinn sinn, chan eil sinn air mi-chinnteach susbainteach a chomharrachadh a thaobh tachartasan no suidheachaidhean a dh'fhaodadh, leotha fhèin no còmhla, teagamhan mòra adhbharachadh mun chomas aig a' bhuidhinn no aig a' chompanaidh phàrantaich gus cumail orra, airson co-dhiù dusan mìos bhon cheann-latha air an deach aontachadh na h-aithrisean ionmhasail fhoillseachadh.

Tha na dleastanasan againn agus dleastanasan nan stiùirichean a thaobh a' bhuidheann a bhith a' cumail a' dol air am mineachadh anns na h-earrannan iomchaidh den aithisg seo.

Aithisg an Neach-sgrùdaidh Neo-eisimeilich do bhuill Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta

Fiosrachadh eile

Tha am fiosrachadh eile a' gabhail a-steach an fhiosrachaidh anns an aithisg Ionmhasail, a bharrachd air na h-aithrisean ionmhasail agus beachdan an luchd-sgrùdaidh orra. Tha na stiùirichean an urra ris an fhiosrachadh eile a tha anns an aithisg bhliadhnail. Chan eil ar beachd air na h-aithrisean ionmhasail a' coimhead air an fhiosrachadh eile agus chan eil sinn a' cur an cèill co-dhùnadh barrantachaidh sam bith air sin ach chun na h-ìre 's gu bheil e ag ràdh an caochladh gu soilleir san aithisg againn. Tha e mar dhleastanas oirnn am fiosrachadh eile a leughadh, agus, ann a bhith a' dèanamh sin, feumaidh sinn beachdachadh feuch a bheil nithean subsainteach san fhiosrachadh eile nach eil a' dol leis na h-aithrisean ionmhasail no nach eil ag aontachadh ris an eòlas a fhuair sinn san sgrùdadh no a bheil coltas ann gu bheil mi-aithris shusbainteach san fhiosrachadh. Ma bheir sinn an aire do leithid a nithean neo-chunbhalach subsainteach no gu bheil coltas ann gu bheil mi-aithris shusbainteach ann, bidh againn ri dearbhadh co-dhiù a tha no nach eil mi-aithris shusbainteach sna h-aithrisean ionmhasail fhèin mar thoradh air seo. Ma ni sinn co-dhùnadh, stèidhichte air an obair a rinn sinn, gu bheil mi-aithris shusbainteach den fhiosrachadh eile seo, tha againn ri aithris a dhèanamh air sin.

Chan eil dad againn ri aithris a thaobh sin.

Fiosrachadh air nithean eile mar a tha riatanach fo Achd nan Companaidhean 2006

Nar beachd-ne, stèidhichte air an obair a rinn sinn san sgrùdadh:

- tha am fiosrachadh anns an aithris ro-innleachdail agus ann an aithisg nan stiùirichean airson na bliadhna ionmhasail dhan deach na h-aithrisean ionmhasail a chruthachadh a rèir nan aithrisean ionmhasail; agus
- gun deach an aithisg ro-innleachdail agus aithisg nan stiùirichean ullachadh a rèir riatanasan laghail a tha an sàs.

Cùisean air am feum sinn aithris a dhèanamh mura tachair iad

Leis an eòlas agus tuigse againn air a' bhuidhinn agus a' chompanaidh phàrantaich agus a h-àrainneachd a fhuaradh rè an sgrùdaidh, chan eil sinn air mi-aithrisean subsainteach a chomharrachadh anns an aithisg ro-innleachdail no aithisg nan stiùirichean.

Chan eil dad againn ri aithris a thaobh nan cùisean a leanas far a bheil Achd nan Companaidhean 2006 ag iarraidh oirnn cunntas a thoirt dhuibh ma tha na leanas fìor, nar beachd:

- nach deach clàran cunntasachd iomchaidh a chumail leis a' chompanaidh phàrantaich, no nach d' fhuaras freagairtean iomchaidh airson an sgrùdaidh againn bho mheuran air nach do thadhail sinn; no
- far nach eil aithrisean ionmhais na companaidh a rèir nan clàraidhean no aithrisean cunntasachd; no
- far nach deach tuarastal nan stiùirichean fhoillseachadh ann an suidheachaidhean far am feumadh seo a dhèanamh a rèir reachdais; no
- nach d' fhuair sinn am fiosrachadh is na mineachaidhean uile a dh'fheumas sinn airson an sgrùdaidh againn.

Dleastanasan nan stiùirichean

Mar a chaidh a mhineachadh ann am barrachd doimhneachd san Aithris air Dleastanasan nan Stiùirichean air taobh-duilleig 31, tha e an urra ris na stiùirichean na h-aithrisean ionmhasail ullachadh agus feumaidh iad a bhith riarichte gun toir iad sealladh fìor is cothromach, agus tha uallach orra cuideachd gus na modhan in-smachd a tha iad a' meas iomchaidh a chur an sàs, a ni cinnteach gun tèid aithrisean ionmhasail anns nach eil mi-aithris, a dh'èireas an dàrna cuid bho fhoill no mearachd.

Nuair a tha iad ag ullachadh nan aithrisean ionmhasail, tha uallach air na stiùirichean measadh a dhèanamh air comas na buidhne cumail a' dol, agus airson a bhith foillseachadh, mar a bhios e iomchaidh, cùisean co-cheangailte ri cleachdadh na dùil gun cum a' bhuidheann a' dol, mura bheil na stiùirichean an dùil a' bhuidheann no a' chompanaidh phàrantach a sgaoileadh no a bhith a' sgur ag obrachadh, no mur eil roghainn eile aca ach gus sin a dhèanamh.

Aithisg an Neach-sgrùdaidh Neo-eisimeilich do bhuill Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta

Dleastanasan an luchd-sgrùdaidh ann a bhith a' sgrùdadh nan aithrisean ionmhasail

'S e a tha fa-near dhuinn a choileanadh, gum bi dearbhachd reusanta againn nach eil mi-aithris shusbainteach sna h-aithrisean ionmhasail bonntaichte, a dh'èireas an dàrna cuid bho fhoill no mearachd, agus Aithisg Luchd-sgrùdaidh fhoillseachadh san toir sinn seachad ar beachd air na h-aithrisean ionmhasail. 'S e a th' ann an dearbhachd reusanta ach dearbhachd gu math cinnteach; chan eil sin na ghealltanais, ge-tà, ma tha mi-aithris shusbainteach ann, gun toir sgrùdadh a thèid a chumail a rèir nan Inbhean Sgrùdaidh Eadar-nàiseanta (RA) an aire dha sin daonnan. Faodaidh mi-aithrisean èirigh bho fhoill no mearachdan agus tha iad air am meas susbainteach ma thathar an dùil gu reusanta gun toir iad, mar mhi-aithris fa leth no mar ghrunn dhiubh còmhla, buaidh air co-dhùnaidhean eaconamach a nì luchd-cleachdaidh stèidhichte air na h-aithrisean ionmhasail bonntaichte seo.

Tha neo-riaghailteachdan, a' gabhail a-steach foill nan eisimpleirean de neo-ghèilleadh ri laghan is riaghailtean. Dealbhadh sinn na dòighean-obrach againn a rèir nan dleastanasan a tha air am mineachadh gu h-àrd gus mi-aithrisean susbainteach a lorg a thaobh neo-riaghailteachdan, a' gabhail a-steach foill. Tha an ìre is gu bheil na dòighean-obrach againn comasach air neo-riaghailteachdan, a' gabhail a-steach foill, a lorg air a mhineachadh gu h-ìosal.

An ìre is gun robhar den bheachd gun robh an sgrùdadh comasach air neo-riaghailteachdan, a' gabhail a-steach foill, a lorg

Tha neo-riaghailteachdan, a' gabhail a-steach foill nan eisimpleirean de neo-ghèilleadh ri laghan is riaghailtean. Dealbhadh sinn na dòighean-obrach againn a rèir nan dleastanasan a tha air am mineachadh gu h-àrd gus mi-aithrisean susbainteach a lorg a thaobh neo-riaghailteachdan, a' gabhail a-steach foill.

Mar fhreagairt do na cunnartan gum biodh neo-riaghailteachdan agus neo-ghèilleadh ri laghan agus riaghailtean ann, a' gabhail a-steach foill, dhealbhaich sinn modhan a bha a' gabhail a-steach:

- rinn an com-pàirtiche conaltraidh cinnteach gun robh na sgilean agus na comasan iomchaidh aig an sgioba com-pàirteachaidh còmhla gus neo-ghèilleadh ri laghan iomchaidh a chomharrachadh no aithneachadh;
- chomharraich sinn na laghan agus na riaghailtean a tha buntainneach dhan bhuidhinn agus dhan chompanaidh phàrantaich tro chòmhradh le stiùirichean agus manaidsèaran eile, agus bhon eòlas agus gnàth-eòlas coimeirsealta aig an roinn;
- chuir sinn fòcas air laghan agus riaghailtean sònraichte a bha sinn a' smaoinichadh a dh'fhaodadh buaidh dhìreach a thoirt air aithrisean ionmhasail no gnìomhachd na buidhne agus na companaidh pàrantaich, a' gabhail a-steach Achd nan Companaidhean 2006, reachdas cise agus dìon dàta, reachdas an-aghaidh brìbearachd, cosnadh agus slàinte agus sàbhailteachd;
- rinn sinn measadh air ìre gèillidh ris na laghan agus na riaghailtean a chaidh ainmeachadh gu h-àrd le bhith a' faighneachd den luchd-stiùiridh agus a' coimhead air co-sgrìobhadh laghail; agus
- chaidh na laghan agus riaghailtean comharraichte a chur an cèill taobh a-staigh na sgioba sgrùdaidh gu cunbhalach agus bha an sgioba fhathast furachail a thaobh eisimpleirean de neo-ghèilleadh tron sgrùdadh air fad.

Rinn sinn measadh air cho buailteach 's a bha aithrisean ionmhasail na buidhne agus na companaidh pàrantaich a thaobh mi-aithris, a' gabhail a-steach tuigse fhaighinn air mar a dh'fhaodadh foill tachairt, le bhith:

- a' faighneachd den luchd-stiùiridh far an robh iad den beachd gum biodh buailteachd ri foill ann, an eòlas air foill sam bith a bha air tachairt, a bha iad a' smaoinichadh a bha ann agus casaidean sam bith mu fhoill; agus
- beachdachadh air na smachdan taobh a-staigh na buidhne gus cunnartan foill agus neo-ghèilleadh ri laghan agus riaghailtean a lasachadh.

Aithisg an Neach-sgrùdaidh Neo-eisimeilich do bhuill Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta

An ire is gun robhar den bheachd gun robh an sgrùdadh comasach air neo-riaghailteachdan, a' gabhail a-steach foill, a lorg (a' leantainn)

Ann a bhith a' cur aghaidh air cunnart foill tro stiùirichean a' seachnadh smachdan, rinn sinn na leanas:

- a' cleachdadh modhan sgrùdaidh gus dàimhean neo-àbhaisteach no ris nach robhar an dùil a chomharrachadh;
- deuchainn air inntigidhean sna leabhraichean ionmhais gum tar-ghnìomhan neo-àbhaisteach aithneachadh;
- measadh air a bheil na breithneachaidhean a rinneadh ann a bhith a' dèanamh thuairmsean cunntasachd a' sealltainn gum faodadh claonadh a bhith ann; agus
- measadh air an adhbhar airson tar-ghnìomh cudromach sam bith a bha mòr no neo-àbhaisteach.

A' freagairt air a' chunnart bho neo-riaghailteachd agus neo-ghèilleadh ri laghan agus riaghailtean, dhealbhadh sinn dòighean-obrach a bha a' gabhail a-steach, ach chan ann a-mhàin:

- a' maidseadh fhoillseachaidhean ann an aithris ionmhais ri sgrìobhainnean air an robh iad stèidhichte;
- a' leughadh nan geàrr-chunntasan aig coinneamhan aig an fheadhainn a bha an urra ri riaghladh;
- a' faighneachd de luchd-riaghlaidh a thaobh cùisean-lagha agus tagraidhean a th' ann no a dh'fhaodadh a bhith ann;
- a' dèanamh ath-sgrùdadh air conaltradh leis an HMRC agus leis na comhairlichean laghail aig a' bhuidhinn agus aig a' chompanaidh phàrantaich.

Tha cuingealachaidhean gnèithich anns na dòighean-obrach sgrùdaidh a chaidh a mhineachadh gu h-àrd. Mar as fhaide air falbh 's a tha laghan agus riaghailtean bho thar-ghnìomhan ionmhais, is ann as dualtaiche a tha e gum biodh sinn mothachail air neo-ghèilleadh. Bidh inbhean sgrùdaidh cuideachd a' cuingealachadh nam modhan sgrùdaidh a tha a dhith gus neo-ghèilleadh ri laghan agus riaghailtean a chomharrachadh ri sgrùdadh a dhèanamh air stiùirichean agus luchd-stiùiridh eile agus a bhith a' sgrùdadh litrichean riaghlaidh agus laghail, ma tha sin ann.

Faodaidh mi-aithrisean susbainteach a tha mar thoradh air foill a bhith nas duilghe a lorg na an fheadhainn a tha ag èirigh bho mhearachd oir faodaidh seo a bhith a' gabhail a-steach falach no co-rùn.

Tha tuairisgeul de na dleastanasan againn ri fhaighinn air làrach-lìn an FRC aig: <https://www.frc.org.uk/Our-Work/Audit/Audit-and-assurance/Standards-and-guidance/Standards-and-guidance-for-auditors/Auditors-responsibilities-for-audit/Description-of-auditors-responsibilities-for-audit.aspx>. Tha am mineachadh sin mar phàirt de dh'aithisg an luchd-sgrùdaidh.

A' dèanamh feum den aithisg againn

Tha an aithisg seo air a toirt do bhuill na companaidh a-mhàin, mar bhuidheann, a rèir Caibideil 3 de Phàirt 16 de dh'Achd nan Companaidhean 2006. Chaidh an obair sgrùdaidh againn a dhèanamh gus an innseadh sinn do bhuill na companaidh, mar bhuidheann, na cùisean sin a dh'fheumas sinn innse dhaibh ann an aithisg an neach-sgrùdaidh agus chan ann airson adhbhar sam bith eile. Chun na h-ire as motha a tha ceadichte fon lagh, cha bhì sinn a' gabhail ri no a' gabhail os làimh uallach do dhuine sam bith ach a' chompanaidh agus buill na companaidh, mar bhuidheann, airson na h-obrach sgrùdaidh againn, airson na h-aithisg seo, no airson nam beachdan againn.

Nick Bennett (Àrd-neach-sgrùdaidh Reachdail)
Azets Audit Services, Luchd-sgrùdaidh Reachdail
Exchange Place 3
Sràid Semple
Dùn Èideann
EH3 8BL

8 Samhain 2023

Aithris air Teachd a-steach na Buidhne

AIRSON NA BLIADHNA A CHRÌOCHNAICH AIR 31 MÀRT 2023

	Nòtaichean	2023 £000	2022 £000
Teachd a-steach	3	26,971	17,788
Cosgais nan reicean		(54,126)	(52,273)
Call iomlan		(27,155)	(34,485)
Cosgaisean rianachd		(9,790)	(7,196)
Teachd a-steach eile	4	38,005	39,975
Buannachdan/(callaidhean) eile	6	578	97
Prothaid / (call) obrachaidh	5	1,638	(1,609)
Cuibhreann den chall obrachaidh anns a' cho-iomairt	12	(30)	(18)
Ionmhas (cosgaisean)/teachd a-steach	8	(113)	(110)
Cosgais ionmhais eile - peinnseanan	21	(1,296)	(1,620)
Prothaid/(call) bho ghniomhan leantainneach ro chisean		199	(3,357)
Cosgais chisean	9	-	-
Prothaid/(call) bho ghniomhan leantainneach ro chisean		199	(3,357)

Tha na gnìomhan uile co-cheangailte ri obair leantainneach.

Aithris na Buidhne air Teachd a-steach Iomlan

AIRSON NA BLIADHNA A CHRÌOCHNAICH AIR 31 MÀRT 2023

	Nòtaichean	2023 £000	2022 £000
Prothaid / (call) airson na bliadhna		199	(3,357)
Teachd a-steach iomlan eile:			
Buannachd/(call) a rèir Clèireach-urrais	21	30,470	30,649
Cisean air nithean co-cheangailte ri eileamaidean de theachd a-steach iomlan eile		-	-
Teachd a-steach/(cosgais) iomlan eile airson na bliadhna, às dèidh chisean		30,470	30,649
Teachd a-steach iomlan/(cosgais) airson na bliadhna		30,669	27,292

Aithris na Companaidh air Teachd a-steach Iomlan

AIRSON NA BLIADHNA A CHRÌOCHNAICH AIR 31 MÀRT 2023

	Nòtaichean	2023 £000	2022 £000
Call airson na bliadhna		(663)	(1,108)
Teachd a-steach iomlan eile:			
Buannachdan/(callaidhean) a rèir Clèireach-urrais	21	25,066	29,333
Cisean air nithean co-cheangailte ri eileamaidean de theachd a-steach iomlan eile		-	-
Teachd a-steach/(cosgais) iomlan eile airson na bliadhna, às dèidh chisean		25,066	29,333
Teachd a-steach iomlan/(cosgais) airson na bliadhna		24,403	28,225

Aithris na Buidhne air atharrachaidhean ann an cothromas

AIRSON NA BLIADHNA A CHRÌOCHNAICH AIR 31 MÀRT 202

	Calpa earrannan £000	Cosnadh a chumar £000	Earrannan uile £000
Air 1 Giblean 2021	50	(63,189)	(63,139)
(Call) sa bhliadhna mar thoradh air luchd-seilbh nan stocan	-	(3,357)	(3,357)
Teachd a-steach iomlan eile	-	30,649	30,649
Air 31 Màrt 2022	50	(35,897)	(35,847)

	Calpa earrannan £000	Cosnadh a chumar £000	Earrannan uile £000
Air 1 Giblean 2022	50	(35,897)	(35,847)
(Call) sa bhliadhna mar thoradh air luchd-seilbh nan stocan	-	199	199
Cosgais iomlan eile	-	30,470	30,470
Air 31 Màrt 2023	50	(5,228)	(5,178)

Aithris na companaidh air atharrachaidhean ann an cothromas

AIRSON NA BLIADHNA A CHRÌOCHNAICH AIR 31 MÀRT 2023

	Calpa earrannan £000	Cosnadh a chumar £000	Earrannan uile £000
Air 1 Giblean 2021	50	(56,655)	(56,605)
(Call) sa bhliadhna mar thoradh air luchd-seilbh nan stocan	-	(1,108)	(1,108)
Teachd a-steach iomlan eile	-	29,333	29,333
Air 31 Màrt 2022	50	(28,430)	(28,380)

	Calpa earrannan £000	Cosnadh a chumar £000	Earrannan uile £000
Air 1 Giblean 2022	50	(28,430)	(28,380)
(Call) sa bhliadhna mar thoradh air luchd-seilbh nan stocan	-	(663)	(663)
Teachd a-steach iomlan eile	-	25,066	25,066
Air 31 Màrt 2023	50	(4,027)	(3,977)

Aithris na Buidhne air an t-Suidheachadh Ionmhasail

MAR A BHA E AIR 31 MÀRT 2023

	Nòtaichean	2023 £000	2022 £000
SO-MHAOINEAN			
So-mhaoinean neo-làithreach			
Seilbh, uidheam is acfhainn	10	163,370	162,908
Tasgaidhean ann an seilbh	11	3,399	718
Tasgaidhean air an deach cunntas a dhèanamh tron dòigh-obrach cothromais	12	(62)	(41)
So-mhaoinean neo-shusbainteach iomlan	13	55	55
		166,762	163,640
So-mhaoinean làithreach			
Malairt is nithean eile a gheibhear	14	8,864	8,262
Clàran-seilbhe	15	104	149
Airgead is nithean co-ionann	16	3,730	6,661
		12,698	15,072
So-mhaoinean iomlan		179,460	178,712

FÈICHEANASAN

Fèicheanasan làithreach

Malairt is nithean eile a gheibhear	17	(16,114)	(16,654)
		(16,114)	(16,654)

Fèicheanasan neo-làithreach

lasad	18	(3,539)	(4,074)
Easbaidh ann an sgeama peinnsein shochoirean suidhichte	21	(5,796)	(37,351)
Subsadaidhean dàilichte	19	(159,189)	(156,480)
		(168,524)	(197,905)
Fèicheanasan iomlan		(184,638)	(214,560)

FÈICHEANASAN LOM

		(5,178)	(35,847)
--	--	---------	----------

COTHROMAS

Earrainnean àbhaisteach	22	50	50
Cosnadh a chumar		(5,228)	(35,897)
		(5,178)	(35,847)

Thug Bòrd nan Stiùirichean aonta seachad gus na h-aithrisean ionmhasail seo fhoillseachadh air 8 Samhain 2023 agus chaidh an soidhneadh às an leth le:

Lorna Jack
Cathraiche

Stewart Adams
Àrd-oifigeir

Aithris na Companaidh air an t-Suidheachadh Ionmhasail

MAR A BHA E AIR 31 MÀRT 2023

	Nòtaichean	2023 £000	2022 £000
SO-MHAOINEAN			
So-mhaoinean neo-làithreach			
Seilbh, uidheam is acfhainn	10	153,756	153,074
Tasgaidhean ann an seilbh	11	3,399	718
Tasgaidhean	12	1,998	1,998
		159,153	155,790
So-mhaoinean làithreach			
Malairt is nithean eile a gheibhear	14	11,217	11,568
Clàran-seilbhe	15	65	116
Airgead is nithean co-ionann	16	3,304	6,360
		14,586	18,044
So-mhaoinean iomlan		173,739	173,834

FÈICHEANASAN

Fèicheanasan làithreach

Malairt is nithean eile a gheibhear	17	(15,637)	(15,997)
		(15,637)	(15,997)

Fèicheanasan neo-làithreach

lasad	18	(3,539)	(4,074)
Easbaidh ann an sgeama peinnsein shochoirean suidhichte	21	(9,009)	(35,541)
Subsadaidhean dàilichte	19	(149,531)	(146,602)
		(162,079)	(186,217)

Fèicheanasan iomlan		(177,716)	(202,214)
----------------------------	--	------------------	------------------

FÈICHEANASAN LOM

		(3,977)	(28,380)
--	--	----------------	-----------------

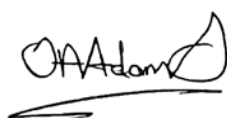
COTHROMAS

Earrainnean àbhaisteach	22	50	50
Cosnadh a chumar		(4,027)	(28,430)
		(3,977)	(28,380)

Thug Bòrd nan Stiùirichean aonta seachad gus na h-aithrisean ionmhasail seo fhoillseachadh air 8 Samhain 2023 agus chaidh an soidhneadh às an leth le:

Lorna Jack
Cathraiche

Stewart Adams
Àrd-oifigeir

Aithris na buidhne air sruthan airgid

MAR A BHA E AIR 31 MÀRT 2023

	Nòtaichean	2023 £000	2022 £000
Sruthan airgid bho gnìomhan obrachaidh			
Airgead air a thogail bho gnìomhan	23	(5,594)	3,754
Seilbh, uidheam is acfhainn air an ceannach		(22,789)	(37,422)
Maoin bho bhith a' reic seilbh, uidheam is acfhainn		8,567	468
Subsadaidh calpa a fhuaradh		17,376	36,198
Cis air a phàigheadh		-	-
Sruth-airgid iomlan bho gnìomhachdan obrachaidh		(2,440)	2,998
Sruthan-airgid bho gnìomhachdan tasgaidh			
Àrdachadh san iasad do cho-iomairt		(25)	(25)
Sruth-airgid lom bho gnìomhachdan tasgaidh		(25)	(25)
Sruthan-airgid bho gnìomhachd maoineachaidh			
lasad a fhuaradh		1,630	1,346
lasad air a phàigheadh air ais		(1,983)	(1,137)
Lios ionmhasail air pàigheadh air ais		-	-
Riadh (a chaidh a phàigheadh)		(113)	(110)
Sruth-airgid lom bho gnìomhachdan		(466)	99
Meudachadh (leudachadh) lom ann an airgead is suimeannan co-ionann ri airgead		(2,931)	3,071
Airgead is suimeannan co-ionann aig toiseach na bliadhna		6,661	3,589
Airgead is suimeannan co-ionann aig deireadh na bliadhna		3,730	6,661

Aithris air Sruth-airgid na Buidhne

MAR A BHA E AIR 31 MÀRT 2023

	Nòtaichean	2023 £000	2022 £000
Sruthan airgid bho gnìomhan obrachaidh			
Airgead air a thogail bho gnìomhan	23	(6,003)	3,778
Seilbh, uidheam is acfhainn air an ceannach		(21,978)	(35,918)
Maoin bho bhith a' reic seilbh, uidheam is acfhainn		8,578	115
Subsadaidh calpa a fhuaradh		16,839	35,154
Cis air a phàigheadh		-	-
Sruth-airgid iomlan bho gnìomhachdan obrachaidh		(2,564)	3,129
Sruthan-airgid bho gnìomhachdan tasgaidh			
Àrdachadh san iasad do cho-iomairt		(25)	(25)
Sruth-airgid lom bho gnìomhachdan tasgaidh		(25)	(25)
Sruthan-airgid bho gnìomhachd maoineachaidh			
iasad a fhuaradh		1,629	1,339
iasad air a phàigheadh air ais		(1,983)	(1,137)
Lios ionmhasail air pàigheadh air ais		-	-
Riadh (a chaidh a phàigheadh)		(113)	(108)
Sruth-airgid lom bho gnìomhachdan maoineachaidh		(467)	94
Meudachadh (leudachadh) lom ann an airgead is suimeannan co-ionann ri airgead		(3,056)	3,198
Airgead is suimeannan co-ionann aig toiseach na bliadhna		6,360	3,162
Airgead is suimeannan co-ionann aig deireadh na bliadhna		3,304	6,360

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

1. Ùghdarrachadh nan aithrisean ionmhais agus Aithris Gèillidh

Chaidh na h-aithrisean ionmhasail aig Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta agus na fo-chompanaidhean aige (a' Bhuidheann) airson na bliadhna a chrìochnaich air 31 Màrt 2023 ùghdarrachadh airson foillseachadh le Bòrd nan stiùirichean air 8 Samhain 2023 agus chaidh an Duilleag Cothromachaidh a shoidhnigeadh às leth a' Bhùird le Lorna Jack agus Stewart Adams.

Chaidh aithrisean ionmhais na Buidhne ullachadh a rèir inbhean cunntasachd eadar-nàiseanta ris an deach gabhail san RA (IAS ris an deach gabhail san RA). Mar thoradh air an RA a bhith a' fàgail an AE, tha Riaghailtean Inbhean Cunntasachd Eadar-nàiseanta agus Companaidh Buailteachd Poblach Eòrpach Earranta (Atharrachadh msaa) (A' Fàgail an AE) 2019 (IR 2019/685) a' toirt air a h-uile companaidh le amannan cunntasachd a' tòiseachadh air no às dèidh 1 Faoilleach 2021 IAS mar a chaidh gabhail ris san RA a chur an sàs. Tha prìomh phoileasaidhean cunntasachd na Buidhne air am mineachadh ann an nòta 2.

2.1 Poileasaidhean Cunntasachd

(a) Modh ullachaidh

Chaidh na cunntasan seo ullachadh a rèir modh na cosgais eachdraidheil, gus cunntas a thoirt air an ath-luachadh air seilbh, agus air sgeama peinnein shochairian suidhichte aig luach cothromach. Tha na h-aithrisean ionmhais co-dhaingnichte air an toirt seachad ann an Sterling agus tha gach luach air an cruinneachadh dhan mhìle as fhaisg (£000) ach a-mhàin nuair a thèid an caochladh a ràdh. Tha a' Chompanaidh air a saoradh bhon riatanas gus cunntas prothaid is call fa leth a chur a-steach fo earrann 408 de dh'Achd nan Companaidhean 2006.

(b) Buidheann a tha a' cumail a' dol

A rèir an fhiosrachaidh a tha ri fhaotainn dhaibh, tha an dùil reusanta aig an luchd-stiùiridh gu bheil goireasan ionmhais iomchaidh aig a' Bhuidhinn gus cumail a' dol san ùine a tha air thoiseach oirn.

Mar thoradh air easbhaidh pheinneasan IAS 19, tha fèicheanasan lom de £5.178m aig a' Bhuidhinn agus tha fèicheanasan lom de £3.977m aig a' Chompanaidh air 31 Màrt 2023. Tha an suidheachadh seo a thaobh fèicheanasan loma mar thoradh air a bhith a' gabhail a-steach fèicheanasan peinnein fad-ùine dhan dhuilleig cothromachaidh agus chan eil e a' sealltainn comas na buidhne no na companaidh cumail a' dol mar ghnìomhachas leantainneach no a bhith a' pàigheadh nam fèicheanasan nuair a tha an t-àm ann am pàigheadh. Mar sin, tha na Stiùirichean den bheachd gu bheil e iomchaidh cumail orra gabhail ri modhan cunntasachd a tha a' gabhail ris gun cum a' bhuidheann a' dol nuair a tha iad ag ullachadh nan aithrisean ionmhasail bliadhna aca.

2.2 Modh Co-dhaingneachaidh

Is iad na h-Aithrisean Ionmhais co-dhaingnichte na h-aithrisean ionmhais aig Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta agus na fo-chompanaidhean aige air 31 Màrt 2023.

Tha fo-chompanaidhean air an làn cho-dhaingneachadh bhon cheann-latha a fhuaradh iad, is e sin an ceann-latha air am faigh a' Bhuidheann smachd, agus cumaidh iad orra a bhith air an co-dhaingneachadh gus an ceann-latha air an sguir an smachd sin.

Tha aithrisean ionmhais nam fo-chompanaidhean air an ullachadh airson an aon àm aithris ris a' Chompanaidh phàrantaich, agus a' cleachdadh nan aon phoileasaidhean cunntasachd.

Tha cothromachaidhean, teachd a-steach agus cosgaisean taobh a-staigh na buidhne, agus buannachdan is callaidhean nach deach a thoirt gu buil bho thar-ghnìomhan taobh a-staigh na buidhne air an toirt a-mach gu lèir.

2.3 Prìomh Phoileasaidhean Cunntasachd

(a) Ag aithneachadh teachd a-steach

Tha teachd-a-steach air aithneachadh a rèir IFRS 15: Teachd-a-steach bho Chùmhnantan le Custamairean agus tha e a' gabhail a-steach suimean a fhuair eadh agus tha rim faighinn a thaobh seirbheisean puirt-adhair a tha air an toirt seachad san RA. Thathar ag aithneachadh teachd-a-steach nuair a tha e coltach gun tig na buannachdan eaconamach dhan Bhuidhinn agus gun urrainnear an teachd-a-steach a thomhas gu h-earbsach. Tha teachd a-steach air a thomhas aig luach cothromach den t-suim a fhuaradh, a' toirt air falbh lasachaidhean, ais-iocan agus cisean reic no cisean cusbainn.

'S e am prìomh shruth teachd a-steach cisean phort-adhair a tha air an aithneachadh nuair a tha an t-seirbheis cho-cheangailte air a toirt seachad. A bharrachd air seo, tha teachd-a-steach màl air a chosnadh tro bhith a' toirt seachad togalaichean agus/no pàirtean de thogalaichean air màl do dhìofar theanantan agus tha e air aithneachadh air stèidh loidhne dhìreach thar ùine a' mhàil. Tha teachd-a-steach, gun a bhith a' gabhail a-steach cìs luach-leasaichte, a gheibhear bho liosan phlèanaichean air aithneachadh air stèidh loidhne dhìreach thar ùine an liosa.

(b) Tabhartasan Riaghaltais

Tha tabhartasan riaghaltais air an aithneachadh nuair a tha dearbhadh reusanta ann gum faighear an tabhartas agus gun leanar na cumhachan ceangailte.

Gheibhear subsadaidhean riaghaltais bho Riaghaltas na h-Alba a rèir Earrann 34 de dh'Achd Itealanachd Catharra Shìobhalta 1982 cho math ri tabhartasan teachd a-steach is calpa eile. Tha tabhartasan an riaghaltais a thaobh caiteachas calpa air an cur gu cunntas teachd-a-steach dhàilichte agus tha iad air an leigeil a-mach dhan Aithris Teachd-a-steach le suimean bliadhna co-ionann thar na beatha cleachdaidh ris a bheil dùil aig na so-mhaoinean buntainneach. Tha tabhartasan de sheòrsa teachd-a-steach air an cur ris mar theachd-a-steach eile gus am maidseadh leis a' chosgais ris a bheil iad a' buntainn.

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

(c) Cisean teachd a-steach

Tha so-mhaoin is fèicheanasan cise làithreach air an tomhas aig an t-sùim a thathar an dùil a gheibhear air ais no a thèid a phàigheadh do na h-ùghdarrasan cise, stèidhichte air irean cise agus laghan a chaidh a chur an gnìomh no a chur an gnìomh gu ìre mhòr ro cheann-latha na duilleig cothromachaidh.

Tha cis teachd-a-steach dhàilichte air a h-aithneachadh air a h-uile eadar-dhealachadh sealach a tha ag èirigh eadar bunaitean cise so-mhaoin is fèicheanasan agus na suimean giùlain aca sna h-aithrisean ionmhais, ach a-mhàin na leanas:

- far a bheil an t-eadar-dhealachadh sealach ag èirigh bho aithneachadh tùsail de goodwill no so-mhaoin no fèicheanas ann an t-àr-ghnìomh nach eil na co-dhaingneachadh gnìomhachais nach bi aig àm an tar-ghnìomh a' toirt buaidh air cunntasachd no prothaid no call air an gabh cisean a phàigheadh;
- a thaobh eadar-dhealachaidhean sealach a thaobh suimean air an gabh cisean a phàigheadh co-cheangailte ri tasgaidhean ann am fo-chompanaidhean agus co-iomairtean, far an urrainnear smachd a chumail air àm ath-thionndadh nan eadar-dhealachaidhean sealach agus far a bheil e coltach nach till na h-eadar-dhealachaidhean sealach san àm ri teachd; agus;
- far nach eilear ag aithneachadh so-mhaoinean cis teachd a-steach dàilichte ach chun na h-ìre is gu bheil e coltach gum bi prothaid ann air an gabh cisean a phàigheadh leis an urrainnear na h-eadar-dhealachaidhean sealach, creideasan cise no callaidhean cise a chaidh a ghiùlan air adhart a chleachdadh.

Tha so-mhaoin agus fèicheanasan cis teachd a-steach dàilichte air an tomhas air stèidh neo-lasaichte aig na h-ìrean cise a thathar an dùil a bhios an sàs nuair a thèid an t-so-mhaoin a thoirt gu buil no nuair a thèid am fèicheanas a rèiteach, stèidhichte air irean cise agus laghan cise air an cur an gnìomh no air an cur an gnìomh gu ìre mhòr air ceann-latha na duilleig cothromachaidh.

Tha cisean teachd a-steach air an cur ris, no air an toirt air falbh, gu dìreach bho chothromas ma tha e a' buntainn ri nithean a tha air an cur ri no air an toirt air falbh bho chothromas. Anns gach suidheachadh eile, tha cis teachd a-steach air aithneachadh san Aithris air Teachd a-steach.

(d) Peinneanan

Tha a' Bhuidheann a' gabhail pàirt ann an dà sgeama le sochairean suidhichte agus aon sgeama thabhartasan comharraichte Bidh a' Chompanaidh a' ruith Sgeama Peinnean Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean, sgeama sochairean suidhichte. Tha luchd-obrach Port-adhair Dhùn Dè a' gabhail pàirt ann am Maoin Superannation Taobh Tatha, air a ruith le Comhairle Baile Dhùn Dè. Tha a' Bhuidheann cuideachd a' gabhail pàirt ann an Sgeama Peinnean *the People's Pension*, a tha na sgeama tabhartais comharraichte sam bi luchd-obrach na Buidhne a' gabhail pàirt tro chlàradh fèin-obrachail.

Tha cosgais solarachadh nan sochairean fo na planaichean sochairean suidhichte air obrachadh a-mach airson gach plana fa leth a' cleachdadh dòigh nan aonad ro-mheasta, a tha a' buileachadh còir air sochairean chun na h-ùine làithrich (gus cosgais seirbheis làithreach obrachadh a-mach) agus na h-amannan làithreach agus roimhe (gus an luach làithreach de dh'uallachaidhean airson shochairean suidhichte) agus tha e stèidhichte air comhairle bho chlàireach-urrais.

Tha cosgaisean seirbheis san àm a dh'fhalbh air an aithneachadh mar chosgais air stèidh loidhne dhìreach thar na h-ùine cuibheasaich gus am bi na buannachdan air am buileachadh. Ma tha na buannachdan air am buileachadh mar-thà, dìreach às dèidh plana peinnean a thoirt a-steach no atharrachadh, tha cosgaisean seirbheis san àm a dh'fhalbh air an aithneachadh sa bhad.

Tha an eileamaid de riadh ann an cosgais nan sochairean suidhichte a' riochdachadh an atharrachaidh ann an luach làithreach uallaichean an sgeama mar thoradh air an ùine a bhith a' dol seachad, agus tha e air obrachadh a-mach le bhith a' cur na ìre lasachaidh an sàs ann an luach làithreach an uallaich a thaobh sochair, a' toirt aire do dh'atharrachaidhean susbainteach san uallach tron bhliadhna. Tha an riadh air so-mhaoinean a' Phlana stèidhichte air measadh a chaidh a dhèanamh aig toiseach na bliadhna air toraidhean fad-ùine na margaidh air so-mhaoinean an sgeama, air atharrachadh airson na buaidh aig luach cothromach so-mhaoinean a' phlana de thabhartasan a fhuair e agus sochairean a chaidh a phàigheadh tron bhliadhna. Tha an t-eadar-dhealachadh eadar an riadh air so-mhaoinean a' phlana agus cosgais an rèidh air dleasan air aithneachadh anns an aithris teachd-a-steach mar theachd-a-steach no cosgais ionmhais eile.

Tha a' Bhuidheann air an roghainn a chur an sàs ann an sochairean luchd-obrach IAS 19 gus buannachdan agus call a rèir clàireach-urrais aithneachadh gu h-iomlan anns an aithris air Teachd-a-steach agus Cosgais Coileanta san ùine sa bheil iad a' tachairt.

Tha an còrlach no easbaidh ann an sochair suidhichte a' gabhail a-steach luach làithreach an uallaich shochairean suidhichte (a' cleachdadh ìre lasachaidh stèidhichte air bannan corporra àrd-inbhe), a' toirt air falbh cosgaisean seirbheis san am a dh'fhalbh nach deach aithneachadh fhathast agus a' toirt air falbh luach cothromach so-mhaoin a' phlana às an tèid na h-uallachaidhean a phàigheadh.

(e) Seilbh, uidheam is acfhainn

Tha seilbh, uidheam is acfhainn air a clàradh aig cosgais às aonais ìsleachadh cruinnichte agus ìos-sgrìobhadh cruinnichte. Tha na cosgaisean seo a' gabhail a-steach a bhith ag ùrachadh pàirt den uidheam is acfhainn ma thèid na riaghailtean aithneachaidh a choileanadh. Mar an ceudna, nuair a thèid sgrùdadh mòr a dhèanamh, thèid a chosgais a chomharrachadh ann an luach giùlain airson uidheam is acfhainn mar ni ath-nuadhaichte ma thèid na riaghailtean aithneachaidh a choileanadh. Tha a h-uile cosgais càraidh is cumail suas eile air an aithneachadh san Aithris Teachd a-steach mar chosgais.

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

(e) Seilbh, uidheam is acfhainn (a' leantainn)

Tha isleachadh luach air a thoirt seachad air a' chosgais, a' toirt air falbh an luach iarmadaich aig an t-seilbh, uidheam is acfhainn uile, ach a-mhàin fearann, air dòigh loidhne-dhireach thairis air a' bheatha fheumail ris a bheil dùil mar a leanas:

Saor-sheilbheachd air fearann agus toglaichean

Toglaichean le Saor-sheilbheachd	bho 6 bliadhna gu 60 bliadhna
Talamh is toglaichean liosaichte	thairis air a' chòrr de bheatha an liosa suas ri 50 bliadhna aig a' char as motha.
Pàircean-chàraichean	bho 10 bliadhna gu 45 bliadhna

Uidheam is acfhainn

Innealan-iùil	bho 5 bliadhna gu 20 bliadhna
Raointean-laighe, apranan agus prìomh-sheirbheisean	bho 3 bliadhna gu 50 bliadhna
Plèanaichean agus Pàirtean do Phlèanaichean	thairis air 25 bliadhna
Carbadan	bho 5 bliadhna gu 10 bliadhna
Carbadan puirt-adhair sònraichte	bho 10 bliadhna gu 20 bliadhna
Uidheam IT is acfhainn	bho 3 bliadhna gu 10 bliadhna
Àimeis is goireasan oifise	bho 3 bliadhna gu 5 bliadhna

Tha luachan giùlain thogalaichean, uidheam is acfhainn air an ath-sgrùdadh airson ios-sgrìobhaidh ma tha tachartasan no atharrachaidhean ann an suidheachaidhean a' comharrachadh gur dòcha nach gabh an luach giùlain fhaighinn air ais, agus tha iad air an sgrìobhadh sìos sa bhad aig an t-sùim a ghabhas faighinn air ais. Bithear ag ath-sgrùdadh beathannan feumail agus luachan iarmadach gach bliadhna agus far a bheil atharrachaidhean a dhith, thèid an cur ann airson an àm ri teachd.

Tha eileamaid de sheilbh, acfhainn no uidheamachd air a di-aithneachadh nuair a gheibhear cuidhteas i no far nach eilear an dùil gun èirich buannachdan eaconamach sam bith bho bhith a' leantainn air adhart a' cleachdadh na so-mhaoin. Tha buannachd no call sam bith a tha ag èirigh mar thoradh air di-aithneachadh na so-mhaoin air a ghabhail a-steach san Aithris Teachd a-steach anns an ùine dhi-aithneachadh.

Tha soitheach-adhair air an clàradh aig cosgais, le isleachadh càrte air a thoirt air falbh. Tha cosgaisean a' gabhail a-steach cosgaisean a tha ceangailte gu dìreach le bhith a' dèanamh cinnteach gum bi an soitheach-adhair ann an staid far am bi e freagarrach gu cleachdadh.

(f) Co-aonachadh Ghniomhachasan

Thathas a' clàradh faighinn fho-chompanaidhean fo IFRS 3 Co-aonachadh Ghniomhachasan a' cleachdadh na dòigh ceannach. Tha cosgais a bhith a' faighinn na fo-chompanaidh air a thomhas aig luach cothromach nan

so-mhaoinean a fhuaradh, na h-earrannan a chaidh fhoillseachadh agus na fèicheanasan a fhuairleadh air latha an tar-ghluasad cho math ri cosgaisean a bha mar thoradh dìreach air a bhith ga cheannach. Tha so-mhaoinean aithnichte a fhuairleadh, fèicheanasan agus fèicheanas a dh'fhaodadh a bhith ann, a fhuaras ann an co-aonachadh gnìomhachais air an tomhas an toiseach aig luach chothromach aig ceann-latha na ceannachd ge b' e dè an ìre de dh'ùidh bheag-chuid a th' ann.

(g) Tasgaidhean ann an co-iomairtean

Thathar a' dèiligeadh ri buidhnean anns a bheil ùidh aig a' Bhuidhinn san fhad-ùine agus a tha fo smachd na Buidhne agus aon no barrachd luchd-iomairt eile fo rèiteachadh cùmhnant mar cho-iomairtean. Tha a' Bhuidheann a' comharrachadh a h-ùidh ann an co-iomairtean tron dòigh-obrach cothromais. Bidh a' Bhuidheann a' foillseachadh a roinn iomlan den phrothaid no call aig co-iomairtean air aghaidh an Aithris Teachd a-steach agus tha na tasgaidhean air an comharrachadh mar sho-mhaoinean neo-làithreach air aghaidh na Duilleig Cothromachaidh.

(h) Tasgaidhean ann an seilbh

Tha tasgaidhean ann an seilbh air am meas air cosgais aig an toiseach, a' gabhail a-steach cosgaisean tar-ghnìomhan. Às dèidh aithneachadh tòiseachail, tha tasgaidhean ann an seilbh air an aithris aig na luachan cothroman, a tha a rèir suidheachadh na margaidh air latha na duilleig cothromachaidh. Tha buannachd no call a thig bho atharrachaidhean ann an luach cothromach tasgaidhean ann an seilbh air an gabhail a-steach san Aithris Teachd-a-steach anns a' bhliadhna anns an èirich iad.

Tha tasgaidhean ann an seilbh air an di-aithneachadh nuair a fhuaradh cuidhteas iad no nuair a tha an tasgadh ann an seilbh air a thoirt a-mach à cleachdadh gu maireannach agus chan eil dùil ri buannachd eaconamach sam bith eile bho bhith faighinn cuidhteas e. Tha an t-eadar-dhealachadh eadar an toradh cuidhteas lom agus sùim giùlain na so-mhaoin air aithneachadh anns an Aithris Teachd-a-steach anns an ùine san do thachair an di-aithneachadh.

Tha tar-ghluasadan air an dèanamh gu no bho thasgaidhean ann an seilbh dìreach nuair a tha atharrachadh ann an cleachdadh ann. Airson gluasadan bho sheilbh a tha na sho-mhaoin tasgaidh gu seilbh sealbhadair-còmhnaidh, is e a' chosgais mheasta airson cunntasachd às dèidh sin an luach cothromach aig ceann-latha an atharrachaidh cleachdaidh. Ma thèid seilbh sealbhadair-còmhnaidh gu bhith na sheilbh tasgaidh, bidh a' Bhuidheann a' toirt cunntas air an togalach sin a rèir a' phoileasaidh a chaidh ainmeachadh fo sheilbh, uidheam acfhainn suas gu ceann-latha an atharrachadh cleachdaidh.

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

(i) So-mhaoinean Neo-shusbainteach

Bithear a' tomhas sho-mhaoinean neo-shusbainteach a gheibhear air leth aig cosgais an toiseach. Bithear a' tomhas sho-mhaoinean neo-shusbainteach a gheibhear ann an co-aonachadh gnìomhachasan an toiseach aig cosgais mar na luachan cothromach aca aig ceann-latha an tar-ghluasaid. Às dèidh aithneachadh tùsail, thèid so-mhaoinean neo-shusbainteach a ghiùlan aig cosgais a' toirt air falbh luach-chronadh cruinnichte agus ios-sgrìobhadh cruinnichte. Tha so-mhaoinean neo-shusbainteach air an luach-chronadh thairis air a' bheatha eaconamach fheumail chriochnach aca.

Tha na beathannan cleachdaidh aig so-mhaoinean neo-shusbainteach air am meas an dàrna cuid chriochnach no neo-chriochnach.

(i) So-mhaoinean Neo-shusbainteach (a' leantainn)

Tha so-mhaoinean neo-shusbainteach le beatha chriochnach air an luachachadh thar na beatha eaconamaich fheumail aca agus tha iad air am measadh airson ios-sgrìobhadh gach turas a tha comharra ann gum faodadh ios-sgrìobhadh a bhith air an t-so-mhaoin neo-shusbainteach.

Thathar a' dèanamh ath-sgrùdadh air dòigh agus àm luach-chronaidh airson so-mhaoin neo-shusbainteach le beatha fheumail chriochnach co-dhiù aig gach deireadh bliadhna ionmhasail.

Thathar a' toirt cunntas air atharrachaidhean anns a' bheatha fheumail ris a bheil dùil no air a' phàtran caitheamh ris a bheil dùil de bhuannachdan eaconamach san àm ri teachd le bhith ag atharrachadh na h-ùine no dòigh luach-chronaidh, mar a bhios iomchaidh, agus bithear a' làimhseachadh seo mar atharrachaidhean anns na tuairmsean cunntasachd. Tha a' chosgais luach-chronadh air so-mhaoin neo-shusbainteach le beatha chriochnaich air comharrachadh anns an Aithris Teachd-a-steach anns an roinn chosgaisean a tha a rèir foincean na so-mhaoin neo-shusbainteach.

(j) Ìos-sgrìobhadh air so-mhaoinean neo-ionmhasail

Chaidh tòrr de na so-mhaoinean neo-ionmhasail aig a' bhuidhinn, a' gabhail a-steach goodwill, a mhaoineachadh 100% le tabhartasan. A rèir IAS 36 ios-sgrìobhadh so-mhaoinean, tha tabhartas a tha air aithneachadh mar theachd a-steach dhàilichte a tha a' buntainn ri so-mhaoin neo-ionmhasail air a thoirt air falbh bho shuim giùlain na so-mhaoin airson adhbharan deuchainn ios-sgrìobhaidh airson na so-mhaoin sin. Mar sin, chan eil feum air deuchainn ios-sgrìobhadh air so-mhaoinean neo-ionmhasail, far a bheil na so-mhaoinean sin air am maoineachadh le tabhartasan.

Airson nan so-mhaoinean nach deach a mhaoineachadh gu h-iomlan tro thabhartasan, tha a' Bhuidheann a' measadh a bheil comharran ios-sgrìobhaidh ann aig gach ceann-latha aithris.

Bithear a' dèanamh deuchainn ios-sgrìobhaidh air so-mhaoinean nuair a tha comharran ann gur dòcha nach fhaighear na suimean giùlain air ais. Is e an t-suim a ghabhas faighinn air ais bho sho-mhaoin no aonad gineadh airgid am figear as àirde de na leanas: a luach cothromach gun na cosgaisean airson a reic, agus a luach ann an cleachdadh.

Nuair a thèid àireamhachadh luach cleachdaidh a dhèanamh, feumaidh na stiùirichean tuairmse a dhèanamh air na sruthan airgid ris am biodh dùil bhon t-so-mhaoin no aonad gineadh airgid agus feumaidh iad ire lasachaidh iomchaidh a thaghadh gus luach làithreach nan sruthan airgid sin obrachadh a-mach.

Tha measadh air a dhèanamh aig gach ceann-latha aithris a thaobh a bheil comharra sam bith ann gur dòcha nach eil call ios-sgrìobhaidh a bha aithnichte roimhe fhathast ann, no gu bheil e air lughdachadh. Ma tha an leithid de chomharradh ann, ni a' Bhuidheann tuairmse air an t-suim a ghabhas faighinn air ais bhon mhaoin no bhon aonad gineadh airgid. Chan eilear ag ath-thilleadh call ios-sgrìobhaidh a bh' ann roimhe ach a-mhàin ma tha atharrachadh air a bhith anns na beachdan a chaidh a chleachdadh gus an t-suim a gheibhear air ais bhon t-so-mhaoin obrachadh a-mach bho chaidh an call ios-sgrìobhaidh mu dheireadh aithneachadh. Tha an t-ath-thilleadh cuibhrichte gus nach bi suim giùlain na so-mhaoin nas àirde na an t-suim a ghabhas faighinn air ais, no nas àirde na an t-suim giùlain a bhiodh air a dhearbhadh, lom bho isleachadh, mura robh call ios-sgrìobhadh sam bith air a bhith air aithneachadh airson na so-mhaoin ann an amannan aithris roimhe.

(k) Airgead agus tasgaidhean sealach

Tha airgead agus tasgaidhean sealach a' gabhail a-steach airgead sa bhanca agus airgead ri làimh.

(l) Ullachaidhean

Tha ullachadh air aithneachadh nuair a tha uallach laghail no saor-thoileach aig a' Bhuidhinn mar thoradh air tachartas san àm a dh'fhalbh, far a bheil e coltach gum bi feum air às-sruthadh de bhuannachdan eaconamach gus an dleastanas a rèiteachadh agus far am faodar tuairmse earbsach a dhèanamh air meud an uallaich. Ma tha a' bhuidhinn shusbainteach, tha sruthan airgid ris a bheil dùil san àm ri teachd air an lasachadh le bhith a' cleachdadh ire ro-chisean làithreach a tha a rèir, far a bheil sin iomchaidh, na cunnartan a tha sònraichte dhan uallach sin.

(m) Clàran-seilbhe

Tha clàran-seilbhe air an aithris aig a' chosgais as isle eadar cosgais agus luach lom ri fhaighinn.

Tha an luach lom a ghabhas a choileanadh stèidhichte air prìs reic thuairmseach, a' toirt air falbh cosgaisean sam bith eile a thathar an dùil a bhios ann ro chriochnachadh no cuidhteas.

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

(n) Malairt is nithean eile a gheibhear

Tha nithean malairt a gheibhear, aig a bheil teirmichean creideis 30-latha, mar as trice air an aithneachadh agus air an giùlan aig an luach as isle - an luach fàirdeil thùsail no an t-suim a ghabhas fhaighinn air ais. Far a bheil luach-ama an airgid buntainneach, bithear a' giùlan nithean a tha rim faighinn aig cosgais le luach-chronadh. Tha ullachaidhean gan dèanamh nuair a tha fianais neo-chlaon ann nach tèid aig a' Bhuidheann air suimean fhaighinn air ais gu h-iomlan. Tha cothromachaidhean air an sgrìobhadh dheth nuair a thathar a' meas gu bheil e gu math mi-choltach gum faighear an t-airgead air ais.

(o) So-mhaoinean ionmhasail

So-mhaoinean ionmhasail, taobh a-staigh sgòp Ionnsramaidean Ionmhasail IAS 39: Tha Aithneachadh agus Tomhas, air an aithneachadh nuair a thig a' Bhuidheann gu bhith na pàrtaidh anns na cùmhnantan a dh'adhbharaicheas iad agus nuair a tha air an comharrachadh mar sho-mhaoinean ionmhasail aig luach cothromach tro phrothaid no call, iasadan agus nithean eile a gheibhear, tasgaidhean air an cumail gu abachadh no so-mhaoinean ionmhais ri fhaighinn airson a reic mar a bhios iomchaidh. Bidh a' Bhuidheann a' co-dhùnadh mar a thèid na so-mhaoinean ionmhasail aice a chomharrachadh nuair a thèid an aithneachadh an toiseach agus, far a bheil e ceadaichte agus iomchaidh, ni i measadh air a' chomharrachadh seo aig deireadh gach bliadhna ionmhais.

Nuair a dh'aithnichear so-mhaoinean ionmhasail an toiseach, tha iad air an tomhas aig luach cothromach: 's e sin pris an tar-ghnìomh agus, airson so-mhaoinean ionmhasail nach eil aig luach cothromach tro phrothaid no call, cosgaisean tar-ghnìomh dìreach.

Bidh a' Bhuidheann a' co-dhùnadh a bheil tàilleabhan leabaichte ann an cùmhnant nuair a ghabhas a' bhuidheann ris a' chùmhnant an toiseach. Tha na tàilleabhain air an eadar-dhealachadh bhon cùmhnant anns a bheil iad mur eil iad air an tomhas aig luach cothromach tro phrothaid is call agus nuair nach eil na feartan agus riosgan eaconamach dlùth-cheangailte ris an fheadhainn anns a' chùmhnant anns a bheil iad. Cha tèid ath-mheasadh a dhèanamh ach ma tha atharrachadh ann an cumhachan a' chùmhnant a dh'atharraicheas gu mòr na sruthan airgid a bhiodh a dhith air dhòigh eile.

Thathar ag aithneachadh ceannach no reic so-mhaoinean ionmhasail far am feumar so-mhaoinean a libhrigeadh taobh a-staigh ùine a chaidh a stèidheachadh le riaghailt no cleachdadh sa mhargaidh (dòigh malairt chunbhalach) air ceann-latha an tar-ghnìomh, mar an ceann-latha a bhios a' Bhuidheann a' gealltainn an t-so-mhaoinean a cheannach no a reic.

Tha mar a thèid so-mhaoinean ionmhasail a mheas an uair sin a' crochadh air mar a thèid an seòrsachadh. Chan eil so-mhaoinean ionmhasail aig a' Bhuidhinn aig luach cothromach tro phrothaid no call, no tasgadh sam bith aig ìre abaich. Tha nithean malairt a gheibhear aig a' Bhuidhinn agus tha a' Bhuidheann air iasad fad-ùine a thoirt do Phàirce Gnìomhachais Port Adhair Inbhir Nis Earranta (IABP), companaidh air a bheil co-smachd aice. Tha seo na sho-mhaoinean ionmhasail agus tha e air a chlàradh fo lasadan agus nithean eile a gheibhear.

lasadan agus nithean eile a gheibhear

Tha iasadan agus nithean eile a gheibhear nan so-mhaoinean ionmhasail nach eil nan tàilleabhain aig a bheil pàigheadh suidhichte no a ghabhas obrachadh a-mach nach eil air an liostadh ann am margadh gnìomhach, nach eil gam meas mar sho-mhaoinean malairt, agus nach deach a chomharrachadh an dàrna cuid mar luach cothromach tro phrothaid is call no "ri fhaighinn airson reic". Tha so-mhaoinean mar seo air an giùlan aig cosgais luach-chronante a' cleachdadh dòigh na h-ìre rèidh èifeachdaich (EIR) ma tha luach-ama an airgid susbainteach. Thathar ag aithneachadh bhuannachdan agus challaidhean nuair a thèid na h-iasadan agus nithean a gheibhear a dhi-aithneachadh no ios-sgrìobhadh, cho math ri pròiseas am luach-chronaidh.

(p) Ath-sgrùdadh air ios-sgrìobhadh so-mhaoinean ionmhasail

Bidh a' Bhuidheann a' meas air ceann-latha gach duilleag cothromachaidh a bheil so-mhaoinean ionmhasail no buidhnean de sho-mhaoinean ionmhasail air ios-sgrìobhadh. Tha nithean malairt a gheibhear agus iasadan rim faighinn san ùine ghoirid aig a' Bhuidhinn. Bithear a' sgrùdadh nan so-mhaoinean airson ios-sgrìobhadh mar a leanas:

So-mhaoinean air an giùlan aig cosgaisean le luach-chronadh

A thaobh nithean malairt a gheibhear agus iasadan rim faighinn sa ghearr-ùine, tha ullachadh ann airson ios-sgrìobhadh nuair a tha fianais reusanta ann (leithid briseadh creideis no duilgheadasan ionmhais mòra an neach-fiach) nach bi e comasach dhan Bhuidhinn na suimean gu lèir fhaighinn air ais a bha rim pàigheadh fo chumhachan tùsail an fhàirdeil. Tha suim giùlain an ni a gheibhear a' lùghdachadh tro bhith a' cleachdadh cunntas cuibhrinn. Tha fiachan ios-sgrìobhte air an di-aithneachadh nuair a thathar a' meas nach faighear air ais iad.

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

2.4 Breithneachaidhean agus adhbharan mì-chinnt ann an tuairmsean

Gus aithrisean ionmhais co-dhaingnichte na Buidhne ullachadh, feumaidh stiùirichean breithneachaidhean, tuairmsean agus ro-bheachdan a dhèanamh a bheir buaidh air na suimean teachd-a-steach, cosgaisean, so-mhaoinean is fèicheanasan a thèid aithris, agus air foillseachadh nam fèicheanasan a dh'fhaodadh a bhith ann, aig a' cheann-latha aithris. Ach, leis gur e tuairmse a th' ann, dh'fhaodte gum bi na toraidhean an da-rireabh eadar-dhealaichte bho na tuairmsean seo.

Thug na breithean, measaidhean agus ro-bheachdan a' bhuidhne a bu mhotha air suimean a chaidh aithneachadh anns na h-aithrisean ionmhais co-dhaingnichte:

Ath-luachadh nan tasgaidhean ann an seilbh

Bidh a' Bhuidheann a' giùlan a thasgaidhean ann an seilbh aig luach cothromach, le atharrachaidhean air luach-chothromach air an aithneachadh anns an Aithris air Teachd a-Steach. Dh'fhastaich a' bhuidheann eòlaichean luachaidh neo-eisimeileach gus an luach cothromach air 31 Màirt 2023 obrachadh a-mach. Airson nan tasgaidhean ann an seilbh, chleachd an neach-

luachaidh dòigh luachaidh stèidhichte air modal sruth-airgid lasaichte atharraichte oir tha dìth dàta margaidh coimeasach ann mar thoradh air nàdar nan togalaichean.

Tha luach cothromach dearbhte nan tasgaidhean ann an seilbh gu math freagairteach dhan toradh tuairmseach. Tha barrachd mineachaidh air na prìomh bheachdan a chaidh a chleachdadh gus luach chothromach nan tasgaidhean ann an seilbh obrachadh a-mach ann an nòta 11.

Sgeamaichean peinnsein shochoirean suidhichte

Tha cosgais nan sgeamaichean peinnsein shochoirean suidhichte air obrachadh a-mach le luachadh le clèireach urrais. Bha na luachaidhean clèirich-urrais a' gabhail a-steach a bhith a' dèanamh bharailean mu irean lasachaidh, irean toraidh ris a bheil dùil bho sho-mhaoinean, àrdachadh tuarastail san àm ri teachd, irean bàsmhorachd agus àrdachadh peinnsein san àm ri teachd. Air sgàth iom-fhillteachd an luachaidh, na barailean bunaiteach agus nàdar fad-ùine nam planaichean sin, tha tuairmsean mar sin fo ùmhlachd mì-chinnt mòr. Tha fiosrachadh a bharrachd ann an nòta 21.

2.5 Atharrachaidhean ann am poileasaidhean agus foillseachaidhean cunntasachd – inbhean agus mineachaidhean ùra agus atharraichte

Tha na h-inbhean agus na mineachaidhean a leanas riatanach airson a' chiad uair airson na bliadhna a chriochnaich air 31 Màrt 2023 ach chan eil iad buntainneach no chan eil buaidh shusbainteach aca air aithrisean ionmhasail na buidhne;

Tìotal	Buileachadh	Buaidh air a' Bhuidhinn
Cùmhnantan Troma – Cosgais de bhith a' coileanadh cùmhnant (Atharrachadh gu IAS 37)	Amannan cunntasachd a' tòiseachadh air no às dèidh 1 Faoilleach 2022	Chan eilear an dùil gun toir seo buaidh shusbainteach sam bith air na h-Aithrisean Ionmhais
Leasachaidhean bliadhnail do dh'inbhean ann an cuairt IFRS 2018 - 2020	Amannan cunntasachd a' tòiseachadh air no às dèidh 1 Faoilleach 2022	Chan eilear an dùil gun toir seo buaidh shusbainteach sam bith air na h-Aithrisean Ionmhais
Seilbh, Uidheam is Acfhainn: Teachd a-steach ron Chleachdadh ris a bheil dùil (Atharrachaidhean air IAS 16)	Amannan cunntasachd a' tòiseachadh air no às dèidh 1 Faoilleach 2022	Chan eilear an dùil gun toir seo buaidh shusbainteach sam bith air na h-Aithrisean Ionmhais
Iomraidhean air an Fhrèama Bhun-bheachdail (Atharrachaidhean air IFRS 3)	Amannan cunntasachd a' tòiseachadh air no às dèidh 1 Faoilleach 2022	Chan eilear an dùil gun toir seo buaidh shusbainteach sam bith air na h-Aithrisean Ionmhais

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

2.6. Atharrachaidhean ann am poileasaidhean agus foillseachaidhean cunntasachd - inbhean a chaidh fhoillseachadh ach nach eil an gnìomh fhathast

Tha na h-inbhean agus mineachaidhean a chaidh fhoillseachadh, ach nach eil an gnìomh fhathast, suas ri ceann-latha foillseachaidh aithrisean ionmhais na buidhne air am foillseachadh gu h-ìosal. Tha a' Bhuidheann an dùil gabhail ris na h-inbhean aca, ma tha iad buntainneach, nuair a thèid an cur an sàs.

Tìotal	Buileachadh	Buaidh air a' Bhuidhinn
A' comharrachadh Fèicheanasan mar Làithreach no Neo-làithreach (Atharrachaidhean air IAS 1)	Amannan cunntasachd a' tòiseachadh air no às dèidh 1 Faoilleach 2023*	Chan eilear an dùil gun toir seo buaidh shusbainteach sam bith air na h-Aithrisean Ionmhais
IFRS 17 Cùmhnantan Àrachais agus Atharrachaidhean air Cùmhnantan Àrachais IFRS 17	Amannan cunntasachd a' tòiseachadh air no às dèidh 1 Faoilleach 2023*	Chan eilear an dùil gun toir seo buaidh shusbainteach sam bith air na h-Aithrisean Ionmhais
A' foillseachadh Poileasaidhean Cunntasachd (Atharrachaidhean air IAS 1 agus Aithris Cleachdaidh IFRS 2)	Amannan cunntasachd a' tòiseachadh air no às dèidh 1 Faoilleach 2023*	Thèid làn mheasadh buaidh a dhèanamh an ceann ùine
Mineachadh air Measadh Cunntasachd (Atharrachaidhean air IAS 8)	Amannan cunntasachd a' tòiseachadh air no às dèidh 1 Faoilleach 2023*	Thèid làn mheasadh buaidh a dhèanamh an ceann ùine
Cis air a chur dheth co-cheangailte ri So-mhaoinean is Fiachan ag èirigh bho Ghnothach Singilte (Atharraichean IAS 16: Cisean Teachd-a-steach IAS16)	Amannan cunntasachd a' tòiseachadh air no às dèidh 1 Faoilleach 2023*	Thèid làn mheasadh buaidh a dhèanamh an ceann ùine

Chan eil an luchd-stiùiridh an dùil gum bi buaidh shusbainteach sam bith ann bho bhith a' gabhail ris na h-ìrean air aithrisean ionmhais na Buidhne san ùine nuair a thèid an cur an gnìomh an toiseach. Ach, thèid seo a mheasadh às dèidh dha a bhith air a buileachadh.

* Gu ruige seo, cha deach gin dhiubh sin aontachadh airson cur an gnìomh san RA agus cha tèid gabhail riutha gus an tèid daingneachadh gun deach an aontachadh.

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

3. Teachd a-steach

Thathar a' coimhead air an teachd a-steach aithnichte san Aithris air Teachd a-steach mar a leanas:

	2023 £000	2022 £000
Teachd a-steach bho chisean puirt-adhair	21,604	13,745
Teachd a-steach bho Cheadachaidhean Reic	3,178	1,714
Teachd a-steach bho mhàil	2,188	2,329
Teachd a-steach iomlan	26,971	17,788

4. Teachd a-steach eile

	2023 £000	2022 £000
Tabhartasan Riaghaltais, tabhartasan eile, agus seirbheisean a chaidh a thoirt seachad	38,005	39,975
	38,005	39,975

Tha a' Bhuidheann a' faighinn subsadaidh obrachaidh, bho Riaghaltas na h-Alba, airson a bhith a' leantainn air adhart le gnìomhachd aig na 11 puirt-adhair aice. Tha Port-adhair Dhùn Dè air a ruith tro fho-chompanaidh. A bharrachd air seo, tha Sgeama Lasachaidh an Adhair a' faighinn pàigheadh airson seirbheisean air an toirt seachad. Bha an t-suim a fhuaradh ann an 2023 agus 2022 mar a leanas:

Teachd a-steach		2023 £000	2022 £000
Riaghaltas na h-Alba	Subsadaidh obrachaidh	37,882	39,668
Riaghaltas na h-Alba	Sgeama Lasachaidh Adhair	123	135
Eile	Eile	-	172
		38,005	39,975
Calpa			
Riaghaltas na h-Alba	Subsadaidh obrachaidh agus tabhartasan agus buidhnean eile	17,987	36,198
		55,992	76,173

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

5. Call obrachaidh na buidhne

Tha seo air aithris às dèidh cosgaisean/(creideasan):

	2023	2022
	£000	£000
Àrdachadh ann an luach cothromach nan tasgaidhean ann an seilbh	(279)	(19)
Ìsleachadh seilbh, uidheim is acfhainn	11,864	9,813
Subsadaidhean dàilichte air an toirt seachad	(14,946)	(9,588)
Pàighidhean airson liosan obrachaidh	-	-
Pàigheadh an neach-sgrùdaidh - seirbheisean sgrùdaidh	65	45

6. Buannachdan/(callaidhean) eile

	2023	2022
	£000	£000
Buannachd air cuidhteasan seilbh, uidheam is acfhainn	578	106
(Ìsleachadh) ann an luach cothromach nan tasgaidhean ann an seilbh	-	(9)
	578	97

7. Cosgaisean sochairean fhastaichean

	2023	2022
	£000	£000
Pàigheadh is tuarastalan	28,955	25,857
Cosgaisean shochairean sòisealta	3,284	2,734
Cosgaisean peinnsein	6,757	5,404
Cosgaisean luchd-obrach eile	1,263	885
	40,259	34,880

Tha na cosgaisean peinnsein a thaobh sgeamaichean shochairean suidhichte agus an sgeama thabhartasan comharraichte

Bha an àireamh chuibheasach de luchd-obrach againn tron bhliadhna, a' gabhail a-steach luchd-obrach sealach, mar a leanas:

	2023	2022
	Àir.	Àir.
Rianachd	27	35
Taic Lasachaidh Adhair (ADS)	3	4
Seirbheisean smàlaidh puirt-adhair	190	189
Gnìomhan aprain	1	1
Seirbheisean trafaig adhair	118	88
Seirbheisean Stiùiridh Trafaig Adhair	3	31
Innleadaireachd	21	17
Àrd-oifis	77	75
Stiùireadh	25	29
Teàrainteachd	236	226
	701	695

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

7. Cosgaisean sochairean luchd-obrach (a' leantainn)

Tuarastal nan stiùirichean	2023 £000	2022 £000
Tuarastalan	244	279
Suimeannan pàighte do pheinnsenan	42	60

Bha tuarastal nan Stiùirichean, a' gabhail a-steach suimeannan pàighte do pheinnsenan, taobh a-staigh nan rainsean a leanas:

	2023 Àir.	2022 Àir.
£0 gu £5,000	-	-
£5,001 gu £10,000	4	5
£10,001 to £20,000	-	-
£20,001 gu £60,000	3	1
£60,001 gu £145,000	-	1
£145,001 to £155,000	-	-
£155,001 to £165,000	1	1

Bha tuarastal an Stiùiriche leis a' phàigheadh as àirde aig £124,412 (2022: £123,018) gun a bhith a' gabhail a-steach suimeannan pàighte do pheinnsenan de £32,590 (2022: £32,444).

B' e tuarastal a' Chathaiche £23,760 (2022: £23,328).

Fhuair dà stiùiriche suimeannan pàighte do pheinnsen bhon Bhuidhinn mar bhall de Sgeama Peinnsen Puir-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean.

8. Ionmhas (cosgaisean)/teachd a-steach

	2023 £000	2022 £000
Riadh banca ri fhaighinn/(ri phàigheadh)	23	(9)
Teachd a-steach/(call) ionmhasail eile	(126)	-
Na chaidh a chur ris - So-mhaoin còir cleachdaidh	(10)	(101)
	(113)	(110)

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

9. Ciseachas

(a) Cisean air an Aithris air Teachd a-steach

	2023 £000	2022 £000
Cis teachd a-steach làithreach:		
Cis teachd a-steach làithreach	-	-
Suimean anabharrach a chaidh a phàigheadh ann am bliadhnaichean roimhe	-	-
Cis teachd a-steach làithreach iomlan	-	-
Cisean dàilichte:		
Tùs agus ath-thionndadh eadar-dhealachaidhean sealach	-	-
A' bhuidh aig ìre chisean islichte air dùnadh fhèicheanasan	-	-
Cisean dàilichte gu h-iomlan	-	-
Cosgais chisean san Aithris air Teachd a-steach		
Cisean teachd a-steach air gnìomhan a tha a' leantainn	-	-
Thathar a' foillseachadh nan cosgais cise san Aithris air Teachd a-steach mar a leanas:	-	-

(b) Cisean a thaobh nithean air an toirt air falbh bho, no air an cur ri, teachd a-steach iomlan eile

	2023 £000	2022 £000
Cis air an sgeama peinnsein shochairan suidhichte	-	-
Cis teachd a-steach làithreach iomlan	-	-
Cisean dàilichte:		
Cis dhàilichte air an sgeama peinnsein shochairan suidhichte	-	-
Cisean dàilichte gu h-iomlan	-	-
Cosgais cise san Aithris air Teachd a-steach Iomlan Eile	-	-

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

9. Cisean (a' leantainn)

(c) Ath-rèiteachadh air a' chosgais chisean iomlan

Tha cosgais nan ceistean anns an Aithris air Teachd a-steach airson na bliadhna nas àirde na ire choitcheann na cis-chorparaid san Rìoghachd Aonaichte - 19% (2022: 19%). Tha na h-eadar-dhealachaidhean air an ath-rèiteachadh gu h-ìosal:

	2023	2022
	£000	£000
Cunntasachd (call) ro chisean teachd a-steach	257	(3,357)
Cunntasachd (call) air iomadachadh le ìre cis àbhaisteach na RA aig 19% (2022: 19%)	49	(638)
Cosgaisean nach gabh a chur an aghaidh chisean	21	33
Callaidhean cise a chaidh a ghiùlan air adhart	87	325
Callaidhean cise a chaidh a chleachdadh	(238)	(789)
Tabhartasan riaghaltais a tha saor bho chisean	(1,919)	(1,767)
Ullachaidhean peinnein nach gabh a chur an aghaidh chisean	(37)	1,058
Atharrachaidhean a thaobh amannan roimhe	-	-
Atharrachaidhean co-cheangailte ri IFRS	(168)	70
Riadh air earrannan ath-fhuasglaidh	-	-
Atharrachaidhean a thaobh reic so-mhaoinean	50	(19)
Atharrachaidhean co-cheangailte ri cisean GAAP na RA	-	-
Ìsleachadh lom a bharrachd air cuibhreannan calpa	2,143	1,723
Buannachdan air an gabhadh cisean a thoirt	10	1
Cuibhreann den cho-iomairt nach gabh a chur an aghaidh chisean	2	3
Gluasad cis dàilichte ann an nòta 9 (d)	-	-
Atharrachadh cis iomlan air clàradh anns an Aithris air Teachd a-steach	-	-

(d) Cis dhàilichte

Tha na cisean dàilichte a chaidh a chur ann an Duilleag Cothromachaidh na Buidhne is na Companaidh agus anns an Aithris air Teachd a-steach mar a leanas:

	Duilleig cothromachaidh		Aithris air Teachd a-steach	
	2023	2022	2023	2022
	£000	£000	£000	£000
Fèicheanas cis dàilichte				
Cuibhreannan calpa air an luathachadh	12,866	8,051	4,815	3,181
Ath-luachadh nan tasgaidhean ann an seilbh	135	203	(68)	52
	13,001	8,254	4,747	3,233
So-mhaoin cis dhàilichte				
Cuibhreannan calpa air an luathachadh	-	-	-	-
Peinneanan	1,449	9,338	(7,889)	(2,451)
Callaidhean cise a chaidh a ghiùlan air adhart	2,183	2,163	20	55
Teachd a-steach dhàilichte	12,497	7,622	4,875	3,056
Cisean dàilichte nach deach aithneachadh	(3,128)	(10,869)	7,741	2,573
	13,001	8,254	4,747	3,233
Air fhoillseachadh air Duilleag Cothromachaidh na Buidhne is na Companaidh is air an Aithris air Teachd a-steach				
Cis dhàilichte (fèicheanas)	-	-	-	-

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

9 (d) Cis dhàilichte (a' leantainn)

Cha deach so-mhaoin cis dhàilichte aithneachadh a thaobh eadar-dhealachaidhean sealach co-cheangailte ri callaidhean malairt eachdraidheil aig a' Bhuidhinn, nach fhaighear air ais ach a-mhàin ma thòisicheas a' Bhuidheann air prothaid shusbainteach a dhèanamh air an gabh cisean a phàigheadh. Chan eil gu leòr fianais ann gun tèid an t-so-mhaoin seo fhaighinn air ais gus a h-aithneachadh anns na h-aithrisean ionmhasail.

10. Seilbh, uidheam is acfhainn

Buidheann	Saor-sheilbheachd air fearann agus toglaichean £000	Uidheam is acfhainn £000	Obair togail a' dol air adhart £000	Iomlan £000
Cosgais:				
Air 1 Giblean 2021 (air ath-aithris)	64,583	179,043	26,259	269,885
Na chaidh a chur ris	12	909	36,501	37,422
Cuidhteasan	(40)	(1,359)	(538)	(1,937)
Tar-ghluasadan	7,971	28,874	(36,845)	-
Air 31 Màrt 2022	72,526	207,467	25,377	305,370
Ìsleachadh luach agus ios-sgrìobhadh:				
Air 1 Giblean 2021 (air ath-aithris)	(40,924)	(93,097)	-	(134,021)
Air a thoirt seachad tron bhliadhna	(2,768)	(7,045)	-	(9,813)
Cuidhteasan	29	1,343	-	1,372
Air 31 Màrt 2022	(43,663)	(98,799)	-	(142,462)
Luach Leabhair Lom:				
Air 31 Màrt 2022	28,863	108,668	25,377	162,908
Air 31 Màrt 2021 (air ath-aithris)	23,659	85,946	26,259	135,864

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

10. Seilbh, uidheam is acfhainn (a' leantainn)

Buidheann

	Saor-sheilbheachd air fearann agus toglaichean £000	Uidheam is acfhainn £000	Obair togail a' dol air adhart £000	Iomlan £000
Cosgais:				
Air 1 Giblean 2022	72,526	207,467	25,377	305,370
Na chaidh a chur ris	55	756	19,554	20,365
Cuidhteasan	(3,181)	(4,929)	-	(8,110)
Ìos-sgrìobhadh	-	-	(4,652)	(4,652)
Tar-ghluasadan	3,701	17,159	(20,860)	-
Air 31 Màrt 2023	73,101	220,453	19,419	312,973

Ìsleachadh luach agus ìos-sgrìobhadh:

Air 1 Giblean 2022	(43,663)	(98,799)	-	(142,462)
Air a thoirt seachad tron bhliadhna	(2,468)	(9,396)	-	(11,864)
Cuidhteasan	497	4,226	-	4,723
Air 31 Màrt 2023	(45,634)	(103,969)	-	(149,603)

Luach Leabhair Lom:

Air 31 Màrt 2023	27,468	116,484	19,419	163,370
Air 31 Màrt 2022	28,863	108,668	25,377	162,908

Companaidh

	Saor-sheilbheachd air fearann agus toglaichean £000	Uidheam is acfhainn £000	Obair togail a' dol air adhart £000	Iomlan £000
Cosgais:				
Air 1 Giblean 2021 (air ath-aithris)	60,668	157,629	25,684	243,981
Na chaidh a chur ris	12	749	35,696	36,457
Cuidhteasan	(40)	(1,340)	(538)	(1,918)
Tar-ghluasadan	7,945	28,102	(36,047)	-
Air 31 Màrt 2022	68,585	185,140	24,795	278,520

Ìsleachadh luach agus ìos-sgrìobhadh:

Air 1 Giblean 2021	(35,040)	(82,686)	-	(117,726)
Air a thoirt seachad tron bhliadhna	(1,923)	(7,149)	-	(9,072)
Cuidhteasan	29	1,323	-	1,352
Air 31 Màrt 2022	(36,934)	(88,512)	-	(125,446)

Luach Leabhair Lom:

Air 31 Màrt 2022	31,651	96,628	24,795	153,074
Air 31 Màrt 2021 (air ath-aithris)	25,628	74,943	25,684	126,255

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

10. Seilbh, uidheam is acfhainn (a' leantainn)

Companaidh

	Saor-sheilbheachd air fearann agus toglaichean £000	Uidheam is acfhainn £000	Obair togail a' dol air adhart £000	Iomlan £000
Cosgais:				
Air 1 Giblean 2022	68,585	185,140	24,795	278,520
Na chaidh a chur ris	55	-	19,499	19,554
Cuidhteasan	(3,181)	(4,841)	-	(8,022)
Ios-sgrìobhadh	-	-	(4,652)	(4,652)
Tar-ghluasadan	3,701	16,680	(20,381)	-
Air 31 Màrt 2023	69,160	196,979	19,261	285,400

Ìsleachadh luach agus ios-sgrìobhadh:

Air 1 Giblean 2022	(36,934)	(88,512)	-	(125,446)
Air a thoirt seachad tron bhliadhna	(2,388)	(8,422)	-	(10,830)
Cuidhteasan	497	4,135	-	4,632
Air 31 Màrt 2023	(38,825)	(92,819)	-	(131,644)

Luach Leabhair Lom:

Air 31 Màrt 2023	30,335	104,160	19,261	153,756
Air 31 Màrt 2022	31,651	96,628	24,795	153,074

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

11. Tasgaidhean ann an seilbh

Tha tasgaidhean ann an seilbh air an cur san duilleag cothromachaidh aig luach chothromach mar a chithear gu h-ìosal:

	Buidheann	Companaidh	Buidheann	Companaidh
	2023	2023	2022	2022
	£000	£000	£000	£000
Luachadh air 1 Giblean	718	718	727	727
Na chaidh a chur ris	2,960	2,960	64	64
Cuidhteasan	-	-	-	-
Atharrachadh luach cothromach	(279)	(279)	(73)	(73)
Luachadh air 31 Màrt	3,399	3,399	718	718

Chaidh luach cothromach obrachadh a-mach stèidhichte air luachaidhean margaidh, a rèir inbhean luachaidh a chaidh fhoillseachadh le Institiud Rìoghail an Luchd-tomhais Clàraichte. Ann a bhith a' dèanamh nan tuairmsean aca air luachan margaidh, tha an luchd-luachaidh air an eòlas margaidh agus am breithneachadh proifeasanta a chleachdadh, a' dèanamh feum air coimeasan malairt eachdraidheil cuideachd.

Bha na togalaichean sin a tha nam pàirt de stòrasan taobh-fearainn Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta air an luachadh air 31 Màrt 2023 le neach-luachaidh bhon taobh a-muigh, Gerald Eve LLP, companaidh Luchd-tomhais Clàraichte riaghlachd. Chaidh na luachaidhean ullachadh a rèir Luachadh RICS - Inbhean Cruinneil 2022 aig Institiud Rìoghail an Luchd-tomhais Clàraichte (RICS). Tha sinn a' toirt iomradh san aithisg seo air na h-Inbhean Cruinneil sin agus air na h-inbhean agus an stiùireadh nàiseanta a tha air am mineachadh ann an leas-phàipear nàiseanta na RA 2018 [còmhla 's e "na h-Inbhean a chanar riutha sin"]. Bha luachadh nan so-mhaoinean seo air stèidh Luach Cothromach, air a riochdachadh le Luach Margaidh.

Tha an stiùireadh seo taobh a-staigh a' mhineachaidh air Luachadh air Adhbhar Riaghlachd (VPGA 1 anns na h-Inbhean). Tha gach Luachadh air Adhbhar Riaghlachd fo ùmhlachd sgrùdadh le buill de Bhuidheann Ath-bhreithneachaidh Luachadh na companaidh agus tha poileasaidh na companaidh a thaobh cuairteachadh luchd-luachaidh air a sholarachadh.

Tha a' Chompanaidh air comhairle luachaidh stòrasan a thoirt do Phuirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta bho 2016.

Tha na prìomh bheachdan a chaidh a ghabhail a thaobh luachadh air am mineachadh gu h-ìosal:

Toradh (%)	2023	2022
	8.5% - 22%	8.3% - 22.3%

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

12. Tasgaidhean

(a) Tasgaidhean ann an co-iomairtean

Tha sealbh aig Puirt-adhair na Gàidhealtachd agus nan Eilean Earranta air 34% de chalpa earrannan àbhaisteach agus 87% de na h-earrannan ath-fhuasglaidh ann am Pàirc Gnìomhachais Port-adhair Inbhir Nis (*Inverness Airport Business Park Limited - IABP*), buidheann a tha fo smachd co-roinnte a tha na chompanaidh tasgaidh seilbh. Tha a' bhuidheann a' comharrachadh a h-ùidh ann an IABP tron dòigh-obrach cothromais.

Tha an cuibhreann de sho-mhaoin, fèicheanasan, teachd-a-steach agus cosgaisean na buidhne fo smachd co-roinnte aig 31 Màrt agus airson nam bliadhnaichean a thàinig gu crìch an uair sin mar a leanas:

	2023 £000	2022 £000
Cuibhreann de dhuilleag cothromachaidh na co-iomairt:		
So-mhaoinean neo-làithreach	(62)	(41)
So-mhaoinean làithreach	-	-
Fèicheanasan làithreach	-	-
Fèicheanasan neo-làithreach	-	-
Cuibhreann de chùl-stòran eile	-	-
Cuibhreann de dh'(fèicheanasan)/de sho-mhaoinean lom	(62)	(41)

	2023 £000	2022 £000
Cuibhreann de thoraidhean na co-iomairt:		
Teachd a-steach	22	23
Cosgaisean rianachd lom	(34)	(62)
Call ro chisean	(12)	(39)
Cosgais cise	(18)	21
Prothaid/(Call) ro chisean	(30)	(18)

Tha aithrisean ionmhais IABP air an ullachadh airson an aon ùine aithris ri aithrisean ionmhais na Buidhne.

(b) Fiosrachadh mu iomairtean na Buidhne

Ainm na Companaidh	Seòrsa earrannan	Ceudad de bhòtaichean is earrannan	Nàdar a' ghnìomhachais
Gnìomhan le fo-chompanaidhean:			
Airport Management Services Limited	Earrannan àbhaisteach	100%	Seirbheisean puirt-adhair
Port-adhair Dhùn Dè Earranta	Earrannan àbhaisteach	100%	Seirbheisean puirt-adhair
Highland Airways Limited	Earrannan àbhaisteach	100%	Dìomhain
Co-iomairtean:			
Pàirce Gnìomhachais Inbhir Nis Earranta	Earrainnean àbhaisteach	34%	Tasgadh ann an sealbh
Pàirce Gnìomhachais Inbhir Nis Earranta	Earrannan ath-fhuasglaidh	87%	Tasgadh ann an sealbh

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

12. (b) Fiosrachadh mu iomairtean na Buidhne (a' leantainn)

Companaidh	Gnìomhan le fo-chompanaidhean £000	Co-iomairtean £000	Iomlan £000
Cosgais:			
Air 1 Giblean 2021	10	1,988	1,998
Nithean a fhuaradh	-	-	-
Na chaidh a chur ris	-	-	-
Cuidhteasan	-	-	-
Air 31 March 2022	10	1,988	1,998
Luach Leabhair Lom:			
Air 1 Giblean 2021	-	-	-
Luach-chronadh tron bhliadhna	-	-	-
Cisean ios-sgrìobhaidh	-	-	-
Cuidhteasan	-	-	-
Air 31 Màrt 2022	-	-	-
Luach Leabhair Lom:			
Air 31 March 2022	10	1,988	1,998
Air 31 March 2021	10	1,988	1,998

	Gnìomhan le fo-chompanaidhean £000	Co-iomairtean £000	Iomlan £000
Cosgais:			
Air 1 Giblean 2022	10	1,988	1,998
Nithean a fhuaradh	-	-	-
Na chaidh a chur ris	-	-	-
Cuidhteasan	-	-	-
Air 31 March 2023	10	1,988	1,998
Luach-chronadh is ios-sgrìobhadh:			
Air 1 Giblean 2022	-	-	-
Luach-chronadh tron bhliadhna	-	-	-
Cisean ios-sgrìobhaidh	-	-	-
Cuidhteasan	-	-	-
Air 31 Màrt 2023	-	-	-
Luach Leabhair Lom:			
Air 31 March 2023	10	1,988	1,998
Air 31 March 2022	10	1,988	1,998

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

13. So-mhaoinean neo-shusbainteach suidhichte

Buidheann

	Iomlan £000
Cosgais:	
Air 1 Giblean 2021	540
Nithean a fhuairadh	-
Na chaidh a chur ris	-
Cuidhteasan	-
At 31 Màrt 2022	540
Luach-chronadh is ios-sgrìobhadh:	
Air 1 Giblean 2021	(485)
Luach-chronadh tron bhliadhna	-
Cuidhteasan	-
Air 31 Màrt 2022	(485)
Luach Leabhair Lom:	
At 31 Màrt 2022	55
At 31 Màrt 2021	55
Cosgais:	
Air 1 Giblean 2022	540
Nithean a fhuairadh	-
Na chaidh a chur ris	-
Cuidhteasan	-
Air 31 Màrt 2023	540
Luach-chronadh is ios-sgrìobhadh:	
Air 1 Giblean 2022	(485)
Luach-chronadh tron bhliadhna	-
Cisean ios-sgrìobhaidh	-
Air 31 Màrt 2023	(485)
Luach Leabhair Lom:	
Air 31 Màrt 2023	55
At 31 Màrt 2022	55

Tha so-mhaoinean neo-shusbainteach a' buntainn ri cùmhnantan lios a fhuairadh mar phàirt de bhith a' faighinn Port-adhair Dhùn Dè Earranta.

Bha an t-so-mhaoin neo-shusbainteach seo air a maoinachadh le tabhartas. Chaidh a' mhaoin a chlàradh an toiseach aig a luach cothromach de £170,500 agus an uair sin air chaidh a thomhas fon mhodail cosgais. Tha so-mhaoinean air an luach-chronadh airson nan amannan far a bheilear an dùil gun èirich na sruthan airgid cùmhnantail. Tha luach-chronadh mar phàirt de na cosgaisean rianachd.

Bha beatha cleachdaidh de 50 bliadhna aig na so-mhaoinean neo-shusbainteach air 31 Màrt 2023.

Chaidh na beathannan feumail a leanas a chleachdadh nuair a bhathar ag obair a-mach luach-chronadh:

So-mhaoinean neo-shusbainteach – 7 - 60 bliadhna a thaobh nan cùmhnantan liosa.

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

14. Malairt is nithean eile a gheibhear

Air ath-aithris

Buidheann	2023 £000	2022 £000
Nithean malairt a gheibhear	3,761	3,413
A' toirt air falbh: ullachadh airson ios-sgrìobhadh air nithean a gheibhear	(36)	(73)
Nithean malairt a gheibhear às aonais ios-sgrìobhadh	3,725	3,340
Nithean a gheibhear bho cho-iomairtean	1,861	1,911
Ro-phàighidhean agus teachd-a-steach tàrmaichte eile	1,351	1,132
Nithean eile a gheibhear	1,926	1,879
	8,864	8,262

Companaidh

	2023 £000	2022 £000
Nithean malairt a gheibhear	3,279	3,220
A' toirt air falbh: ullachadh airson ios-sgrìobhadh air nithean a gheibhear	(21)	(66)
Nithean malairt a gheibhear às aonais ios-sgrìobhadh	3,258	3,154
Nithean a gheibhear bho cho-iomairtean	1,861	1,911
Ro-phàighidhean agus teachd-a-steach tàrmaichte eile	1,268	1,023
Nithean eile a gheibhear	4,830	5,480
	11,217	11,568

15. Clàran-seilbhe

	Buidheann 2023 £000	Companaidh 2023 £000	Buidheann 2022 £000	Companaidh 2022 £000
Connadh-itealan	39	-	33	2
Pàirtean	65	65	116	114
	104	65	149	116

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

16. Airgead is nithean co-ionann

Airson adhbharan Aithris na Buidhne air Sruthan Airgid, tha airgead agus suimeannan co-ionann ri airgid a' gabhail a-steach na leanas:

Buidheann	2023	2022
	£000	£000
Airgead anns a' bhanca	3,730	6,661
Tasgaidhean sealach	-	-
	3,730	6,661

Bidh airgead sa bhanca a' cosnadh riadh aig irean rèidh luaisgeach a rèir irean tasgaidh làitheil a' bhanca.

Companaidh	2023	2022
	£000	£000
Airgead anns a' bhanca	3,304	6,360
Tasgaidhean sealach	-	-
	3,304	6,360

17. Malairt is nithean eile a gheibhear

Buidheann	2023	2022
	£000	£000
lasadan (nòta 18)	2,165	1,983
Nithean malairt a gheibhear	1,019	3,670
Neach-creideis liosa IFRS	375	409
Luchd-creideis is tàrmachadh eile	12,555	10,592
	16,114	16,654

Companaidh	2023	2022
	£000	£000
lasadan (nòta 18)	2,083	1,901
Nithean malairt a gheibhear	1,007	3,556
Suimean rim pàigheadh do chompanaidhean eile sa Bhuidhinn	1,229	379
Neach-creideis liosa IFRS	375	409
Luchd-creideis is tàrmachadh eile	10,945	9,752
	15,637	15,997

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

18. Iasadan

Buidheann	2023	2022
	£000	£000
lasadan gun tèarainteachd a tha ri pàigheadh air ais gu h-iomlan taobh a-staigh còig bliadhna, rim pàigheadh air ais ann an cuibhreannan leth-bhliadhnail	5,704	6,057
A' toirt air falbh na tha ri phàigheadh air ais taobh a-staigh dà mhios dheug (nòta 17)	(2,165)	(1,983)
	3,539	4,074

Tha cuibhreannan air na h-iasadan gu h-àrd rim pàigheadh air ais mar a leanas:

eadar bliadhna is dà bliadhna	1,739	1,784
eadar dà is còig bliadhna	1,800	2,290
Às dèidh còig bliadhna	-	-
	3,539	4,074

Companaidh	2023	2022
	£000	£000
lasadan gun tèarainteachd a tha ri pàigheadh air ais gu h-iomlan taobh a-staigh còig bliadhna, rim pàigheadh air ais ann an cuibhreannan leth-bhliadhnail	5,622	5,975
A' toirt air falbh na tha ri phàigheadh air ais taobh a-staigh dà mhios dheug (nòta 17)	(2,083)	(1,901)
	3,539	4,074

Tha cuibhreannan air na h-iasadan gu h-àrd rim pàigheadh air ais mar a leanas:

eadar bliadhna is dà bliadhna	1,739	1,784
eadar dà is còig bliadhna	1,800	2,290
Às dèidh còig bliadhna	-	-
	3,539	4,074

Air 31 Màrt 2023, bha 6 iasadan aig a' bhuidheann is aig a' chompanaidh rim pàigheadh air ais (2022: 9). Tha na h-iasadan rim pàigheadh air ais do Mhinistearan na h-Alba aig ìre rèidh eadar 1.11% agus 4.52%. Tha na h-iasadan rim pàigheadh air ais thairis air 4 is 5 bliadhna ann an cuibhreann gach sia mìosan.

19. Subsadaidhean dàilichte

Buidheann	2023	2022
	£000	£000
Air 1 Giblean	156,480	129,932
Subsadaidhean rim faighinn	17,987	36,198
Do chunntas an teachd a-steach	(14,946)	(9,588)
Mu choinneamh cuidhteachadh so-mhaoinean	(332)	(62)
Air 31 Màrt	159,189	156,480

Companaidh	2023	2022
	£000	£000
Cothromachadh air 1 Giblean	146,602	120,271
Subsadaidhean rim faighinn	17,931	35,241
Do chunntas an teachd a-steach	(14,189)	(8,848)
Mu choinneamh cuidhteachadh so-mhaoinean	(813)	(62)
Cothromachadh air 31 Màrt	149,531	146,602

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

20. Ionnsramaidean Ionmhasail

Riosg creideis

Is e riosg creideis an riosg call a bhith ann mar thoradh air custamairean a' fàileadh pàigheadh. Tha a' Bhuidheann air modhan a stèidheachadh gus an riosg de neo-phàigheadh a lughdachadh a thaobh nan nithean malairt a gheibhear, a' gabhail a-steach foincsean smachd creideis a tha stèidhichte taobh a-staigh roinn an ionmhas.

Chan eil dùmhlachd mòr de chunnart creideis taobh a-staigh na buidhne mura h-eilear ag innse a chaochladh. Tha an ìre as àirde de chunnart creideas co-cheangailte ri so-mhaoinean ionmhasail air an riochdachadh leis an luach giùlain air ceann-latha na duilleig cothromachaidh.

An cunnart gum bi gainnead airgid ann

'S e an cunnart gum bi gainnead airgid ann an riosg nach tèid aig a' bhuidhinn air a uallachaidhean a choileanadh nuair a dh'èireas iad a chionn 's nach eil gu leòr goireasan ionmhasail aca. Bidh a' bhuidheann a' dèiligeadh ri cunnartan gum bi gainnead airgid ann le bhith a' cumail chùl-stòrasan agus goireasan bancaireachd iomchaidh agus a bhith a' cumail sùil fad an t-siubhail air ro-aithrisean air sruthan-airgid agus air na sruthan-airgid an da-rìribh.

Tha an clàr gu h-ìosal a' toirt geàrr-chunntas air pròifil abaidheachd fèicheanasan ionmhasail na Buidhne air 31 Màrt 2023 agus 31 Màrt 2022 stèidhichte air pàighidhean fo chùmhntan nach eil air an lasachadh:

	Air iartas £000	3 mìosan £000	Nas lugha na mìosan £000	3 gu 12 bliadhna £000	1 gu 5 bliadhna £000	Nas fhaide na lomlan £000
Malairt is nithean eile a phàighear						
Air 31 Màrt 2023	-	13,949	-	-	-	13,949
Air 31 Màrt 2022	-	14,671	-	-	-	14,671
lasadan						
Air 31 March 2023	-	-	2,165	3,539	-	5,705
Air 31 March 2022	-	-	1,983	4,074	-	6,057

Luachan cothromach aig so-mhaoinean ionmhasail agus air fèicheanasan ionmhasail

Tha comas a rèir seòrsa gu h-ìosal de na suimean giùlain agus luachan cothromach aig na h-ionnsramaidean ionmhasail uile aig a' bhuidhinn a tha air an giùlan anns na h-aithrisean ionmhasail.

	Luach giùlain		Luach cothromach	
	2023 £000	2022 £000	2023 £000	2022 £000
So-mhaoinean ionmhasail				
lasadan agus nithean eile a gheibhear	-	-	-	-
Malairt is nithean eile a gheibhear	6,478	5,901	6,592	6,351
lasadan rim faighinn	2,386	1,911	2,386	2,361
Fèicheanasan ionmhasail				
Malairt is nithean eile a gheibhear	13,949	14,671	13,949	14,671
lasadan	5,705	6,057	5,705	6,057

Chaidh luachan cothromach lasadan agus nighean eile a gheibhear agus lasadan rim faighinn obrachadh a-mach le bhith a' toirt air falbh nan sruthan airgid ris a bheil dùil san àm ri teachd aig ìrean rèidh na margaidh airson ionnsramaidean aig a bheil na h-aon teirmean agus feartan gu ìre mhòr.

Thathar a' gabhail ris gu bheil luach giùlain nithean rim faighinn agus rim pàigheadh sa gheàrr-ùine faisg air an luach cothromach far nach eil buaidh lasachadh prise buntainneach.

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

21. Peinnseanan

Tha dà sgeama peinnsein shochairan suidhichte aig a' Bhuidhinn airson an luchd-obrach aca - Sgeama Peinnsein Puirtheadhair na Gàidhealtachd agus nan Eilean (HPS) agus Maoin Superannuation Taobh Tatha (TSF) agus aon sgeama le tabhartasan comharraichte - the People's Pension Scheme (PPS).

Air 31 Màrt 2023, bha 639 ball na Buidhne ann am HPS (2022: 608) agus 68 (2022: 68) anns an TSF. Tha an dà sgeama air an ruith agus air an suidheachadh anns an Rìoghachd Aonaichte agus feumar na suimeanan a phàigheadh do mhaoinean a tha air an riaghladh fa-leth.

Air 31 Màrt 2023, bha 277 buill na Buidhne (2022: 280) a bha ann am PPS. Bha 47 buill na Companaidh (2022: 62) ann am PPS. Tha an sgeama seo air a sgrùdadh le stiùirichean HIAL tro na clèirich-urrais aca.

Chaidh luachan dhleastanasan an sgeama obrachadh a-mach le clèireach urrais aig a bheil teisteanas, stèidhichte air an luachadh clèirich urrais air 31 Dùbhlachd 2022 airson an HPS agus an luachadh air 31 Màrt 2023 airson an TSF, leis an dà chuid air an ùrachadh gu ceann-latha na duilleig cothromachaidh. Tha an TSF air fhoillseachadh ann an cunntasan na fo-chompanaidh, Port-adhair Dhùn Dè Earranta (DAL). Tha an HPS air fhoillseachadh ann an cunntasan na Companaidh, leis an dà sgeama air am foillseachadh ann an cunntasan na Buidhne.

Bha so-mhaoinean agus fèicheanasan nan sgeamaichean mar a leanas air 31 Màrt:

Air 31 Màrt 2022	HPS £000	TSF £000	Iomlan £000
Maoinean an sgeama aig luach cothromach			
Cothromas	41,115	8,850	49,965
LDI	40,845	-	40,845
Gilts	-	633	633
Bannan eile	-	1,490	1,490
Seilbh	-	1,356	1,356
Fàs iomadaichte	43,325	-	43,325
Eile	27,155	13	27,168
Airgid	2,370	295	2,665
Luach cothromach so-mhaoinean an sgeama	154,810	12,637	167,447
Luach làithreach fèicheanasan an sgeama	(190,351)	(14,447)	(204,798)
Easbaidh ann an sgeama peinnsein shochairan suidhichte	(35,541)	(1,810)	(37,351)

Air 31 Màrt 2023	HPS £000	TSF £000	Iomlan £000
Maoinean an sgeama aig luach cothromach			
Cothromas	31,932	8,834	40,766
LDI	29,740	-	29,740
Gilts	-	246	246
Bannan eile	-	1,713	1,713
Seilbh	-	1,220	1,220
Fàs iomadaichte	23,883	-	23,883
Eile	25,766	9	25,775
Airgid	11,415	329	11,744
Luach cothromach so-mhaoinean an sgeama	122,736	12,351	135,087
Luach làithreach fèicheanasan an sgeama	(131,745)	(9,138)	(140,883)
Easbaidh ann an sgeama peinnsein shochairan suidhichte	(9,009)	3,213	(5,796)

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

21. Peinnseanan (a' leantainn)

Thathar a' coimhead air na suimeannan a tha air an aithneachadh ann an Aithris Teachd a-steach na Buidhne agus ann an Aithris Teachd a-steach lomlan na Buidhne mar a leanas:

Airson na bliadhna a chrìochnaich air 31 Màrt 2022	HPS £000	TSF £000	lomlan £000
Aithnichte anns an Aithris Teachd a-steach			
Cosgais làithreach na seirbheis	8,535	745	9,280
Cosgais seirbheis san àm a dh'fhalbh	-	-	-
Aithnichte ann a bhith ag obrachadh a-mach an call obrachaidh	8,535	745	9,280
Cosgais rianachd	419	3	422
Cosgais rèidh air so-mhaoinean an sgeama	(2,954)	(244)	(3,198)
Cosgais rèidh air uallaichean	4,101	295	4,396
Cosgais ionmhais eile	1,566	54	1,620
	HPS £000	TSF £000	lomlan £000
Air a chur dhan Aithris air Teachd a-steach lomlan			
Toraidhean so-mhaoinean a' phlana a bharrachd air riadh	2,911	385	3,296
Buannachd/(call) a bhith ann air fèicheanasan	231	(18)	213
Atharrachadh ann am beachdan deamografach	13,754	-	13,754
Atharrachadh ann am beachdan ionmhasail	12,437	949	13,386
Buannachdan/(callaidhean) eile a rèir clèireach-urrais	-	-	-
Call a rèir clèireach-urrais a tha air an aithneachadh san Aithris air Teachd a-steach lomlan	29,333	1,316	30,649
	HPS £000	TSF £000	lomlan £000
Airson na bliadhna a chrìochnaich air 31 Màrt 2023			
Aithnichte anns an Aithris Teachd a-steach			
Cosgais làithreach na seirbheis	7,092	590	7,682
Cosgais seirbheis san àm a dh'fhalbh	-	-	5
Aithnichte ann a bhith ag obrachadh a-mach an call obrachaidh	7,092	590	7,687
Cosgais rianachd	382	3	385
Cosgais rèidh air so-mhaoinean an sgeama	(4,040)	(332)	(4,372)
Cosgais rèidh air uallaichean	4,907	376	5,283
Cosgais ionmhais eile	1,249	47	1,296
	HPS £000	TSF £000	lomlan £000
Air a chur dhan Aithris air Teachd a-steach lomlan			
Toraidhean so-mhaoinean a' phlana a bharrachd air riadh	(42,291)	(868)	(43,159)
Buannachd/(call) a bhith ann air fèicheanasan	(17,142)	(664)	(17,806)
Na beachdan deamografach air atharrachadh	-	-	-
Atharrachadh ann am beachdan ionmhasail	84,499	6,936	91,435
Buannachdan/(callaidhean) eile a rèir clèireach-urrais	-	-	-
Call a rèir clèireach-urrais a tha air an aithneachadh san Aithris air Teachd a-steach lomlan	25,066	5,404	30,470

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

21. Peinneanan (a' leantainn)

Thathar a' coimhead air atharrachaidhean ann an luach cothromach so-mhaoinean an sgeama mar a leanas:

	HPS £000	TSF £000	Iomlan £000
Uallachaidhean airson shochoirean suidhichte air 1 Giblean 2021	205,899	14,415	220,314
Cosgais làithreach na seirbheis	8,535	745	9,280
Cosgais seirbheis san àm a dh'fhalbh	-	-	-
Cosgais rèidh	4,101	295	4,396
Sochairean pàighte	(2,837)	(186)	(3,023)
Suimeannan pàighte le daoine a tha a' gabhail pàirt san sgeama	1,075	109	1,184
Atharrachadh ann am beachdan deamografach	(13,754)	-	(13,754)
Buannachd/(call) a bhith ann air fèicheanasan	(231)	18	(213)
Atharrachadh ann am beachdan ionmhasail	(12,437)	(949)	(13,386)
Uallachaidhean airson shochoirean suidhichte air 31 Màrt 2022	190,351	14,447	204,798

	HPS £000	TSF £000	Iomlan £000
Uallachaidhean airson shochoirean suidhichte air 1 Giblean 2022	190,351	14,447	204,798
Cosgais làithreach na seirbheis	7,092	590	7,682
Cosgais seirbheis san àm a dh'fhalbh	-	-	-
Cosgais rèidh	4,907	376	5,283
Sochairean pàighte	(4,356)	(110)	(4,466)
Suimeannan pàighte le daoine a tha a' gabhail pàirt san sgeama	1,108	107	1,215
Na beachdan deamografach air atharrachadh	-	-	-
Buannachd/(call) a bhith ann air fèicheanasan	17,142	664	17,806
Atharrachadh ann am beachdan ionmhasail	(84,499)	(6,936)	(91,435)
Uallachaidhean airson shochoirean suidhichte air 31 Màrt 2023	131,745	9,138	140,883

Thathar a' coimhead air atharrachaidhean ann an luach cothromach so-mhaoinean an sgeama mar a leanas:

	HPS £000	TSF £000	Iomlan £000
Luach cothromach so-mhaoinean an sgeama air 1 Giblean 2021	146,440	11,826	158,266
Riadh air so-mhaoinean an sgeama	2,954	244	3,198
Suimeannan pàighte leis an neach-fastaidh	4,686	262	4,948
Suimeannan pàighte le daoine a tha a' gabhail pàirt san sgeama	1,075	109	1,184
Sochairean pàighte	(2,837)	(186)	(3,023)
Cosgais rianachd	(419)	(3)	(422)
Buannachdan eile a rèir clèireach-urrais	-	-	-
Toraidhean so-mhaoinean a' phlana le riadh air a thoirt air falbh	2,911	385	3,296
Luach cothromach so-mhaoinean an sgeama air 31 Màrt 2022	154,810	12,637	167,447

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

21. Peinneanan (a' leantainn)

	HPS £000	TSF £000	Iomlan £000
Luach cothromach so-mhaoinean an sgeama air 1 Giblean 2022	154,810	12,637	167,447
Riadh air so-mhaoinean an sgeama	4,040	332	4,372
Suimeannan pàighte leis an neach-fastaidh	9,807	256	10,063
Suimeannan pàighte le daoine a tha a' gabhail pàirt san sgeama	1,108	107	1,215
Sochairean pàighte	(4,356)	(110)	(4,466)
Cosgais rianachd	(382)	(3)	(385)
Buannachdan eile a rèir clèireach-urrais	-	-	-
Toraidhean so-mhaoinean a' phlana le riadh air a thoirt air falbh	(42,291)	(868)	(43,159)
Luach cothromach so-mhaoinean an sgeama air 31 Màrt 2023	122,736	12,351	135,087

Tha a' Bhuidheann an dùil £5,213,000 a chur ri a planaichean peinnein shochairean suidhichte ann an 2023/24.

Tha tabhartasan peinnein air an co-dhùnadh le comhairle bho chlàirich-urrais teisteanach neo-eisimeileach, Barnett Waddingham, air bunait luachaidhean bliadhna a' cleachdadh na dòigh creideas aonad ro-mheasta. Tha an dòigh creideas aonad ro-mheasta mar dhòigh luachaidh shochairean tàrmaichte anns am bi uallaichean an sgeama a' gabhail feart air cosnadh san àm ri teachd. Tha so-mhaoinean an sgeama air an aithris aig na luachan margaidh aca aig cinn-latha nan duilleagan-cothromachaidh fa leth agus tha irean toraidh iomlan ris a bheil dùil air an stèidheachadh le bhith a' cur ro-mheasaidhean bròcairean an sàs airson gach roinn de sho-mhaoinean na sgeama.

	HPS 2023 (%)	2022 (%)	TSF 2023 (%)	2022 (%)
Priomh bheachdan:				
Ìre àrdachaidh nan tuarastalan	3.05	3.35	3.90	4.15
Ìre àrdachaidh ann am peinneanan a tha gam pàigheadh*	3.35	3.65	2.90	3.15
Ìre-lasachaidh	4.80	2.60	4.80	2.60
Atmhorachd RPI	3.35	3.65	3.30	4.15

* HPS a-mhàin – Thathar an dùil gum bi ìre àrdachaidh de 3.35% ann airson RPI agus 3.05% airson CPI.

Ìre-lasachaidh

Is e an ìre-lasachaidh air an HPS agus an sgeama TSF an toradh air clàr-amais Bannan Corporra Merrill Lynch AA aig teirm de co-dhiù 25 bliadhna.

Reat Bàsmhorachd

Airson an dà sgeama, chaidh na h-irean bàsmhorachd ùrachadh gus a bhith stèidhichte air na toraidhean as ùire de na luachaidhean aig na clèirich-urrais.

Airson an HPS, chaidh an clàr S3PA a chleachdadh a' gabhail feart air leasachaidhean a dh'fhaodadh a bhith ann san àm ri teachd a rèir modail ro-mheasadh CMI 2021 le ìre leasachaidh fad-ùine de 1.25% gach bliadhna agus tha an ro-mheasadh air a dhèanamh a rèir bliadhna breith gach ball fa leth.

Airson an TSF, chaidh an clàr S3PA atharrachadh le 110% (airson a bhith a rèir feartan air leth an sgeama) a' gabhail feart air leasachaidhean a dh'fhaodadh a bhith ann san àm ri teachd a rèir modail ro-mheasadh CMI 2020 le ìre leasachaidh fad-ùine de 1.25% gach bliadhna le paramatar rèidheachaidh de 7.5 agus tha an ro-mheasadh air a dhèanamh a rèir bliadhna breith gach ball fa leth.

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

21. Peinneanan (a' leantainn)

Buaidh atharrachaidhean - HPS

Tha na toraidhean a chaidh ainmeachadh anns na clàran gu h-àrd a' toirt fa-near do na barailean a chaidh a chleachdadh. Bhiodh a' bhuidh thuairmseach a leanas air fèicheanasan an sgeama HPS bho bhith ag atharrachadh nam beachdan (agus mar sin air an easbhaidh aig ceann na bliadhna mas e is gu bheil a h-uile rud eile co-ionann):

	Tuarastal air àrdachadh le 0.50% £000	Ìslich an ìre-lasachaidh le 0.50% £000	Atmhorachd air àrdachadh le 0.50% £000
Luach cothromach so-mhaoinean an sgeama	122,736	122,736	122,736
Luach làithreach uallaichean an sgeama	(125,586)	(135,393)	(134,206)
Easbhaidh ann an sgeama peinnein shochairan suidhichte	(2,850)	(12,657)	(11,470)

Buaidh atharrachaidhean - TSF

A thaobh sgeama TSF, tha an clàr a leanas a' mineachadh na buaidh aig atharrachadh anns an ìre-lasachaidh air an uallach sochairan suidhichte agus air cosgais seirbheis ro-mheasta, còmhla ri atharrachadh ìre aois +/- 1 bliadhna air a' bheachd a thaobh bàsmhorachd:

	+0.1% £000	-0.1% £000	+1 bliadhna £000	-1 bliadhna £000
Ro-mheasadh air cosgais seirbheis	254	272	274	253
Luach làithreach uallaichean an sgeama	8,959	9,322	9,404	8,879

Tha na cosgaisean peinnein ro-mheasta airson na bliadhna a thàinig gu crìch air 31 Màrt 2024 mar a leanas:

	HPS £000	TSF £000	Iomlan £000
Cosgais làithreach na seirbheis	3,229	263	3,492
Riadh lom ann an sochairan ciorraim suidhichte	324	(160)	164
Cosgais rianachd	382	3	385
Iomlan	3,935	106	4,041

Tha suimeannan airson na h-ùine seo agus airson nan ceithir bliadhnaichean mu dheireadh mar a leanas:

	2023 £000	2022 £000	2021 £000	2020 £000	2019 £000
HPS					
Luach cothromach so-mhaoinean an sgeama	122,736	154,810	146,440	124,921	129,996
Luach làithreach uallaichean an sgeama (Easbhaidh)	(131,745)	(190,351)	(205,899)	(151,478)	(158,056)
Call a bhith ann air fèicheanasan a' phlana	-	-	-	-	-
Atharrachadh a bhith ann air so-mhaoinean a' phlana	(42,291)	2,911	18,936	(8,817)	1,797

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

21. Peinneanan (a' leantainn)

	2023 £000	2022 £000	2021 £000	2020 £000	2019 £000
TSF					
Luach cothromach so-mhaoinean an sgeama	12,351	12,637	11,826	8,825	10,015
Luach làithreach uallaichean an sgeama (Easbhaidh)	(9,138)	(14,447)	(14,415)	(10,413)	(12,433)
	3,213	(1,810)	(2,589)	(1,588)	(2,418)
Call a bhith ann air fèicheanasan a' phlana	-	-	-	-	-
Atharrachadh a bhith ann air so-mhaoinean a' phlana	(868)	385	2,790	(734)	184

22. Calpa Earrannan

	Buidheann agus Companaidh	
	2023 £000	2022 £000
Earrannan ùghdarraichte	50	50
Earrainnean àbhaisteach de £1 gach tè, air an gairm agus air am pàigheadh gu h-iomlan	50	50

Bidh earrannan àbhaisteach làn-phàighte, aig a bheil luach par de £1, a' toirt leotha aon bhòt gach earrann agus tha còir aca air duaisean-earrainn.

23. Airgead air a thogail bho/(air a chleachdadh ann an) g(h)niomhan

Buidheann	2023 £000	2022 £000
Prothaid / (call) obrachaidh	1,638	(1,609)
Ìsleachadh seilbh, uidheim is acfhainn	11,864	9,813
Ìsleachadh/ (àrdachadh) ann an clàran-seilbhe	45	26
(Àrdachadh)/Ìsleachadh air malairt is nithean eile a gheibhear	(577)	85
Ìsleachadh air malairt is nithean eile a phàighear	(724)	651
Subsadaidhean dàilichte air an toirt seachad	(14,667)	(9,650)
Gluasad ann an luach cothromach nan tasgaidhean ann an seilbh	257	9
Eadar-dhealachadh eadar suimeanan pàighte do pheinneanan agus cisean pheinneanan	2,381	4,332
Buannachd air cuidhtean seilbh, uidheam is acfhainn	(535)	97
Airgead (ga chleachdadh ann)/air a thogail ann an gnìomhan	5,594	3,754

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

23. Airgead air a thogail bho/(air a chleachdadh ann an) g(h)niomhan (a' leantainn)

Companaidh	2023 £000	2022 £000
Prothaid / (call) obrachaidh	699	568
Ìsleachadh seilbh, uidheim is acfhainn	10,830	9,072
Ìsleachadh/ (àrdachadh) ann an clàran-seilbhe	51	45
(Àrdachadh)/Ìsleachadh air malairt is nithean eile a gheibhear	376	(1,656)
Subsadaidhean dàilichte air an toirt seachad	(13,910)	(7,927)
Glusad ann an luach cothromach nan tasgaidhean ann an seilbh	(257)	(4)
Eadar-dhealachadh eadar suimeannan pàighte do pheinnseanan agus cisean pheinnseanan	(2,715)	927
Buannachd air cuidhtean seilbh, uidheam is acfhainn	(535)	123
Airgead (ga chleachdadh ann)/air a thogail ann an gnìomhan	6,003	1,137

24. Fèicheanasan liosa

Nuair a chaidh glusad gu IFRS 16 bha an ìre iasaid ioncramaideach chuibheasach chuideamaichte a thaobh gealltanasan liosa a chaidh aithneachadh fo IFRS 16 aig 1.94%.

Mar liosaiche

Tha a' chompanaidh a' liosadh Port-adhair Cheann Loch Chille Chiarain cho math ri uidheaman beaga, leithid innealan-reic agus lethbhreacadairan. Tha gach lios air a bharganachadh air stèidh fa leth agus tha grunn diofar theirmichean is chumhaichean anna. Tha prìomh fheartan nan liosan mar a leanas;

Tha Port-adhair Cheann Loch Chille Chiarain air mhàl fad 15 bliadhna. Tha roghainn anns an lios gus an lios a bhriseadh às dèidh 10 bliadhna, le bhith a' toirt seachad rabhadh nach bi nas lugha na 12 mìos. Tha na pàighidhean liosa stèidhichte le lèirmheas màl gach còig bliadhna, a' ceadachadh àrdachadh ann an pàighidhean màl a rèir RPI.

Tha fiosrachadh mu liosan far a bheil a' chompanaidh na liosaiche ri fhaighinn gu h-ìosal.

i. So-mhaoinean còir cleachdaidh

Bidh a' chompanaidh a' seòrsachadh a so-mhaoin còir cleachdaidh ann an dòigh chunbhalach mar sheilbh, uidheam is acfhainn.

ii. Fèicheanasan liosa

Thathar a' coimhead air na fèicheanasan liosa anns an Aithris air an t-Suidheachadh Ionmhasail air 31 Màrt 2023 mar a leanas:

	2023 £000	2022 £000
Làithreach	375	36
Neo-làithreach	-	373
	375	409

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

24. Fèicheanasan liosa

Tha na so-mhaoinean co-cheangailte mar thèarainteachd air na gealltanasan liosa. Tha an anailis abachaidh neo-lasaichte air fèicheanasan liosa mar a bha e air 31 Màrt 2023 mar a leanas:

	2023 £000	2022 £000
Nas lugha na bliadhna	-	-
Bliadhna gu còig bliadhna	-	36
Nas fhaide na còig bliadhna	375	373
Fèicheanasan neo-lasaichte iomlan air 31 Màrt 2023	375	409

Airson cosgaisean rèidh a thaobh fèicheanasan liosa, thoir sùil air nòta 8 *Cosgaisean ionmhais*.

Às-sruthan airgid iomlan a thaobh fèicheanasan liosa anns a' bhliadhna gu 31 Màrt 2023: £56,120 (2022: £107,670).

Tha a' chompanaidh air roghnachadh gun a bhith ag aithneachadh so-mhaoin còir-cleachdaidh agus fèicheanasan liosa airson cùmhnantan liosa geàrr-ùine agus/no liosan de nithean le luach iosal. Tha a' chompanaidh ag aithneachadh nam pàighidhean liosa co-cheangailte ris na liosan seo mar chosgais air stèidh loidhne dhìreach thairis air beatha an liosa.

25. Foillseachadh mu phàrtaidhean ceangailte

Bha a' Bhuidheann an sàs ann an tar-ghnìomhan le pàrtaidhean co-cheangailte, ann an gnòthaichean àbhaisteach na buidhne. Bha tar-ghnìomhan a rinneadh, agus cothromachaidhean malairt air 31 Màrt le buidhnean co-cheangailte mar a leanas:

	Reicean ri pàrtaidh co-cheangailte £000	Suimean rim Ceannachd bho phàrtaidh co-cheangailte £000	Suimean rim pàigheadh le phàrtaidh co-cheangailte £000	pàigheadh do pàrtaidh co-cheangailte £000	
Buidheann cho-cheangailte					
Co-iomairtean:					
Pàirce Gnìomhachais Inbhir Nis Eta	2023	-	26	2,386	-
	2022	-	10	2,361	-
A thaobh prìomh luchd-obrach stiùiridh:					
Comann Lagha na h-Alba	2023	-	-	-	-
	2022	-	17	-	-
Energy Aviation Services Ltd	2023	-	19	-	7
	2022	-	16	-	7
Cothromachadh eadar-chompanaidh					
Port-adhair Dhùn Dè Earranta	2023	867	-	2,905	-
	2022	652	-	3,602	-
Airport Management Services Limited	2023	307	8,775	-	1,229
	2022	293	7,729	-	379

Tha na suimean a tha rim pàigheadh gun tèarainteachd agus airson rèiteachadh le airgead a rèir nan teirmichean àbhaisteach.

Tha a' Bhuidheann air brath a ghabhail air an t-saoradh a tha ri fhaighinn ann an IAS 24 Foillseachaidhean Phàrtaidhean Co-cheangailte, paragraf 25, airson buidhnean co-cheangailte ris an riaghaltas a thaobh tar-ghnìomhan le pàrtaidhean co-cheangailte agus suimeannan rim pàigheadh fhathast, a' gabhail a-steach gealltanasan le Ministearan na h-Alba (am pàrtaidh smachdachaidh aig a' Bhuidhinn aig a' cheann thall). Tha na tar-ghnìomhan susbainteach eadar a' Bhuidheann agus Ministearan na h-Alba nan subsadaidhean, mar a chaidh fhoillseachadh ann an Nòta 4 Teachd a-steach eile.

Pàrtaidh aig a' bheil Smachd

Is e am pàrtaidh aig a' bheil smachd air a' Chompanaidh aig a' cheann thall Ministearan na h-Alba aig a' bheil an calpa earrannan air fad.

Nòtaichean mu na h-Aithrisean Ionmhasail

26. Gealltanasan agus tuiteamasan

Gealltanasan Calpa

Air 31 Màrt 2023, bha suimean fo chùmhnannt ach nach deach an toirt seachad anns na h-aithrisean ionmhais airson a bhith a' faighinn seilbh, acfhainn agus uidheamachd de £6,835,000 airson na Buidhne (2022: £3,574,000) agus £6,835,000 airson na Companaidh (2022: £3,567,000).

Fèicheanasan a dh'fhaodadh a bhith ann

Tha a' Chompanaidh air ro-tharraing banca de suas ri £100,000 a bharantachadh do cho-iomairt. Cha deach seo a chleachdadh sa bhliadhna a' tighinn gu crìch air 31 Màrt 2023. Thathar den bheachd gu bheil an cunnart fàilligeadh leis a' cho-iomairt seo iosal, agus mar sin chaidh luach cothromach tùsail a' bharantais seo a mheasadh mar £neoni.

Tha a' Chompanaidh air tèarainteachd a thoirt do dh'Urrasair Sgeama Peinnsein Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean, airson togalach Port-adhair Inbhir Nis agus togalach Taigh New Century, bho 2019 agus 2021 an urra, a thaobh dleastanasan na Companaidh dhan Sgeama. Chaidh an tèarainteachd thairis air togalach New Century House a choileanadh air 12 Sultain 2023.

27. A' stiùireadh calpa

Is e a' phrìomh amas aig stiùireadh calpa na Buidhne dèanamh cinnteach gun cùm e taic ri obrachadh na buidhne agus gun cuir e ri luach an luchd-earrainn chun na h-ìre as motha a ghabhas.

Bidh a' Bhuidheann a' stiùireadh a structar calpa agus ga atharrachadh a rèir atharrachaidhean anns an t-suidheachadh eaconamach. Gus an structar calpa a chumail suas no atharrachadh, dh'fhaodte gun atharraich a' Bhuidheann pàigheadh duaisean-earrainn, gun toir iad calpa air ais do luchd-earrannan, no gum foillsich i earrannan ùra. Cha deach atharrachadh sam bith a dhèanamh ann an amasan, poileasaidhean no pròiseasan tro na bliadhnaichean a thàinig gu crìch air 31 Màrt 2022 is 31 Màrt 2023.

Tha structar calpa na Buidhne air a dhèanamh suas de chothromas a bhuineas do luchd-seilbh a' phàrtaidh, a tha air a dhèanamh suas de chalpa earrannan agus cosnadh a chumar.

28. Tachartasan às dèidh an àm aithris

Tha tachartasan às dèidh na h-ùine aithris a' gabhail a-steach nan tachartasan sin a tha a' tachairt eadar deireadh na h-ùine aithris (i.e., 31 Màrt 2023) agus an ceann-latha air a bheil an Aithisg Bhliadhnail agus na Cunntasan ceadachaidhean airson foillseachadh. 'S e a th' ann an tachartasan rèiteachaidh ach an fheadhainn a tha a' toirt seachad fianais air na suidheachaidhean a bha ann aig deireadh na h-ùine aithris, agus far am feum na h-aithrisean ionmhais atharrachadh mar thoradh orra, ach tha tachartasan neo-atharrachail nan comharra air suidheachaidhean a thig am bàrr às dèidh na h-ùine aithris. Chan eilear ag aithris air nithean a thachras às dèidh a' chinn-latha ceadachaidh anns na cunntasan seo.

**AN AITHISG BHLIADHNAIL IS CUNNTASAN
GU 31 MÀRT 2023**

Àireamh companaidh
SC097647

Oifis chlàraichte
Àrd-oifis
Port-adhair Inbhir Nis
Inbhir Nis
IV2 7JB

Neach-sgrùdaidh
Azets Audit Services

Luchd-lagha
Addleshaw Goddard LLP

Clèirich-urrais
Barnett Waddingham LLP

Bancairean
Banca Rioghail na h-Alba

© 2023 Puir-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta.

Puir-adhair na Gàidhealtachd agus nan Eilean | Àrd-oifis: Port-adhair Inbhir Nis, Inbhir Nis, Alba, IV2 7JB